

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Αγγελική Ευθυμίου Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη Ιουλία Αντύπα

Εικονογραφημένο Λεξικό
Το Πρώτο μου Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Τόμος 3ος
(Η,η – Θ,θ – Ι,ι – Κ,κ)

Εικονογραφημένο Λεξικό

Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

Τόμος 3ος

(Η,η – Θ,θ – Ι,ι – Κ,κ)

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

**Αγγελική Ευθυμίου, Λέκτ. Δημοκρίτειου Παν. Θράκης
Ηλίας Δήμος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

**Μαρία Μητσιάκη, Φιλόλογος
Ιουλία Αντύπα, Λεξικογράφος**

ΚΡΙΤΕΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

**Α. Ν. Συμεωνίδου-Χριστίδου, Καθηγήτρια Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Παπανδρέου, Σχολικός Σύμβουλος
Εμμανουήλ Χαρίτος, Εκπαιδευτικός Π.Ε.**

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ

Λήδα Βαρβαρούση, Εικονογράφος – Σκιτσογράφος

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Ελένη Λεοντσίνη, Φιλόλογος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

**Πέτρος Μπερερής, Σύμβουλος του Παιδαγ. Ινστιτούτου
Χρήστος Παπαρίζος, Σύμβουλος του Παιδαγωγ. Ινστιτ.**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

**Dr Αρετή Καραθανάση-Κατσαούνου, Μόνιμη
Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Αγγέλικα Κοροβέση, ζωγράφος

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ACCESS Γραφικές Τέχνες Α.Ε.

**Η προσαρμογή του βιβλίου έγινε από την Ομάδα
ανάπτυξης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού
προσβάσιμου από αμβλύωπες μαθητές, του έργου
“Σχεδιασμός και Ανάπτυξη προσβάσιμου
εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές
με αναπηρίες – Οριζόντια Πράξη”**

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
& ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»**

**Αγγελική Ευθυμίου   Ηλίας Δήμος
Μαρία Μητσιάκη   Ιουλία Αντύπα**

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Εικονογραφημένο Λεξικό Α΄, Β΄, Γ΄ Δημοτικού

Το Πρώτο μου Λεξικό

Τόμος 3ος

(Η,η – Θ,θ – Ι,ι – Κ,κ)

**Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία
Πράξεων 2.2.1.α: «Αναμόρφωση των προγραμμάτων
σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»**

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Δημήτριος Βλάχος

Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ

Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

**Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και
παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με
βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το
Νηπιαγωγείο»**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Τύπας

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου

Γεώργιος Οικονόμου

Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

**Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό
Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.**

Προέλευση Χάρτη της Ελλάδας

**«Γνωρίζω την Ελλάδα» Γεωγραφία Ε' Δημοτικού,
Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, Έκδοση Δ',
Αθήνα 2005**

Η η

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ηθοποιός [ο], [η] ουσιαστικό
(ηθοποιοί)

☑ Ηθοποιός είναι κάποιος που παίζει έναν ρόλο στο θέατρο, την τηλεόραση ή το σινεμά. 🎵 η-θο-ποι-ός

ηλεκτρικός, ηλεκτρική, ηλεκτρικό επίθετο
(ηλεκτρικοί, ηλεκτρικές, ηλεκτρικά)
→ ηλεκτρισμός

ηλεκτρισμός [ο] ουσιαστικό»

☑ Ο ηλεκτρισμός έρχεται μέσα από καλώδια. Μας επιτρέπει να έχουμε φως, να ζεσταινόμαστε και κάνει τα μηχανήματα να δουλεύουν.

◇ Οι ηλεκτρικές μηχανές δουλεύουν με ηλεκτρισμό. Ο ηλεκτρολόγος ξέρει να διορθώνει τις ηλεκτρικές συσκευές. Όποιος πιάνει γυμνά ή χαλασμένα καλώδια με βρεγμένα χέρια μπορεί να πάθει **ηλεκτροπληξία** και να πεθάνει. 🎵 η-λε-κτρι-σμός

ηλεκτρολόγος [ο] ουσιαστικό (ηλεκτρολόγοι)
→ ηλεκτρισμός

ηλεκτροπληξία [η] ουσιαστικό → ηλεκτρισμός

ηλίθιος, ηλίθια, ηλίθιο επίθετο (ηλίθιοι, ηλίθιες, ηλίθια)

ηλιθιότητα-----ήλιος

α «Είσαι ηλίθια, Αθηνά. Σου μιλάω τόσην ώρα και
β δεν κατάλαβες τίποτε απ' όσα σου είπα!»
γ παραπονέθηκε ο Κώστας. ○ βλάκας, ανόητος
δ ● έξυπνος ◇ Όταν κάποιος είναι ηλίθιος, λέει ή
ε κάνει ηλιθιότητες. Η ηλιθιότητά του μας νευριάζει.
ζ ○ βλακεία, ανοησία ● εξυπνάδα 🎵 η-λί-θι-ος

η **ηλιθιότητα** [η] ουσιαστικό (ηλιθιότητες)
→ ηλίθιος

θ **ηλικία** [η] ουσιαστικό (ηλικίες)
ι Η ηλικία ενός ανθρώπου είναι τα χρόνια που
κ πέρασαν από τότε που γεννήθηκε. ◇ Όταν
λ κάποιος είναι ηλικιωμένος, έχει ζήσει πολλά χρόνια
μ κι είναι γέρος. 🎵 η-λι-κί-α

ν **ηλικιωμένος**, ηλικιωμένη, ηλικιωμένο επίθετο
ξ (ηλικιωμένοι, ηλικιωμένες, ηλικιωμένα) → ηλικία

ο **ηλιοθεραπεία** [η] ουσιαστικό (ηλιοθεραπείες)
π → ήλιος

ρ **ηλιόλουστος**, ηλιόλουστη, ηλιόλουστο επίθετο
σ (ηλιόλουστοι, ηλιόλουστες, ηλιόλουστα) → ήλιος

τ **ήλιος** [ο] ουσιαστικό (ήλιοι)

υ Ο ήλιος είναι το αστέρι που μας ζεσταίνει και
φ φωτίζει τη γη.

χ ✓ 'Ηλιος είναι και το φως του ήλιου. 🖋️ «Δεν
ψ κάθομαι πολύ στον ήλιο» είπε η Αλίκη. «Δε θέλω να
ω μαυρίσω».

✓ Όταν έχει ήλιο, έχει καλό καιρό. ◇ Μία μέρα που

ημέρα ----- ήπειρος--

έχει ήλιο είναι ηλιόλουστη. Όταν καθόμαστε στο φως του ήλιου για να μαυρίσουμε, κάνουμε ηλιοθεραπεία. 🎵 ή-λιος 🖋️ 'ο καιρός' Δες έρημος

ημέρα [η] ουσιαστικό (ημέρες) → μέρα

ημερολόγιο [το] ουσιαστικό (ημερολόγια)

☑ Στο ημερολόγιο βλέπεις τους μήνες, τις βδομάδες και τις μέρες του χρόνου.

🎵 η-με-ρο-λό-γι-ο

ημερομηνία [η] ουσιαστικό (ημερομηνίες)

☑ Για να γιορτάσεις τα γενέθλια ενός φίλου, πρέπει να ξέρεις την ημερομηνία που γεννήθηκε. Πρέπει να ξέρεις τη μέρα, τον μήνα και τη χρονιά που γεννήθηκε. 🎵 η-με-ρο-μη-νί-α

ήμερος, ήμερη, ήμερο επίθετο (ήμεροι, ήμερες, ήμερα)

☑ Ένα ήμερο ζώο ζει κοντά στους ανθρώπους. Δε ζει μόνο του στο δάσος.

✓ Τα ήμερα φυτά τα καλλιεργούν οι άνθρωποι. Δε φυτρώνουν μόνα τους στα λιβάδια και στα δάση.

● άγριος 🎵 ή-με-ρος

ήπειρος [η] ουσιαστικό (ήπειροι)

☑ Η Γη χωρίζεται σε 6 μεγάλα κομμάτια που λέγονται ήπειροι. Είναι η Ευρώπη, η Ασία, η Αμερική, η Αφρική, η Αυστραλία και η Ανταρκτική. Ανάμεσα στις ηπείρους υπάρχουν ωκεανοί.

🎵 ή-πει-ρος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ηρεμία -----ήσυχος

α

ηρεμία [η] ουσιαστικό → ήρεμος

β

γ

ήρεμος, ήρεμη, ήρεμο επίθετο (ήρεμοι, ήρεμες, ήρεμα)

δ

☑ Μία ήρεμη θάλασσα δεν έχει κύματα, δεν είναι ταραγμένη.

ε

ζ

✓ Ένας ήρεμος άνθρωπος δεν είναι θυμωμένος και δεν ανησυχεί για κάτι. ✍ Ο Κώστας είδε τα σκυλιά

η

αλλά δε φοβήθηκε. Έμεινε ήρεμος. ○ ήσυχος

θ

● ταραγμένος ◇ Όταν είσαι ήρεμος, έχεις ηρεμία.

ι

Ηρεμείς. Όταν κάνεις κάτι ήρεμα, το κάνεις χωρίς

κ

να είσαι θυμωμένος. 🎵 ή-ρε-μος

λ

ηρεμώ ρήμα (ηρέμησα, θα ηρεμήσω) → ήρεμος

μ

ν

ήρωας [ο], ηρωίδα [η] ουσιαστικό (ήρωες, ηρωίδες)

ξ

☑ Ήρωας είναι αυτός που έχει κάνει κάτι πολύ καλό και θαρραλέο και τον θαυμάζουμε γι' αυτό.

ο

π

✓ Ο ήρωας μίας ιστορίας είναι το βασικό πρόσωπο της ιστορίας. Σ' αυτόν συμβαίνουν όλες οι περιπέτειες. ✍ Ο Κώστας βλέπει συχνά κινούμενα

ρ

σ

σχέδια. Ο Ποπάι είναι ο αγαπημένος του ήρωας.

σ

τ

○ πρωταγωνιστής 🎵 ή-ρω-ας

υ

φ

ησυχία [η] ουσιαστικό → ήσυχος

χ

ήσυχος, ήσυχη, ήσυχο επίθετο (ήσυχοι, ήσυχες, ήσυχα)

ψ

☑ Ένα ήσυχο μέρος δεν έχει θόρυβο.

ω

✍ Ο θεός Αλέκος μένει σ' ένα ήσυχο χωριό. Εκεί

ήττα ----- ήχος--

έχει πολλή ησυχία.

✓ Όταν είσαι ήσυχος, δεν κάνεις θόρυβο. ✍️ «Κάτσε ήσυχη Αθηνά» είπε ο Κώστας. «Δε θέλω ν' ακούγεται τίποτα. Κάνε ησυχία». ● ανήσυχος
✓ «Άσε με ήσυχο» είπε ο Κώστας στην Αθηνά που πείραζε τα μαλλιά του. «Μη μ' ενοχλείς! Θέλω ησυχία». ◇ ησυχία 🎵 ή-συ-χος

ήττα [η] ουσιαστικό (ήττες)

☑️ «Ο αγώνας τελείωσε με ήττα της ομάδας μας» είπε ο Κώστας.
Η ομάδα μας έχασε τον αγώνα, δεν κέρδισε.
● νίκη 🎵 ήτ-τα

ηφαίστειο [το] ουσιαστικό (ηφαίστεια)

☑️ Τα ηφαίστεια είναι βουνά που έχουν μία τρύπα στην κορυφή τους, τον κρατήρα. Από τον κρατήρα βγαίνουν καπνοί και λάβα που έρχονται από το κέντρο της γης. 🎵 η-φαί-στει-ο

ηχογραφώ, ηχογραφούμαι ρήμα (ηχογράφησα, θα ηχογραφήσω)

☑️ Όταν ηχογραφείς, γράφεις ήχους ή μουσική σ' ένα σιντί ή μία κασέτα για να τ' ακούς όποτε θέλεις.
✍️ Η Αλίκη ηχογράφησε το τραγούδι που της άρεσε.
◇ ήχος 🎵 η-χο-γρα-φώ

ήχος [ο] ουσιαστικό (ήχοι)

☑️ Ήχος είναι καθετί που ακούμε. Όλοι οι θόρυβοι, όλες οι νότες της μουσικής, όλες οι λέξεις που λέμε είναι ήχοι. ◇ ηχογραφώ 🎵 ή-χος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

Θ θ

θάβω, θάβομαι ρήμα (έθαψα, θα θάψω)

☑ Ο σκύλος του κυρίου Μιχάλη έθαψε τα κόκαλα.
Τα έβαλε μέσα στη γη και τα σκέπασε με χώμα.

Όταν όμως τελείωσε το θάψιμο κι έφυγε, ήρθε μία γάτα και τα ξέθαψε. Τα έβγαλε από το χώμα.

✓ Όταν θάβουμε έναν νεκρό, τον βάζουμε μέσα στη γη, σ' έναν τάφο, αφού πρώτα τον βάλουμε σ' ένα φέρετρο.

◇ **θάψιμο** 🎵 θά-βω

θάλαμος [ο] ουσιαστικό (θάλαμοι)

☑ Ο θάλαμος είναι ένα μεγάλο δωμάτιο όπου μένουν πολλοί άνθρωποι. Τα νοσοκομεία είναι μέρη που έχουν πολλούς θαλάμους. ◇ **Ο τηλεφωνικός**

θάλαμος είναι ένα μικρό κλειστό μέρος που έχει τηλέφωνο. Εκεί μπορεί να πάει όποιος θέλει να τηλεφωνήσει. 🎵 θά-λα-μος

θάλασσα [η] ουσιαστικό (θάλασσες)

☑ Η θάλασσα είναι μία μεγάλη έκταση με αλμυρό νερό. Κάθε καλοκαίρι πηγαίνουμε στη θάλασσα για μπάνιο. ◇ **Το θαλασσινό νερό έχει πολύ αλάτι.**

(σαν ουσιαστικό) Τα χταπόδια, τα μύδια και οι γαρίδες είναι **θαλασσινά**. **θαλάσσιος** 🎵 θά-λασ-σα

θαλασσινός, θαλασσινή, θαλασσινό επίθετο

(θαλασσινοί, θαλασσινές, θαλασσινά) → θάλασσα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θάμνος ----- θάρρος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θάμνος [ο] ουσιαστικό (θάμνοι)

☑ Ο θάμνος μοιάζει με μικρό δέντρο με πολλά κλαδιά αλλά χωρίς κορμό.

🎵 θά-μνος

θαμπός, θαμπή, θαμπό επίθετο (θαμποί, θαμπές, θαμπά)

☑ Τα τζάμια είναι θαμπά από τον ατμό. Ο Κώστας δεν μπορεί να δει καλά μέσα από αυτά.

✓ Η φωτογραφία είναι θαμπή. Δεν φαίνεται καθαρά τι δείχνει. ○ θολός ● καθαρός ◇ **θαμπώνω**

🎵 θα-μπός

θαμπώνω, θαμπώνομαι ρήμα (θάμπωσα, θα θαμπώσω)

☑ Τα τζάμια θάμπωσαν από τη ζέστη. Έγιναν θαμπά.

✓ Ο πρίγκιπας θαμπώθηκε από την ομορφιά της Χιονάτης. Εντυπωσιάστηκε από την ομορφιά της.

◇ **θαμπός** 🎵 θα-μπώ-νω

θάνατος [ο] ουσιαστικό (θάνατοι)

☑ Η κακιά βασίλισσα ζήτησε από τον κυνηγό να σκοτώσει τη Χιονάτη. Θέλει να μη ζει πια η Χιονάτη. Θέλει τον θάνατό της. ● ζωή ◇ **πεθαίνω, νεκρός**

🎵 θά-να-τος

θαρραλέος, θαρραλέα, θαρραλέο επίθετο (θαρραλέοι, θαρραλέες, θαρραλέα) → θάρρος

θάρρος [το] ουσιαστικό

☑ Όταν κάποιος έχει θάρρος, δε φοβάται να κάνει

θαύμα-----θέαμα--

κάτι επικίνδυνο και δύσκολο. ● δειλία ◇ Ο θεός Τάκης είχε το θάρρος να σώσει το παιδάκι που πνιγόταν στη θάλασσα. Ήταν θαρραλέος.

♪ θάρ-ρος

θαύμα [το] ουσιαστικό (θαύματα)

☑ Όταν γίνεται ένα θαύμα, γίνεται κάτι πολύ παράξενο και ωραίο που δεν μπορούμε να εξηγήσουμε. ♪ θαύ-μα

θαυμάζω, θαυμάζομαι ρήμα (θαύμασα, θα θαυμάσω)

☑ Η κακιά βασίλισσα θαύμαζε τον εαυτό της στον καθρέφτη. Κοίταζε τον εαυτό της και τον έβρισκε ωραίο. «Τι ωραία που είμαι» έλεγε. ◇ Ένιωθε θαυμασμό για την εικόνα που έβλεπε. ♪ θαυ-μά-ζω

θαυμάσιος, θαυμάσια, θαυμάσιο επίθετο (θαυμάσιοι, θαυμάσιες, θαυμάσια)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα και ο κύριος Γιάννης πήγαν σ' ένα θαυμάσιο μέρος για φαγητό. Πήγαν σ' ένα πολύ όμορφο μέρος που τους άρεσε πολύ. ○ υπέροχος ● απαίσιος ♪ θαυ-μά-σι-ος

θέα [η] ουσιαστικό

☑ Η θέα από ένα μέρος που βρίσκεται ψηλά είναι οτιδήποτε μπορείς να δεις από εκεί.

✍ Η θέα από την Ακρόπολη είναι πανέμορφη. βλέπεις όλη την Αθήνα. ♪ θέ-α

θέαμα [το] ουσιαστικό (θεάματα)

☑ Θέαμα είναι οτιδήποτε πάμε και παρακολουθούμε

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Θεατής ----- Θέλω

α για να ευχαριστηθούμε και να διασκεδάσουμε. Το
β θέατρο, οι μαριονέτες, το τσίρκο και το σινεμά είναι
γ θεάματα. **◇ Οι θεατές είναι αυτοί που**
δ παρακολουθούν τα θεάματα. **♪** θέ-α-μα

ε **Θεατής** [ο] ουσιαστικό (θεατές) → θέαμα

ζ **Θέατρο** [το] ουσιαστικό (θέατρα)

η Το θέατρο είναι ένα μέρος όπου πάμε για να
θ δούμε τους ηθοποιούς να παίζουν πάνω στη
ι σκηνή. **◇ Ένα θεατρικό έργο είναι γραμμένο για το**
κ θέατρο και παίζεται στο θέατρο. **♪** θέ-α-τρο

λ **Θεικός, θεική, θεικό** επίθετο (θεικοί, θεικές, θεικά)
μ → θεός

ν **Θεῖος** [ο], **θεία** [η] ουσιαστικό (θείοι, θείες)

ξ Ο θεῖος σου είναι αδελφός ή ξάδερφος του
ο πατέρα σου ή της μητέρας σου. Η θεία σου είναι
π αδερφή ή ξαδέρφη του πατέρα σου ή της μητέρας
ρ σου. **✍** Ο Κώστας έχει δύο θεῖους, τον θεῖο Αλέκο
σ και τον θεῖο Τάκη. **♪** θεῖ-ος **✍** 'η οικογένεια'

τ **Θέληση** [η] ουσιαστικό → θέλω

υ **Θέλω** ρήμα (ήθελα, θα θελήσω)

φ Ο κύριος Μιχάλης θέλει να βρει τους κλέφτες που
χ μπήκαν στο μαγαζί του. Έχει τη θέληση να τους
ψ βρει, γι' αυτό φώναξε την αστυνομία. **○** επιθυμώ

ω Τα μπιφτέκια θέλουν αλάτι.

Δεν έχουν αρκετό αλάτι. Χρειάζονται αλάτι.

«Ποιον θέλεις, Νίκο;» ρώτησε η Αθηνά τον Κώστα

αλλά εκείνος έκλεισε γρήγορα την πόρτα. Ποιον ψάχνεις;

✓ «Θέλεις δε θέλεις θα χορέψεις» είπε η Αθηνά στην Ελένη. Θα χορέψεις είτε θέλεις είτε όχι.

◇ **θέληση** 🎵 θέ-λω

θέμα [το] ουσιαστικό (θέματα)

☑ «Ποιο είναι το θέμα του έργου που είδατε;» ρώτησε η Αθηνά τη θεία Κατερίνα. Για ποιο πράγμα μιλάει; Ποια είναι η ιστορία του;

✓ «Τα θέματα των εξετάσεων ήταν δύσκολα» είπε η Αλίκη. Οι ερωτήσεις ή οι ασκήσεις ήταν δύσκολες.

🎵 θέ-μα

θεόρατος, θεόρατη, θεόρατο επίθετο
(θεόρατοι, θεόρατες, θεόρατα)

☑ Όταν κάτι είναι θεόρατο, είναι πολύ μεγάλο και ψηλό.

✍ Όταν ο θεός Τάκης πήγε στη Νέα Υόρκη, είδε δρόμους με θεόρατες πολυκατοικίες που έκρυβαν τον ήλιο. ○ τεράστιος, γιγάντιος 🎵 θε-ό-ρα-τος

θεός [ο], **θεά** [η] ουσιαστικό (θεοί, θεές)

☑ Οι Χριστιανοί, οι Μουσουλμάνοι και οι Εβραίοι πιστεύουν σ' έναν μόνο Θεό που θα υπάρχει πάντα, δηλαδή είναι αιώνιος κι έχει δημιουργήσει τον κόσμο. Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Ρωμαίοι και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι πίστευαν σε πολλούς θεούς και θεές που είχαν μαγικές δυνάμεις. ◇ Ένα **θεϊκό**

έργο είναι έργο του Θεού. **Θεϊκό** λέμε κι ένα έργο τόσο ωραίο και δύσκολο να το πιστέψουμε, που μοιάζει με έργο του Θεού. 🎵 θε-ός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Θεραπεία ----- Θερμοκρασία

Θεραπεία [η] ουσιαστικό (θεραπείες) → θεραπεύω

Θεραπεύω, θεραπεύομαι ρήμα (θεράπευσα, θα θεραπεύσω)

☑ «Αυτό το φάρμακο θα σε θεραπεύσει, Κώστα» είπε ο γιατρός. Θα σε κάνει καλά. Δε θα είσαι πια άρρωστος. ○ γιατρεύω ◇ «Η θεραπεία σου δε θα κρατήσει πολύ καιρό». Δε θ' αργήσεις να γίνεις καλά. ○ γιατρεία ♪ θε-ρα-πεύ-ω

Θερίζω, θερίζομαι ρήμα (θέρισα, θα θερίσω)

☑ Όταν θερίζεις, κόβεις σιτάρι, κριθάρι ή άλλα χόρτα με δρεπάνι ή με μία μηχανή. ◇ «Σε δύο μήνες αρχίζει το θέρισμα του σιταριού» είπε ο θείος Αλέκος στον Κώστα. Αρχίζουμε να θερίζουμε το σιτάρι. ♪ θε-ρί-ζω

Θερμαίνω, θερμαίνομαι ρήμα (θέρμανα, θα θερμάνω)

☑ Όταν θερμαίνω κάτι, το κάνω ζεστό. ✎ Το διαμέρισμα όπου μένουν ο Κώστας και η Αθηνά θερμαίνεται με καλοριφέρ. ○ Ο ζεσταίνω ● κρυώνω, ψυχραίνω ◇ Τα παλιά σπίτια, όπως αυτό του κυρίου Μιχάλη, δεν έχουν θέρμανση. Δεν έχουν καλοριφέρ ή κάτι άλλο για να θερμαίνονται. ♪ θερ-μαί-νω

Θέρμανση [η] ουσιαστικό → θερμαίνω

Θερμοκρασία [η] ουσιαστικό (θερμοκρασίες)

☑ Όταν ρωτάμε τι θερμοκρασία έχει σήμερα,

Θερμόμετρο-----θέση--

ρωτάμε πόσο κρύο ή πόση ζέστη έχει. Όταν κάνει κρύο, η θερμοκρασία είναι χαμηλή. Όταν κάνει ζέστη, η θερμοκρασία είναι ανεβασμένη.

♪ θερ-μο-κρα-σί-α

Θερμόμετρο [το] ουσιαστικό (θερμόμετρα)

☑ Με το θερμόμετρο μετράμε τη θερμοκρασία.

✍ Η Αθηνά έβαλε θερμόμετρο, γιατί ήταν ζεστή.

Τελικά είχε πυρετό, 38,5. ♪ θερ-μό-με-τρο

Θερμός, θερμή, θερμό επίθετο (θερμοί, θερμές, θερμά)

☑ Ένας θερμός άνεμος είναι ένας ζεστός άνεμος.

✓ Ένας θερμός άνθρωπος δείχνει την αγάπη και τη φιλία του με έντονο τρόπο. ○ ζεστός · κρύος, ψυχρός ◇ **θερμαίνω, θερμοκρασία, θερμόμετρο, θερμότητα** ♪ θερ-μός

Θερμοσίφωνο [το] ουσιαστικό (θερμοσίφωνα)

☑ Το θερμοσίφωνο είναι μία συσκευή που ζεσταίνει το νερό και το κρατάει ζεστό για να κάνουμε μπάνιο ή για να πλένουμε τα πιάτα. ♪ θερ-μο-σί-φω-νο

Θερμότητα [η] ουσιαστικό) → θερμός

Θέση [η] ουσιαστικό (θέσεις)

☑ Στο τραπέζι η Χιονάτη και οι επτά νάνοι κάθονται πάντα στην ίδια θέση.

Κάθονται πάντα στο ίδιο κάθισμα.

✓ «Τα βιβλία δεν είναι στη θέση τους» είπε η Αθηνά.

Δεν είναι εκεί που πρέπει να είναι.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

- ✓ Στους αγώνες η ομάδα του Κώστα κέρδισε την πρώτη θέση. Ήρθε πρώτη στους αγώνες.
- ✓ «Τι θα έκανες στη θέση μου; Θα έλεγες στη μαμά ότι ο Κώστας έσπασε το βάζο;» ρώτησε η Αθηνά την Ελένη. Τι θα έκανες αν ήσουν εγώ; 🎵 θέ-ση

θήκη [η] ουσιαστικό (θήκες)

- ☑ Μέσα σε μία θήκη βάζουμε πράγματα για να τα προστατέψουμε.

✍ «Μήπως είδες τη θήκη των γυαλιών μου;» είπε ο κύριος Μιχάλης. «Είναι ένα μικρό κουτάκι.»

◇ **βιβλιοθήκη** 🎵 θή-κη

θηλάζω ρήμα (θήλασα, θα θηλάσω)

- ☑ Όταν η θεία Κατερίνα θηλάζει το μωρό της, του δίνει να πιει γάλα από το στήθος της.

✓ Όταν το μωρό θηλάζει, πίνει γάλα από το στήθος της θείας Κατερίνας. 🎵 θη-λά-ζω

θηλυκός, θηλυκή, θηλυκό επίθετο (θηλυκοί, θηλυκές, θηλυκά)

- ☑ Τα ζώα μπορεί να είναι αρσενικά ή θηλυκά.

Θηλυκά λέμε αυτά που μπορούν να κάνουν αυγά ή να γεννήσουν παιδιά και αρσενικά αυτά που δεν μπορούν. Για παράδειγμα, οι κότες και οι αγελάδες είναι θηλυκά ζώα, ενώ οι κόκορες και τα βόδια είναι αρσενικά. ● αρσενικός 🎵 θη-λυ-κός

θηρίο [το] ουσιαστικό (θηρία)

- ☑ Το θηρίο είναι ένα άγριο μεγάλο ζώο που τρώει κρέας.

θησαυρός-----θλίψη--

- ✓ Ο κύριος Δημήτρης έγινε θηρίο με τους κλέφτες που μπήκαν στο μαγαζί του. Θύμωσε πολύ.
- ✓ «Πώς μεγάλωσε έτσι το παιδί; Έγινε θηρίο» είπε ο θείος Αλέκος για τον Κώστα. Έγινε πολύ ψηλό.
- ✓ «Αυτό το παιδί δεν κάθεται φρόνιμα. Είναι θηρίο» είπε η δασκάλα για τον Νίκο. 🎵 θη-ρί-ο

θησαυρός [ο] ουσιαστικό (θησαυροί)

☑ Ένας θησαυρός είναι πολύτιμα πράγματα, όπως χρυσάφι ή κοσμήματα. Τον θησαυρό τον κρύβουμε κάπου για να μην τον βρίσκει κανείς εύκολα.

◇ Όταν κάποιος είναι πλούσιος κι έχει πολύτιμα πράγματα, τα κρύβει σ' ένα μεγάλο κουτί, το θησαυροφυλάκιο.

🎵 θη-σαυ-ρός

θησαυροφυλάκιο [το] ουσιαστικό
(θησαυροφυλάκια) → θησαυρός

θλιβερός, θλιβερή, θλιβερό επίθετο (θλιβεροί, θλιβερές, θλιβερά) → θλίψη

θλίψη [η] ουσιαστικό

☑ Από τότε που η Ροζαλία χάθηκε η Αθηνά νιώθει μεγάλη θλίψη. Νιώθει μεγάλη λύπη, όταν σκέφτεται τη γάτα της. ○ λύπη ● χαρά ◇ Η εξαφάνιση

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

θνητός----- θόρυβος

α της Ροζαλίας είναι κάτι θλιβερό. Προκαλεί θλίψη.

β θλί-ψη

γ **θνητός**, θνητή, θνητό επίθετο (θνητοί, θνητές, θνητά)

δ Όλοι οι άνθρωποι είναι θνητοί. Κάποτε θα πεθάνουν. ● αθάνατος θνη-τός

ε **θολός**, θολή, θολό επίθετο (θολοί, θολές, θολά)

θ «Το νερό είναι θολό» είπε ο Κώστας στην Αθηνά. «Δεν μπορούμε να δούμε καλά μέσα απ' αυτό».

ι Η εικόνα της τηλεόρασης ήταν θολή κι η Αθηνά δεν μπορούσε να απολαύσει την αγαπημένη της εκπομπή. Δε φαινόταν καθαρά τι έδειχνε.

κ θαμπός ● καθαρός Η γιαγιά της Αθηνάς άνοιξε τον φούρνο. Τα γυαλιά της θόλωσαν από τη ζέστη. Έγιναν θολά. θο-λός

λ **θολώνω** ρήμα (θόλωσα, θα θολώσω) → θολός

μ **θόρυβος** [ο] ουσιαστικό (θόρυβοι)

ν Η Αθηνά άκουσε θόρυβο από το διπλανό σπίτι. Άκουσε δυνατούς ήχους που την ενόχλησαν. Τον

ξ θόρυβο τον έκανε ένα παράθυρο που ανοιγόκλεινε από τον αέρα. φασαρία ● ησυχία θό-ρυ-βος

ο Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

θρανίο [το] ουσιαστικό (θρανία)

☑ Στο σχολείο οι μαθητές κάθονται στα **θρανία** τους. Είναι σαν τραπέζια. Στα θρανία οι μαθητές διαβάζουν, γράφουν ή ζωγραφίζουν. 🎵 θρα-νί-ο
🖋️ 'στο σχολείο'

θρησκεία [η] (θρησκείες)

☑ Όταν κάποιος έχει μία **θρησκεία**, πιστεύει σε έναν ή περισσότερους θεούς και κάνει αυτά που λέει ο θεός. Οι χριστιανοί, οι μουσουλμάνοι και οι εβραίοι δεν έχουν την ίδια θρησκεία.

◇ **θρησκευτικός, θρησκευτικά** 🎵 θρη-σκεί-α

θρίλερ [το] ουσιαστικό

☑ Απ' όλες τις ταινίες η Αλίκη προτιμάει τα θρίλερ. Προτιμάει τις ταινίες που έχουν μυστήριο και αγωνία. 🎵 θρί-λερ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

θρόνος [ο] ουσιαστικό (θρόνοι)

☑ Ο βασιλιάς κάθισε στον **θρόνο** του. Κάθισε σ' ένα μεγάλο κάθισμα που είναι μόνο δικό του. 🎵 θρό-νος

θρύψαλο [το] ουσιαστικό (θρύψαλα)

☑ Η Ελένη ήταν απρόσεκτη κι έριξε κάτω ένα ποτήρι. Η μαμά της έτρεξε γρήγορα να μαζέψει τα **θρύψαλα** του ποτηριού. Έτρεξε να μαζέψει τα κομμάτια που έμειναν από το ποτήρι που έσπασε. 🎵 θρύ-ψα-λο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θύελλα ----- θυμός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θύελλα [η] ουσιαστικό (θύελλες)

☑ Όταν έχει **θύελλα**, ο αέρας φυσάει πολύ δυνατά. ○ καταιγίδα

◇ **χιονοθύελλα** 🎵 θύ-ελ-λα 🖋️ 'ο καιρός'

θύμα [το] ουσιαστικό (θύματα)

☑ Το **θύμα** ενός ατυχήματος είναι αυτός που έχει τραυματιστεί ή πεθάνει από το ατύχημα.

✓ Το **θύμα** μίας κλοπής είναι αυτός που τον έχουν κλέψει. 🎵 θύ-μα

θυμάμαι ρήμα (θυμήθηκα, θα θυμηθώ)

☑ Η Αθηνά θυμήθηκε να φέρει μαζί της χρήματα αλλά ο Κώστας ξέχασε να πάρει τα δικά του.

● ξεχνώ 🎵 θυ-μά-μαι

θυμίζω ρήμα (θύμισα, θα θυμίσω)

☑ «Θύμισέ μου τι μέρα έχουμε σήμερα» είπε η δασκάλα στον Κώστα. Βοήθησέ με να θυμηθώ τι μέρα έχουμε σήμερα.

✓ Η δασκάλα συμπαθεί πολύ την Αθηνά, γιατί της θυμίζει την ανιψιά της. Μοιάζει με την ανιψιά της.

🎵 θυ-μί-ζω

θυμός [ο] ουσιαστικό (θυμοί)

☑ Όταν νιώθεις **θυμό**, δεν είσαι καθόλου ευχαριστημένος με κάτι που έγινε ή που άκουσες.

◇ Όταν νιώθεις θυμό, έχεις θυμώσει, είσαι θυμωμένος. Μερικές φορές μπορεί κι εσύ να θυμώσεις κάποιον, να τον κάνεις δηλαδή να νιώσει θυμό. 🎵 θυ-μός

θυμώνω ρήμα (θύμωσα, θα θυμώσω) → θυμός

θύρα [η] ουσιαστικό (θύρες)

☑ Θύρα λέμε την πόρτα.

✓ Θύρα είναι και καθεμιά από τις εξωτερικές πόρτες στο γήπεδο.

✍ «Θα συναντηθούμε στη θύρα εννιά» είπε ο κύριος Γιάννης στον θείο Τάκη. 🎵 θύ-ρα

θυροτηλέφωνο [το] ουσιαστικό
(θυροτηλέφωνα)

☑ Στις πολυκατοικίες κάθε διαμέρισμα έχει ένα θυροτηλέφωνο. Με το θυροτηλέφωνο μιλάμε για να δούμε ποιος είναι στην πόρτα της πολυκατοικίας και αν θέλουμε, του ανοίγουμε για να μπει μέσα.

◇ **θύρα, τηλέφωνο** 🎵 θυ-ρο-τη-λέ-φω-νο

θυρωρός [ο], [η] ουσιαστικό (θυρωροί)

☑ Ο θυρωρός προσέχει ποιος μπαίνει και ποιος βγαίνει σε ένα κτίριο. 🎵 θυ-ρω-ρός

- **Λέμε και η θυρωρίνα.**

θυσία [η] ουσιαστικό (θυσίες)

☑ Οι γονείς του κυρίου Γιάννη ήταν πολύ φτωχοί κι έκαναν πολλές θυσίες για να τον μεγαλώσουν.

Στερήθηκαν πολλά πράγματα για να τον μεγαλώσουν. ◇ Όταν κάποιος κάνει θυσίες, θυσιάζεται για κάτι. 🎵 θυ-σί-α

θυσιάζω, θυσιάζομαι ρήμα (θυσίασα, θα θυσιάσω) → θυσία

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ι ι

ιατρείο [το] ουσιαστικό (ιατρεία)

☑ Το **ιατρείο** είναι ο χώρος όπου ο γιατρός εξετάζει τους αρρώστους. **◇ Ο γιατρός έχει σπουδάσει ιατρική. Όταν δουλεύει φοράει ιατρική μπλούζα.**

🎵 ι-α-τρεί-ο **Δες γιατρός**

ιδανικός, ιδανική, ιδανικό επίθετο (ιδανικοί, ιδανικές, ιδανικά)

☑ Οι γονείς του Ίγκλι ψάχνουν το ιδανικό σπίτι για να το αγοράσουν. Ψάχνουν το καλύτερο σπίτι.

🎵 ι-δα-νι-κός

ιδέα [η] ουσιαστικό (ιδέες)

☑ Η **ιδέα** είναι αυτό που έρχεται στο μυαλό μας, όταν σκεφτόμαστε.

🖋 «Έχω μία ιδέα» είπε η Αθηνά στον Κώστα.

«Πάμε μία βόλτα με τα ποδήλατα»;

✓ Όταν έχω μεγάλη ιδέα για τον εαυτό μου, νομίζω ότι είμαι σπουδαίος.

✓ Όταν δεν έχεις ιδέα για κάτι, δεν ξέρεις τίποτα γι' αυτό. 🎵 ι-δέ-α

ιδιαίτερος, ιδιαίτερη, ιδιαίτερο επίθετο (ιδιαίτεροι, ιδιαίτερες, ιδιαίτερα)

☑ Ο διευθυντής του κυρίου Γιάννη μπήκε στο **ιδιαίτερο** γραφείο του κι έκλεισε την πόρτα βιαστικός. Μπήκε στο γραφείο που είναι μόνο

ιδιοκτήτης-----ιδιωτικός--

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

γι' αυτόν, μόνο δικό του. 🎵 ι-δι-αί-τε-ρος

ιδιοκτήτης [ο], [η] ουσιαστικό (ιδιοκτήτες, ιδιοκτήτριες)

☑ «Ο κύριος Μιχάλης είναι ο ιδιοκτήτης της διπλανής μονοκατοικίας» είπε ο Κώστας. Είναι αυτός που έχει το σπίτι. 🎵 ι-δι-ο-κτή-της

ίδιος, ίδια, ίδιο επίθετο (ίδιοι, ίδιες, ίδια)

☑ Όταν δύο πράγματα είναι τα ίδια ή όταν ένα πράγμα είναι ίδιο μ' ένα άλλο, τότε μοιάζουν πάρα πολύ. ✎ Σ' ένα ζευγάρι παπούτσια πρέπει και τα δύο παπούτσια να έχουν το ίδιο χρώμα.

○ όμοιος ● διαφορετικός

✓ Ο Κώστας είναι στην ίδια τάξη με τον Νίκο, δηλαδή όχι σε άλλη τάξη. ● άλλος, διαφορετικός
✓ (σαν αντωνυμία) Η Αθηνά θέλει να τακτοποιεί η ίδια το δωμάτιό της, όχι κάποιος άλλος.

🎵 ί-διος **Δες μοιάζω**

ιδιωτικός, ιδιωτική, ιδιωτικό επίθετο (ιδιωτικοί, ιδιωτικές, ιδιωτικά)

☑ Όταν κάτι είναι ιδιωτικό, είναι μόνο για έναν άνθρωπο ή για πολύ λίγους ανθρώπους.

✎ «Αυτό το γκαράζ είναι ιδιωτικό» είπε ο κύριος Γιάννης. «Είναι γι' αυτούς που μένουν στην πολυκατοικία μας».

✓ Όταν ένα σχολείο είναι ιδιωτικό, δεν ανήκει στο κράτος και πρέπει να πληρώσουμε για να παρακολουθήσουμε τα μαθήματά του.

● δημόσιος 🎵 ι-δι-ω-τι-κός

ιδρώνω ρήμα (ιδρώσα, θα ιδρώσω)

☑ «Έχει πολλή ζέστη έξω! Ίδρωσα και το πρόσωπό μου στάζει νερό. Η μπλούζα μου έγινε μούσκεμα και κόλλησε πάνω μου» παραπονέθηκε ο θείος Αλέκος.

✓ «Ίδρωσα για να καταλάβω το μάθημα» είπε ο Κώστας. Κουράστηκα πολύ για να το καταλάβω.

◇ Όταν ιδρώνουμε, το σώμα μας **στάζει ιδρώτα. Είμαστε μούσκεμα στον ιδρώτα. Είμαστε ιδρωμένοι.**

🎵 ι-δρώ-νω

ιδρώτας [ο] ουσιαστικό → ιδρώνω

ιερός, ιερή, ιερό επίθετο (ιεροί, ιερές, ιερά)

☑ Όταν κάτι είναι ιερό, είναι αφιερωμένο, δηλαδή δοσμένο στον Θεό ή έρχεται από τον Θεό.

🖋 Η θεία Έλλη πήγε στην εκκλησία. Στάθηκε μπροστά στις ιερές εικόνες των αγίων κι έκανε την προσευχή της. 🎵 ι-ε-ρός

ικανός, ικανή, ικανό επίθετο (ικανοί, ικανές, ικανά)

☑ Ο Ρομπέν των Δασών είναι ικανός να πετύχει με τα βέλη του ακόμα και τον πιο μικρό στόχο. Μπορεί να το κάνει.

◇ Έχει την ικανότητα να τον πετύχει. Κάποιοι δεν μπορούν να κάνουν το ίδιο πράγμα. Είναι ανίκανοι να το κάνουν. 🎵 ι-κα-νός

ικανότητα [η] ουσιαστικό (ικανότητες) → ικανός

Ινδιάνος [ο], **Ινδιάννα** [η] ουσιαστικό

(Ινδιάνοι, Ινδιάνες)

Οι Ινδιάνοι είναι οι πρώτοι κάτοικοι της Αμερικής. 🎵 Ιν-δι-ά-νος

ίντερνετ [το] ουσιαστικό

☑ Με το **ίντερνετ** επικοινωνούμε από τον υπολογιστή μας με όλο τον κόσμο. Όταν μπαίνουμε στο **ίντερνετ**, στέλνουμε μηνύματα στους φίλους μας από το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και βρίσκουμε τις πληροφορίες που θέλουμε. ○ διαδίκτυο

🎵 ί-ντερ-νετ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

ιός [ο] ουσιαστικό (ιοί)

☑ Ο ιός είναι ένα μικρόβιο που προκαλεί αρρώστιες. 🖋 Η Αθηνά κόλλησε τον ιό της ανεμοβλογιάς και γέμισε σπυράκια.

✓ Ο ιός είναι ένα πρόγραμμα που μπορεί να χαλάσει τον υπολογιστή μας. 🎵 ι-ός

ιππασία [η] ουσιαστικό

☑ Όταν κάνεις **ιππασία**, ανεβαίνεις σ' ένα άλογο και κάνεις βόλτα ή τρέχεις πάνω σ' αυτό. ◇ **ίππος**

🎵 ιπ-πα-σί-α

- Η λέξη **ιππασία** προέρχεται από την αρχαία ελληνική λέξη **ίππος** που σημαίνει άλογο.

ίππος [ο] ουσιαστικό (ίπποι)

☑ Ο **ίππος** είναι το άλογο. 🎵 ίπ-πος **Δες άλογο**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ιππότης [ο] ουσιαστικό (ιππότες)

☑ Στις ιστορίες ο ιππότης είναι ένας πολεμιστής που φοράει πανοπλία και πολεμάει πάνω σ' ένα άλογο.

✓ Όταν ένας άντρας είναι ιππότης, είναι ευγενικός με τις γυναίκες. **◇ ίππος**

🎵 ΙΠ-ΠΌ-της 🗡️ 'τα παραμύθια'

ίσιος, ίσια, ίσιο επίθετο (ίσιοι, ίσιες, ίσια)

☑ Με τον χάρακα κάνουμε ίσιες γραμμές.

● στραβός, λοξός

◇ Όταν **ισιώνεις** κάτι, **το κάνεις ίσιο**. 🎵 ί-σιος

ίσκιος [ο] ουσιαστικό (ίσκιοι)

☑ «Πάμε να ξαπλώσουμε στον ίσκιο του δέντρου. Έχει δροσιά και δε θα μας βλέπει καθόλου ο ήλιος» είπε ο Νίκος στον Κώστα. ○ σκιά 🎵 ί-σκιος

ισόγειο [το] ουσιαστικό (ισόγεια)

☑ Η φίλη της κυρίας Μαργαρίτας μένει στο ισόγειο της πολυκατοικίας κι όχι ψηλά σε κάποιον όροφο.

🎵 Ι-σό-γει-ο

ισοπαλία [η] ουσιαστικό (ισοπαλίες) → ισόπαλος

ισόπαλος, ισόπαλη, ισόπαλο επίθετο (ισόπαλοι, ισόπαλες, ισόπαλα)

☑ Σήμερα έπαιζαν ποδόσφαιρο η ομάδα του Κώστα με μία άλλη ομάδα της γειτονιάς. Καμιά ομάδα δε νίκησε. Και οι δύο ομάδες ήταν ισόπαλες. Ο αγώνας τέλειωσε με ισοπαλία. 🎵 Ι-σό-πα-λος

ίσος, ίση, ίσο επίθετο (ίσοι, ίσες, ίσα)

☑ Όταν δύο πράγματα είναι ίσα ή όταν κάτι είναι ίσο με κάτι άλλο, κανένα δεν είναι πιο μεγάλο από το άλλο.

✍ Η Χιονάτη χώρισε την τούρτα σε οκτώ ίσα κομμάτια. Όλα είχαν το ίδιο ακριβώς μέγεθος. Δεν ήθελε να αδικηθεί κανένας. ● άνισος 🎵 ί-σος

ιστορία [η] ουσιαστικό (ιστορίες)

☑ Όταν λέμε μία ιστορία, διηγούμαστε πράγματα που έγιναν ή που τα έχουμε φανταστεί.

✓ Η ιστορία είναι η επιστήμη που μελετάει και εξηγεί τι έγινε στο παρελθόν. Στο σχολείο μαθαίνουμε ιστορία.

◇ Η δουλειά του ιστορικού είναι να μελετάει την ιστορία. 🎵 Ι-στο-ρί-α

ιστός [ο] ουσιαστικό (ιστοί)

☑ Ο ιστός είναι το πολύ λεπτό δίχτυ που φτιάχνει η αράχνη για να πιάνει τα έντομα που τρώει. 🎵 Ι-στός

ίχνος [το] ουσιαστικό (ίχνη)

☑ Το ίχνος είναι το σημάδι που αφήνει κάτι ή κάποιος, όταν περάσει από ένα μέρος.

✍ Πέντε μέρες ψάχνουν τη Ροζαλία ο Κώστας και η Αθηνά κι ακόμα να βρουν ίχνη της.

✓ Το ίχνος είναι αυτό που μένει από κάτι που δεν υπάρχει πια. ✍ Η Αθηνά κι

ο Κώστας δεν άφησαν ίχνος γλυκού για τους γονείς τους. Έφαγαν όλο το γλυκό, δεν άφησαν τίποτα. 🎵 ί-χνος

Κ κ

καβάλα επίρρημα

☑ Όταν πας **καβάλα** σ' ένα άλογο, γαϊδούρι ή μουλάρι, κάθεσαι στη ράχη του με το ένα πόδι από τη μία πλευρά του ζώου και με το άλλο από την άλλη.

✓ Όταν κάποιος σε παίρνει **καβάλα**, σε παίρνει στην πλάτη του και σε πάει κάπου. ◊ **καβαλώ**

🎵 κα-βά-λα

καβαλώ και **καβαλάω** ρήμα (καβάλησα, θα καβαλήσω)

☑ Όταν **καβαλās** ένα άλογο, ανεβαίνεις πάνω στη ράχη του. ◊ **Αυτός που πηγαίνει καβάλα στο άλογο, είναι ο καβαλάρης.** 🎵 κα-βα-λώ

καβγαδίζω ρήμα (καβγάδισα, θα καβγαδίσω)

→ καβγάς

καβγάς [ο] ουσιαστικό (καβγάδες)

☑ Ο **καβγάς** είναι οι φωνές, οι βρισιές και καμιά φορά το ξύλο μεταξύ ανθρώπων που δε συμφωνούν σε κάτι. 🖋 Στο σπίτι του κυρίου Μιχάλη ξεσπάνε καθημερινά καβγάδες.

○ τσακωμός ◊ Όλη την ώρα καβγαδίζει με τη θεία του. 🎵 κα-βγάς

- Μέσα μου μπαίνει η χελώνα όταν φοβάται. Πώς με λένε; .....

καβούκι [το] ουσιαστικό (καβούκια)

☑ Οι χελώνες, οι κάβουρες και τα σαλιγκάρια έχουν ένα καβούκι, ένα σκληρό κάλυμμα που προστατεύει το σώμα τους. Όταν τα ζώα αυτά φοβούνται, μαζεύονται στο καβούκι τους.

✓ Λέμε ότι κάποιος μπαίνει στο καβούκι του, όταν είναι δειλός ή πολύ ντροπαλός. 🎵 κα-βού-κι

κάβουρας [ο] ουσιαστικό (κάβουρες)

☑ Ο κάβουρας είναι ένα ζώο που ζει στη θάλασσα. Έχει οκτώ πόδια και δύο δαγκάνες. Κρύβεται στην άμμο και στα βράχια. 🎵 κά-βου-ρας ✍ 'η θάλασσα'

κάγκελο [το] ουσιαστικό (κάγκελα)

☑ Τα κάγκελα είναι πολλά μεταλλικά ραβδιά που όλα μαζί κλείνουν κάποιο πέρασμα. Κάγκελα βάζουμε στο παράθυρο, στον κήπο, στην αυλή, στο μπαλκόνι και αλλού. ✍ Από τότε που μπήκαν στο μαγαζί του κλέφτες, ο κύριος Δημήτρης έβαλε κάγκελα σε όλα τα παράθυρα. 🎵 κά-γκε-λο

καγκουρό [το] ουσιαστικό

☑ Το καγκουρό είναι ένα ζώο που ζει στην Αυστραλία. Προχωράει πηδώντας. Το θηλυκό καγκουρό έχει μία τσέπη στην κοιλιά του που τη λένε μάρσιπο για να κουβαλάει το μωρό του. 🎵 κα-γκου-ρό

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κάδος [ο] ουσιαστικό (κάδοι)

☑ Ο κάδος είναι ένα μεγάλο δοχείο.

✍ Η Ροζαλία σκαρφάλωσε πάνω στον κάδο κι έψαχνε ανάμεσα στα σκουπίδια. 🎵 κά-δος

κάδρο [το] ουσιαστικό (κάδρα)

☑ Σ' ένα κάδρο βάζουμε μία εικόνα, έναν πίνακα ή μία φωτογραφία. ○ κορνίζα

✓ Κάδρο λέμε και μία εικόνα που είναι κρεμασμένη στον τοίχο. 🎵 κά-δρο

καζανάκι [το] ουσιαστικό (καζανάκια)

☑ Το καζανάκι είναι το δοχείο με το νερό πάνω από τη λεκάνη της τουαλέτας. Όταν πατάμε το κουμπί, το νερό κυλάει με ορμή μέσα στην τουαλέτα και την καθαρίζει. 🎵 κα-ζα-νά-κι

καζάνι [το] ουσιαστικό (καζάνια)

☑ Το καζάνι είναι μία πολύ μεγάλη κατσαρόλα που κάποτε την έβαζαν στη φωτιά για να μαγειρέψουν ή να ζεστάνουν νερό.

✓ Λέμε ότι το κεφάλι μου έγινε καζάνι, όταν κάτι μας έχει ζαλίσει, μας έχει φέρει πονοκέφαλο.

◇ **καζανάκι** 🎵 κα-ζά-νι

καημένος, καημένη, καημένο επίθετο (καημένοι, καημένες, καημένα)

☑ Λέμε καημένο κάποιον που έχει ένα πρόβλημα και που βρίσκεται σε δύσκολη θέση.

✍ «Ο καημένος ο κύριος Δημήτρης! Κάποιος μπήκε στο μαγαζί και του πήρε το ταμείο.»

○ κακόμοιρος 🎵 καη-μέ-νος

καθαρίζω, καθαρίζομαι ρήμα (καθάρισα, θα καθαρίσω)

☑ Όταν καθαρίζεις κάτι, βγάζεις τη βρομιά από πάνω του. ✍ Ο κύριος Μιχάλης καθαρίζει τα γυαλιά του κάθε μέρα για να βλέπει καλά. ● βρομίζω, λερώνω ◇ Όταν ένα ρούχο δεν καθαρίζει εύκολα, το δίνουμε στο καθαριστήριο. **καθαρός** 🎵 κα-θα-ρί-ζω

καθαριστήριο [το] ουσιαστικό (καθαριστήρια)
→ καθαρίζω

καθαρός, καθαρή, καθαρό επίθετο (καθαροί, καθαρές, καθαρά)

☑ Όταν κάποιος είναι καθαρός, δεν έχει βρομιές πάνω του. ✍ «Παιδιά, να τρώτε πάντα με καθαρά χέρια» είπε η κυρία Μαργαρίτα. ○ βρόμικος ◇ Όταν κάποιος είναι καθαρός, αγαπάει την καθαριότητα. ● βρομιά ◇ Όταν κάποιος μιλάει καθαρά, τον καταλαβαίνουν όλοι. 🎵 κα-θα-ρός

κάθετος, κάθετη, κάθετο επίθετο (κάθετοι, κάθετες, κάθετα)

☑ Οι κολόνες είναι κάθετες στο έδαφος, δηλαδή στέκονται ίσια και όρθια. Ακολουθούν μία ίσια γραμμή που πηγαίνει από πάνω προς τα κάτω. ● οριζόντιος 🎵 κά-θε-τος

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καθηγητής [ο], **καθηγήτρια** [η] ουσιαστικό
(καθηγητές, καθηγήτριες)

☑ Καθηγητής είναι ο εκπαιδευτικός που διδάσκει κάποιο μάθημα στο γυμνάσιο, στο λύκειο ή στο πανεπιστήμιο. 🎵 κα-θη-γη-τής

καθημερινός, καθημερινή, καθημερινό επίθετο
(καθημερινοί, καθημερινές, καθημερινά)

☑ Όταν κάτι είναι καθημερινό, γίνεται κάθε μέρα.
✍ Οι καθημερινές δουλειές στο σπίτι παίρνουν πολύ χρόνο. ◊ Κάτι που γίνεται κάθε μέρα, γίνεται καθημερινά. 🎵 κα-θη-με-ρι-νός

κάθισμα [το] ουσιαστικό (καθίσματα)

☑ Η καρέκλα, η πολυθρόνα και το παγκάκι είναι καθίσματα, δηλαδή έπιπλα για να καθόμαστε.
✍ Στη συναυλία που πήγε η Αλίκη είχε τόσο κόσμο, που δεν είχε καθίσματα για όλους. ○ θέση
🎵 κά-θι-σμα

κάθομαι ρήμα (κάθισα/έκατσα, θα καθίσω/θα κάτσω)

☑ Όταν κάθεις, ακουμπάς τη λεκάνη σου πάνω σ' ένα κάθισμα ή στο πάτωμα για να μη στέκεσαι όρθιος. ✍ Ο Νίκος πήρε μία καρέκλα και κάθισε δίπλα στον Κώστα. ● σηκώνομαι, στέκομαι

✓ «Πόσες μέρες θα καθίσεις στο χωριό Αθηνά»;

○ μένω ● φεύγω

✓ Δεν κάθεται ποτέ η Αθηνά τ' απογεύματα, όλο και κάτι κάνει. Διαβάζει ή παίζει με τις φίλες της. ◊ κάθισμα 🎵 κά-θο-μαι

καθρέφτης [ο] ουσιαστικό (καθρέφτες)

☑ Ο καθρέφτης είναι ένα κομμάτι γυαλί που έχει φτιαχτεί για να φαίνεται πάνω του όποιος ή ό,τι βρίσκεται μπροστά του. Με τον καθρέφτη μπορούμε να δούμε πώς είναι το πρόσωπό μας, πώς είναι ο εαυτός μας. **◇ Το πρόσωπο της κακιάς βασίλισσας καθρεφτίστηκε στο τζάμι της πόρτας.**

🎵 κα-θρέ-φτης

καθρεφτίζομαι ρήμα (καθρεφτίστηκα, θα καθρεφτιστώ) → καθρέφτης

καθυστερώ ρήμα (καθυστέρησα, θα καθυστερήσω)

☑ Όταν καθυστερείς, αργείς να φτάσεις κάπου ή να τελειώσεις κάτι. **✍ Μία μέρα ο Κώστας καθυστέρησε να πάει στο σχολείο, γιατί ζύπνησε αργά.** ○ αργώ **◇ Όταν το τρένο δε φτάνει στην ώρα του, έχει καθυστέρηση.** 🎵 κα-θυ-στε-ρώ

καινούριος, καινούρια, καινούριο επίθετο (καινούριοι, καινούριες, καινούρια)

☑ Όταν κάτι είναι καινούριο, δεν υπάρχει από παλιά. Το έχουμε φτιάξει ή το έχουμε αγοράσει πριν από λίγο καιρό. Όταν αγοράζουμε κάτι καινούριο, είναι σε πολύ καλή κατάσταση, γιατί δεν έχει χρησιμοποιηθεί από άλλους. **✍ Στη γειτονιά άνοιξε ένα καινούριο βιβλιοπωλείο. Η Αθηνά ήταν χαρούμενη που πήρε καινούρια βιβλία.**

✓ **Μόλις μπήκε ο καινούριος χρόνος, ο θείος Τάκης άρχισε να κόβει τη βασιλόπιτα. Ο χρόνος που πήρε τη θέση του παλιού.** ○ νέος ● παλιός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

♪ και-νού-ριος

καιρός [ο] ουσιαστικό (καιροί)

☑ Όταν ρωτάμε τι καιρό κάνει σήμερα, ρωτάμε αν έχει κρύο ή ζέστη, αν ο ουρανός είναι καθαρός ή με σύννεφα, αν έχει αέρα, ήλιο ή βροχή.

✓ Ο καιρός είναι και ο χρόνος που μετράμε με τα λεπτά, τις ώρες, τις μέρες. ✎ Ο Κώστας και η Αθηνά έχουν πολύ καιρό να δουν την Αλίκη, γιατί δίνει εξετάσεις. ○ χρόνος ◇ **καλοκαίρι, κακοκαιρία** ♪ και-ρός ✎ 'ο καιρός'

καίω, καίγομαι ρήμα (έκαψα, θα κάψω)

☑ Όταν καίω κάτι, του βάζω φωτιά. Όταν κάτι καίγεται, παίρνει φωτιά και χαλάει.

✓ Όταν καίω κάτι, το ζεσταίνω πολύ. ✎ Η κυρία Μαργαρίτα έκαψε το βούτυρο κι έριξε μέσα τα μακαρόνια.

✓ Όταν καίω ρεύμα, βενζίνη ή πετρέλαιο, το ξοδεύω. ✎ «Η κουζίνα μας καίει πολύ ρεύμα» είπε ο κύριος Γιάννης.

✓ Όταν κάτι καίει, είναι πολύ ζεστό ή μας ενοχλεί. ✎ «Ο ήλιος καίει. Αθηνά, βάλε το καπέλο σου» είπε ο θεός Αλέκος. ◇ Όταν καίγεσαι, πονάς πολύ από το κάψιμο. Ένα καυτερό φαγητό μάς καίει τη γλώσσα, γιατί έχει πολύ πιπέρι ή άλλα μπαχαρικά που καίνε.

♪ καί-ω

«Τι κρίμα, η μαμά ξέχασε το σίδερο πάνω στο ρούχο κι αυτό καήκε!» σκέφτηκε η Αθηνά.

κακά [τα] ουσιαστικό

κακάδι ----- κακομαθαίνω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Κάνουμε κακά για να καθαρίσει ο οργανισμός μας από τα άχρηστα μέρη των τροφών. Συνήθως χρησιμοποιούμε τη λέξη αυτή όταν μιλάμε με τους φίλους μας και όχι όταν γράφουμε. 🎵 κα-κά

κακάδι [το] ουσιαστικό (κακάδια)

☑ Όταν μία πληγή κλείνει, σχηματίζεται ένα κακάδι που ξεραίνεται όλο και περισσότερο, μέχρι να πέσει. 🎵 κα-κά-δι

κακάο [το] ουσιαστικό

☑ Η σοκολάτα γίνεται από κακάο, δηλαδή έναν σπόρο από ένα δέντρο που λέγεται κακαόδεντρο. Το κακάο γίνεται ρόφημα και το πίνουμε. Το βάζουμε στα γλυκά. 🎵 κα-κά-ο

κακαρίζω ρήμα (κακάρισα, θα κακαρίσω) → κότα

κακία [η] ουσιαστικό (κακίες) → κακός

κακοκαιρία [η] ουσιαστικό (κακοκαιρίες)

☑ Όταν ο καιρός είναι κακός, έχει κακοκαιρία.

✍ «Δε λέει να σταματήσει η κακοκαιρία, φυσάει πολύ. Κι εγώ που ήθελα εκδρομή!» είπε ο Κώστας.

◇ **καλοκαίρι, καιρός** 🎵 κα-κο-και-ρί-α

κακομαθαίνω ρήμα (κακόμαθα, θα κακομάθω)

☑ Όταν κακομαθαίνεις κάποιον, του κάνεις όλα τα

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

κακόμοιρος ----- κάκτος--

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χατίρια, κι αυτός συνηθίζει να έχει από σένα ό,τι ζητήσει. ✍ Η Αθηνά κακομαθαίνει τη Ροζαλία, την παίρνει στο κρεβάτι της και της δίνει να φάει μόνο ό,τι της αρέσει. ○ καλομαθαίνω ◇ Ένα κακομαθημένο παιδί είναι ένα ανυπόφορο παιδί που νομίζει πως μπορεί να έχει και να κάνει ό,τι θέλει. ○ καλομαθημένος 🎵 κα-κο-μα-θαί-νω

κακόμοιρος, κακόμοιρη, κακόμοιρο επίθετο
(κακόμοιροι, κακόμοιρες, κακόμοιρα)

☑ Κακόμοιρο λέμε αυτόν που είναι δυστυχισμένος, που του έχει τύχει κάποιο κακό και τον λυπόμαστε.

✍ «Το κακόμοιρο το γατάκι πεινάει και κρυώνει» είπε ένα κοριτσάκι, όταν είδε τη Ροζαλία μόνη και βρεγμένη στον δρόμο. ○ καημένος ◇ κακομοίρης
🎵 κα-κό-μοι-ρος

κακός, κακή και κακιά, κακό επίθετο (κακοί, κακές, κακά) (Συνήθως χρησιμοποιούμε τη λέξη αυτή όταν μιλάμε με τους φίλους μας και όχι όταν γράφουμε.)

☑ Όταν κάποιος είναι κακός, θέλει να βλάψει τους άλλους. ✍ Η βασίλισσα είναι πολύ κακιά. Θέλει το κακό της Χιονάτης, γιατί είναι η πιο όμορφη.

✓ Όταν κάτι είναι κακό, είναι δυσάρεστο, δεν προσφέρει ευχαρίστηση. ✍ «Το φαγητό χτες ήταν πολύ κακό, δε μου άρεσε καθόλου» είπε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του. ● καλός

◇ Η βασίλισσα νιώθει κακία για τη Χιονάτη.

● καλοσύνη Σκάει από το κακό της. 🎵 κα-κός

κάκτος [ο] ουσιαστικό (κάκτοι)

καλά

καλαμάκι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Ο κάκτος είναι ένα φυτό με πολλά αγκάθια που φυτρώνει στις ζεστές χώρες. 🎵 κά-κτος

Ένας κάκτος
με πολλά αγκάθια!

καλά επίρρημα

☑ Όταν κάτι γίνεται με τον σωστό τρόπο, γίνεται καλά. ○ σωστά ● κακά, άσχημα

✓ Όταν είμαστε καλά, δεν είμαστε άρρωστοι.

✍ «Ο κύριος Μιχάλης είναι σήμερα καλά, έχει καλή διάθεση». ● άσχημα

✓ Όταν ο γιατρός κάνει καλά κάποιον, τον θεραπεύει. ◇ καλός 🎵 κα-λά

καλάθι [το] ουσιαστικό (καλάθια)

☑ Το καλάθι είναι ψάθινο κι έχει ένα ή δύο χερούλια. Στο καλάθι βάζουμε τα ψώνια μας ή άλλα πράγματα που θέλουμε να μεταφέρουμε.

✓ Στο μπάσκετ το καλάθι είναι ένα δίχτυ που κρέμεται από ένα στεφάνι. Όταν κάποιος βάζει τη μπάλα στο καλάθι του αντιπάλου, λέμε ότι βάζει καλάθι.

◇ Στο καλάθι των αχρήστων πετάμε άχρηστα πράγματα. 🎵 κα-λά-θι

Η Κοκκινοσκουφίτσα γέμισε
το καλάθι της με φρούτα.

καλαμάκι [το] ουσιαστικό (καλαμάκια)

☑ Το καλαμάκι είναι ένας μικρός πλαστικός σωλήνας που βάζουμε στο στόμα μας για να ρουφήξουμε κάποιο ποτό. ◇ καλάμι 🎵 κα-λα-μά-κι

✍ 'το πάρτι'

καλαμάρι [το] ουσιαστικό (καλαμάρια)

☑ Το καλαμάρι είναι ζώο της θάλασσας. Το σώμα του μοιάζει με σωλήνα που έχει στην άκρη του δέκα πλοκάμια. Όταν κινδυνεύει από κάτι, χύνει ένα υγρό που κάνει τα νερά να θολώνουν. 🎵 κα-λα-μά-ρι
🖋️ 'η θάλασσα'

καλάμι [το] ουσιαστικό (καλάμια)

☑ Το καλάμι είναι φυτό που φυτρώνει σε ζεστές χώρες και κοντά σε νερό. Είναι κούφιο από μέσα, μοιάζει με σωλήνα και λυγίζει χωρίς να σπάει εύκολα.
✓ Το καλάμι είναι και το μπροστινό κόκαλο της γάμπας. 💠 **καλαμάκι** 🎵 κα-λά-μι

καλαμπόκι [το] ουσιαστικό (καλαμπόκια)

☑ Το καλαμπόκι είναι ένα δημητριακό με κίτρινα σπόρια. Με το καλαμπόκι φτιάχνουμε ποπ κορν ή το τρώμε βραστό ή ψητό. 🎵 κα-λα-μπό-κι

καλαμπούρι [το] ουσιαστικό (καλαμπούρια)

☑ Το καλαμπούρι είναι κάτι αστείο που διηγείται κάποιος. ○ αστείο, ανέκδοτο 🎵 κα-λα-μπού-ρι

κάλαντα [τα] ουσιαστικό

☑ Τα κάλαντα είναι τα τραγούδια που λένε τα παιδιά από πόρτα σε πόρτα την παραμονή των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Θεοφανίων. 🎵 κά-λα-ντα

καλεσμένος, καλεσμένη, καλεσμένο μετοχή
(καλεσμένοι, καλεσμένες, καλεσμένα) → καλώ

καλημέρα ----- καλλιτέχνης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καλημέρα [η] ουσιαστικό)

☑ Όταν λες καλημέρα, χαιρετάς κάποιον που συναντάς το πρωί. ◊ Όταν λες καλημέρα, καλημερίζεις κάποιον. καλός 🎵 κα-λη-μέ-ρα

καληνύχτα [η] ουσιαστικό)

☑ Όταν λες καληνύχτα, χαιρετάς κάποιον το βράδυ πριν πας για ύπνο. ◊ Όταν λες καληνύχτα, καληνυχτίζεις κάποιον. καλός 🎵 κα-λη-νύ-χτα

καλησπέρα [η] ουσιαστικό)

☑ Όταν λες καλησπέρα, χαιρετάς κάποιον που συναντάς το απόγευμα ή το βράδυ. ◊ Λέγοντας καλησπέρα, καλησπερίζεις κάποιον. καλός 🎵 κα-λη-σπέ-ρα

καλλιεργώ, καλλιεργούμαι ρήμα (καλλιέργησα, θα καλλιεργήσω)

☑ Όταν ο γεωργός καλλιεργεί το χωράφι του, σκάβει, σπέρνει και ποτίζει τη γη για να φυτρώσουν δημητριακά ή λαχανικά. Όταν κάνει καλό καιρό, η καλλιέργεια των χωραφιών γίνεται πιο εύκολα. ✓ Όταν καλλιεργείσαι, μορφώνεσαι, αποκτάς όλο και περισσότερες γνώσεις, αποκτάς καλλιέργεια. ◊ καλλιέργεια 🎵 καλ-λι-ερ-γώ

καλλιτέχνης [ο], **καλλιτέχنيδα** [η] ουσιαστικό (καλλιτέχνες, καλλιτέχνιδες)

☑ Οι ζωγράφοι, οι γλύπτες, οι μουσικοί, οι ηθοποιοί, οι τραγουδιστές είναι καλλιτέχνες, δηλαδή άνθρωποι που δημιουργούν έργα τέχνης.

καλλονή ----- καλομαθαίνω--

◇ τέχνη 🎵 καλ-λι-τέ-χνης

καλλονή [η] ουσιαστικό (καλλονές)

☑ Μία γυναίκα με σπάνια ομορφιά είναι καλλονή.

🎵 καλ-λο-νή

καλλυντικό [το] ουσιαστικό (καλλυντικά)

☑ Καλλυντικά είναι οι κρέμες για το πρόσωπο και το σώμα, τα ρουζ και τα κραγιόν, τα σαμπουάν και τα σαπούνια, δηλαδή όλα τα προϊόντα που χρησιμοποιούμε για να κάνουμε καλύτερη την εμφάνισή μας. 🎵 καλ-λυ-ντι-κό

καλόγερος [ο], **καλόγρια** [η] ουσιαστικό
(καλόγεροι, καλόγριες)

☑ Ο καλόγερος και η καλόγρια ζουν σε μοναστήρι, μακριά από τον κόσμο και ασχολούνται με τη θρησκεία τους και τους κανόνες του μοναστηριού.

○ μοναχός ◇ καλός 🎵 κα-λό-γε-ρος

καλοκαίρι [το] ουσιαστικό (καλοκαίρια)

☑ Το καλοκαίρι είναι η εποχή του χρόνου μετά την άνοιξη. Το καλοκαίρι κάνει πολύ καλό καιρό κι η μέρα μεγαλώνει. ◇ Στην Ελλάδα το καλοκαίρι έχει πάντα καλοκαιρία, δηλαδή έχει πάντα καλό καιρό.

● κακοκαιρία Το καλοκαίρι φοράμε καλοκαιρινά ρούχα ● χειμερινός καλός, καιρός 🎵 κα-λο-καί-ρι
✍ 'οι εποχές-οι μήνες-οι μέρες'

καλομαθαίνω ρήμα (καλόμαθα, θα καλομάθω)

☑ Όταν καλομαθαίνεις κάποιον, του κάνεις τη ζωή πολύ εύκολη, έχει όλες τις ανέσεις και δύσκολα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καλοριφέρ-----καλός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

δέχεται τις δυσκολίες. Τον κάνεις καλομαθημένο.

 Η Αλίκη είναι πολύ καλομαθημένη. Ο θεός Τάκης της αγοράζει καθετί που θέλει. Η Αλίκη έχει καλομάθει να αποκτά ό,τι θελήσει.

○ κακομαθίνω   🎵 κα-λο-μα-θαί-νω

καλοριφέρ [το] ουσιαστικό

☑ Τώρα πια σε κάθε δωμάτιο έχει καλοριφέρ για να ζεσταινόμαστε.

Άλλοτε ζεσταινόταν ο κόσμος με σόμπες και τζάκια.   🎵 κα-λο-ρι-φέρ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καλός, καλή, καλό επίθετο (καλοί, καλές, καλά)

☑ Όταν κάτι είναι καλό, μας αρέσει, μας είναι ευχάριστο. «Η ζωγραφιά της Αθηνάς είναι πολύ καλή αυτή τη φορά» είπε η θεία Κατερίνα. «Μμμ, καλούτσικη είναι» απάντησε ο Κώστας.

✓ Ο κύριος Δημήτρης είναι πολύ καλός άνθρωπος, βοηθάει όποιον έχει ανάγκη κι είναι πάντα χαμογελαστός.

✓ Η Αθηνά είναι πολύ καλή στο μπάσκετ. Φέτος μπήκε στην ομάδα του σχολείου.   ● κακός

◇ Πολλές φορές η δασκάλα, αν και σκέφτεται το καλό των παιδιών, γίνεται πολύ αυστηρή.

● κακό «Κώστα, πάλι φόρεσες την μπλούζα σου ανάποδα, γύρνα την από την καλή» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «Ελπίζω να είναι στις καλές της σήμερα» σκέφτηκε ο Κώστας.   ● στις κακές της

καλούτσικος, καλοσύνη   🎵 κα-λός

καλοσύνη [η] ουσιαστικό (καλοσύνες)

☑ Η καλοσύνη του κυρίου Δημήτρη είναι γνωστή, γι' αυτό όλοι στη γειτονιά λυπήθηκαν, όταν έμαθαν πως τον έκλεψαν. ● κακία ◇ καλός 🎵 κα-λο-σύ-νη

καλσόν [το] ουσιαστικό

☑ Τα καλσόν είναι πολύ λεπτές κάλτσες. Φτιάχνονται συνήθως από νάιλον και καλύπτουν ολόκληρα τα πόδια μας μέχρι τη μέση. 🎵 καλ-σόν - Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. Λέμε και καλτσόν. ✍ 'τα ρούχα'

κάλτσα [η] ουσιαστικό (κάλτσες)

☑ Οι κάλτσες είναι μάλλινες ή βαμβακερές και τις φοράμε μέσα από τα παπούτσια για να κρατάμε τα πόδια μας ζεστά. 🎵 κάλ-τσα ✍ 'τα ρούχα'

καλύβα [η] ουσιαστικό (καλύβες)

☑ Η καλύβα είναι ένα μικρό σπίτι φτιαγμένο πρόχειρα από ξύλα, πέτρες, χώμα και χόρτα. 🎵 κα-λύ-βα

Μια καλύβα από ξύλα.

κάλυμμα [το] ουσιαστικό (καλύμματα)

→ καλύπτω

καλύπτω, καλύπτομαι ρήμα (κάλυψα, θα καλύψω)

☑ Όταν καλύπτεις κάτι, βάζεις κάτι πάνω του έτσι ώστε να μη φαίνεται. ✍ Χθες ο πατέρας του Ίγκλι έβαφε το σαλόνι και κάλυψε όλα τα έπιπλα με

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καλυτερεύω ----- καλώδιο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

σεντόνια για να μην τα λερώσει. ○ σκεπάζω

● ξεσκεπάζω

◇ Τον χειμώνα βάζουμε τα χειμωνιάτικα καλύμματα στον καναπέ. ○ σκέπασμα 🎵 κα-λύ-πτω

καλυτερεύω ρήμα (καλυτέρευσα, θα καλυτερεύσω)

☑ Όταν κάτι γίνεται ή πάει όλο και πιο καλά, καλυτερεύει. ● χειροτερεύω ◇ Όταν κάτι

καλυτερεύει, γίνεται καλύτερο. ● χειρότερο καλός

🎵 κα-λυ-τε-ρεύ-ω

καλύτερος, καλύτερη, καλύτερο επίθετο

(καλύτεροι, καλύτερες, καλύτερα) → καλυτερεύω

καλώ ρήμα (κάλεσα, θα καλέσω)

☑ Όταν καλείς κάποιον, του ζητάς να έρθει στο σπίτι σου, να έρθει κοντά σου ή να πάει κάπου.

✍ Η Αθηνά νόμιζε πως η Ελένη δεν την κάλεσε στα γενέθλιά της. ○ προσκαλώ

✍ Ο κύριος Δημήτρης κάλεσε την αστυνομία, γιατί μπήκαν κλέφτες στο μαγαζί του. ○ φωνάζω

◇ Όμως η Ελένη ήταν η πρώτη στη λίστα των καλεσμένων της Αθηνάς. προσκαλώ, πρόσκληση, κλήση 🎵 κα-λώ

καλώδιο [το] ουσιαστικό (καλώδια)

☑ Οι ηλεκτρικές συσκευές όπως η τηλεόραση, το ραδιόφωνο και το μίξερ λειτουργούν μ' ένα καλώδιο που φτάνει μέχρι μία πρίζα απ' όπου παίρνει ηλεκτρικό ρεύμα. 🎵 κα-λώ-δι-ο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καλωσορίζω ρήμα (καλωσόρισα, θα καλωσορίσω)

☑ Όταν έρχεται κάποιος που περίμενες, τον καλωσορίζεις, δηλαδή του δείχνεις ότι χαίρεσαι για τον ερχομό του λέγοντας: «Καλωσόρισες», «Καλωσήρθες» ή «Καλώς τον». ○ υποδέχομαι

🎵 κα-λω-σο-ρί-ζω

καμάκι [το] ουσιαστικό (καμάκια)

☑ Το καμάκι είναι ένα μυτερό εργαλείο που χρησιμοποιούμε για να καρφώσουμε το ψάρι που θέλουμε να πιάσουμε. ◇ Με το καμάκι

καμακώνουμε ψάρια και χταπόδια στη θάλασσα. 🎵 κα-μά-κι

καμακώνω, καμακώνομαι ρήμα (καμάκωσα, θα καμακώσω) → καμάκι

καμάρα [η] ουσιαστικό (καμάρες)

☑ Όταν το ταβάνι δεν είναι επίπεδο αλλά στρογγυλεύει όπως το τόξο, λέμε πως κάνει καμάρα. ✍ Η γέφυρα στο χωριό του θείου Αλέκου κάνει καμάρα.

🎵 κα-μά-ρα

καμάρι [το] ουσιαστικό (καμάρια) → καμαρώνω

καμαρώνω ρήμα (καμάρωσα, θα καμαρώσω)

☑ Όταν καμαρώνεις κάποιον ή κάτι, είσαι περήφανος και λες καλά λόγια γι' αυτά. Όταν καμαρώνεις για κάτι που έχεις, αισθάνεσαι μεγάλη περηφάνια που το έχεις. ✍ Από τότε που η Χιονάτη

καμαρωτός ----- καμηλοπάρδαλη

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

μένει με τους εφτά νάνους, αυτοί καμαρώνουν για το νοικοκυρεμένο τους σπίτι.

◇ Όμως το αληθινό τους καμάρι είναι η ίδια η Χιονάτη με την ομορφιά της και την ευγένειά της. Από τότε που μένει μαζί τους περπατάνε καμαρωτοί καμαρωτοί, θα έλεγε κανείς πως ψηλώσανε από το πολύ καμάρι. 🎵 κα-μα-ρώ-νω

καμαρωτός, καμαρωτή, καμαρωτό επίθετο
(καμαρωτοί, καμαρωτές, καμαρωτά) → καμαρώνω

κάμερα [η] ουσιαστικό (κάμερες)

☑ Με την κάμερα μπορούμε να φτιάξουμε μία ταινία. Με την κάμερα τραβάμε ταινία αυτό που βλέπουμε. Η κινηματογραφική κάμερα είναι για τον κινηματογράφο, η τηλεοπτική για την τηλεόραση, και με τη βιντεοκάμερα μπορούμε να φτιάξουμε μία ταινία για να τη δούμε στο βίντεο. 🎵 κά-με-ρα

καμήλα [η] ουσιαστικό (καμήλες)

☑ Η καμήλα είναι ζώο της ερήμου. Έχει μία ή δύο καμπούρες και είναι το μέσο μεταφοράς των κατοίκων, γιατί μπορεί να κάνει πολύ δρόμο χωρίς να πιει νερό.

◇ καμηλοπάρδαλη 🎵 κα-μή-λα **Δες έρημος**

καμηλοπάρδαλη [η] ουσιαστικό
(καμηλοπαρδάλεις)

☑ Η καμηλοπάρδαλη είναι ένα μεγάλο ζώο με πολύ

Έχω καμπούρα και αντέχω στη ζέστη. Ποια είμαι;

καμινάδα -----καμπίνα--

μακρύ λαιμό που ζει στην Αφρική. ◇ καμήλα
🎵 κα-μη-λο-πάρ-δα-λη ✍ 'τα ζώα'

καμινάδα [η] ουσιαστικό (καμινάδες)

☑ Η καμινάδα είναι στη σκεπή του σπιτιού. Χρησιμεύει για να βγαίνει ο καπνός που δημιουργείται από τα ξύλα που καίγονται στο τζάκι. 🎵 κα-μι-νά-δα

καμπάνα [η] ουσιαστικό (καμπάνες)

☑ Η καμπάνα βρίσκεται στο καμπαναριό κάθε εκκλησίας. Όταν χτυπάει η καμπάνα, καλεί τους πιστούς στη λειτουργία ή αναγγέλλει ένα χαρούμενο ή ένα λυπητερό γεγονός.

◇ καμπαναριό 🎵 κα-μπά-να Δες εκκλησία

κάμπια [η] ουσιαστικό (κάμπιες)

☑ Η κάμπια είναι σαν σκουλήκι. Όταν βγει από το κουκούλι της, αλλάζει σιγά σιγά και γίνεται έντομο.

🎵 κά-μπια ✍ 'τα έντομα'

κάμπιγκ [το] ουσιαστικό

☑ Όταν κάνεις κάμπιγκ, κάνεις διακοπές σε σκηνή ή τροχόσπιτο.

✓ Το κάμπιγκ είναι ένα οργανωμένο μέρος στην εξοχή όπου μπορεί κανείς να στήσει τη σκηνή του ή να βάλει το τροχόσπιτό του. 🎵 κά-μπιγκ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καμπίνα [η] ουσιαστικό (καμπίνες)

☑ Η καμπίνα είναι ένας μικρός κλειστός χώρος που

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κάμπος -----καμπύλος

α υπάρχει στα πλοία, στα αεροπλάνα και στις
β παραλίες. Στις καμπίνες των πλοίων κοιμούνται οι
γ επιβάτες. Ο πιλότος του αεροπλάνου κάθεται στην
δ καμπίνα του για να το οδηγήσει. Σε πολλές
ε παραλίες υπάρχουν καμπίνες για να βγάζουμε εκεί
ζ τα ρούχα μας και να βάζουμε το μαγιό μας.
🎵 κα-μπί-να

κάμπος [ο] ουσιαστικό (κάμποι)

Οι κάμποι είναι μέρη γεμάτα λιβάδια και χωράφια. Στους κάμπους η γη καλλιεργείται πιο εύκολα απ' ό,τι στα βουνά, γιατί είναι επίπεδη.
 πεδιάδα 🎵 κά-μπος

καμπούρα [η] ουσιαστικό (καμπούρες)

Όταν γερνάμε, καμιά φορά κάνουμε καμπούρα, δηλαδή η πλάτη μας γίνεται στρογγυλή και άσχημη.
✍ Η Χιονάτη είδε μία γριά με καμπούρα να την πλησιάζει. Δεν ήξερε πως είναι η κακιά βασίλισσα.
◊ Οι γονείς του Νίκου του φωνάζουν να κάθεται με ίσια πλάτη όταν διαβάζει και να μην καμπουριάζει, γιατί θα γίνει καμπούρης. 🎵 κα-μπού-ρα

καμπούρης, καμπούρα, καμπούρικο επίθετο
(καμπούρηδες, καμπούρες, καμπούρικα)
→ καμπούρα

καμπουριάζω ρήμα (καμπούριασα, θα καμπουριάσω) → καμπούρα

καμπύλος, καμπύλη, καμπύλο επίθετο
(καμπύλοι, καμπύλες, καμπύλα)

καμπυλωτός ----- καναπές--

☑ Μία γραμμή είναι καμπύλη, όταν είναι στρογγυλεμένη και μοιάζει με τόξο. ✍ Το ουράνιο τόξο είναι καμπύλο κι έχει ωραία χρώματα. ◊ Μία καμπύλη γραμμή τη λέμε απλά καμπύλη. Όταν κάτι έχει καμπύλες είναι καμπυλωτό. 🎵 κα-μπύ-λος

καμπυλωτός, καμπυλωτή, καμπυλωτό επίθετο
(καμπυλωτοί, καμπυλωτές, καμπυλωτά)
→ καμπύλος

κανακεύω ρήμα (κανάκεψα, θα κανακέψω)

☑ Όταν κανακεύουμε ένα παιδί, το φροντίζουμε με πολλή αγάπη, το χαϊδεύουμε συνέχεια και του λέμε γλυκά λόγια. ◊ Το παιδί που το φροντίζουν πολύ και του κάνουν όλα τα χατίρια το λένε κοροϊδευτικά κανακάρη. 🎵 κα-να-κεύ-ω

κανάλι [το] ουσιαστικό (κανάλια)

☑ Το κανάλι είναι ένα τεχνητό ποτάμι που έχει γίνει για να περνάνε τα πλοία. ✍ «Στη Βενετία έχει πολλά κανάλια, είναι σαν μία πόλη χτισμένη στο νερό» είπε ο θείος Τάκης. ✓ Το τηλεοπτικό κανάλι είναι ένας τηλεοπτικός σταθμός. ✍ Η Αθηνά αλλάζει κανάλι κατά τις έξι το απόγευμα για να δει την αγαπημένη της σειρά. 🎵 κα-νά-λι

καναπές [ο] ουσιαστικό (καναπέδες)

☑ Ο καναπές είναι στο σαλόνι του σπιτιού και μοιάζει με μεγάλη πολυθρόνα. Στον καναπέ μπορούμε να καθίσουμε μόνοι ή και με άλλους ή ακόμη να ξαπλώσουμε για να ξεκουραστούμε. 🎵 κα-να-πές

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κάμπος [το] ουσιαστικό (καναρίνια)

☑ Το καναρίνι είναι ένα μικρό πουλί που κελαηδάει πολύ όμορφα κι έχει κίτρινα φτερά. Ζει σε κλουβί. 🎵 κα-να-ρί-νι
- Ο Κώστας έχει ένα καναρίνι. Θυμάσαι ποιο είναι τ' όνομά του;

κανάτα [η] ουσιαστικό (κανάτες)

☑ Η κανάτα είναι ένα πήλινο ή γυάλινο δοχείο με χερούλι. Με την κανάτα σερβίρουμε κρασί, γάλα, χυμό ή νερό. ✓ Μία κανάτα είναι και όσο υγρό χωράει η κανάτα. ✎ Έκανε τόση ζέστη που μετά το περπάτημα η Αλίκη ήπιε όλη την κανάτα. 🎵 κα-νά-τα

κανόνας [ο] ουσιαστικό (κανόνες)

☑ Ένας κανόνας λέει τι μπορούμε και τι δεν μπορούμε να κάνουμε. ✎ «Κάθε παιχνίδι έχει τους κανόνες του, δεν μπορείς να κάνεις εσύ ό,τι θέλεις» είπε η δασκάλα στον Νίκο που έκανε ζαβολιές.
◇ Τα φανάρια κανονίζουν την κυκλοφορία στους δρόμους. Όταν κανονίζεις μία γιορτή, τη σχεδιάζεις. κανονικός 🎵 κα-νό-νας

κανόνι [το] ουσιαστικό (κανόνια)

☑ Το κανόνι ήταν ένα μεγάλο όπλο που έριχνε μεγάλες μπάλες πολύ μακριά. Στους πολέμους χρησιμοποιούνται σήμερα πιο μοντέρνα όπλα. 🎵 κα-νό-νι

κανονίζω, κανονίζομαι ρήμα (κανόνισα, θα κανονίσω) → κανόνας

κανονικός, κανονική, κανονικό επίθετο
(κανονικοί, κανονικές, κανονικά)

☑ Κάτι είναι κανονικό, όταν δεν είναι ούτε πολύ μεγάλο ούτε πολύ μικρό ούτε πολύ χοντρό ούτε πολύ λεπτό. ✍ Στην εκδρομή ο Κώστας προχωρούσε με κανονικό βήμα. Ούτε πολύ αργά αλλά ούτε και πολύ γρήγορα.

○ φυσιολογικός, φυσικός

✓ «Ο κανονικός δρόμος για να πάμε στο χωριό με αυτοκίνητο είναι αυτός που στρίβει αριστερά» είπε ο θείος Αλέκος στον Κώστα. Ο σωστός δρόμος είναι αυτός στ' αριστερά. **◇ κανονικά**

🎵 κα-νο-νι-κός

καντήλι [το] ουσιαστικό (καντήλια)

☑ Το καντήλι είναι ένα γυάλινο χρωματιστό δοχείο που καίει λάδι και κρέμεται συνήθως μέσα στις εκκλησίες μπροστά στις εικόνες για να τις φωτίζει με μία μικρή φωτιά.

🎵 κα-ντή-λι

καντίνα [η] ουσιαστικό (καντίνες)

☑ Στο σχολείο μπορεί κανείς ν' αγοράσει τυρόπιτα, σάντουιτς και πορτοκαλάδα στην καντίνα.

○ κυλικείο 🎵 κα-ντί-να

καουμπόης [ο], **καουμπόισσα** [η] ουσιαστικό
(καουμπόηδες, καουμπόισσες)

☑ Στην Αμερική ο καουμπόης είναι αυτός που φυλάει τις αγελάδες. Καουμπόηδες λέμε και τους Αμερικανούς ήρωες του κινηματογράφου που

κάπα-----καπνός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

πολεμούν με τους Ινδιάνους. 🎵 καου-μπό-ης

κάπα [η] ουσιαστικό (κάπες)

☑ Οι γυναίκες φοράνε **κάπα** πάνω από τα ρούχα τους για να προστατευτούν από το κρύο. Η **κάπα** δεν έχει μανίκια και μπορεί να είναι αδιάβροχη ή μάλλινη. **Κάπα** φορούν και οι βοσκοί. 🎵 κά-πα

Δες βοσκός

καπάκι [το] ουσιαστικό (καπάκια)

☑ Με το **καπάκι** κλείνουμε μία κατσαρόλα, ένα κουτί ή ένα μπουύλο. 🎵 κα-πά-κι

καπέλο [το] ουσιαστικό (καπέλα)

☑ Φοράμε **καπέλο** για να προστατέψουμε το κεφάλι μας από το κρύο τον χειμώνα ή από τον ήλιο το καλοκαίρι. 🎵 κα-πέ-λο ✍ 'τα ρούχα'

καπετάνιος [ο], **καπετάνισσα** [η] ουσιαστικό (καπετάνιοι, καπετάνισσες)

☑ Ο **καπετάνιος** είναι ο αρχηγός σ' ένα πλοίο, είναι αυτός που αποφασίζει για όλα. 🎵 κα-πε-τά-νιος
- Καπετάνισσα έλεγαν παλιά και τη γυναίκα του καπετάνιου.

καπνίζω ρήμα (κάπνισα, θα καπνίσω)

☑ Όταν **καπνίζει** κάποιος, ρουφάει και καταπίνει τον καπνό ενός αναμμένου τσιγάρου. **◇ Ο κύριος Δημήτρης όλο λέει πως θα κόψει το κάπνισμα αλλά δεν τα έχει καταφέρει ακόμη. καπνός** 🎵 κα-πνί-ζω

καπνός [ο] ουσιαστικό (καπνοί)

καπό----- Καραγιόζης--

✓ Όταν καίγεται κάτι, βγαίνει καπνός. ✍ Η κυρία Μαργαρίτα ξέχασε το φαγητό στην κατσαρόλα και η κουζίνα γέμισε καπνό.

✓ (πληθυντικός τα καπνά) Ο καπνός είναι ένα φυτό που με τα φύλλα του, αφού πρώτα τα ξεράνουμε, κάνουμε τα τσιγάρα και τα πούρα.

✓ Ο καπνός είναι και το προϊόν του καπνού, τα ξεραμένα και ψιλοκομμένα φύλλα που βρίσκονται μέσα στα τσιγάρα. **♦ καπνίζω** 🎵 κα-πνός

Δες καμινάδα

καπό [το] ουσιαστικό

✓ Το καπό είναι το κάλυμμα της μηχανής του αυτοκινήτου και βρίσκεται στο μπροστινό μέρος.

🎵 κα-πό

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καπρίτσιο [το] ουσιαστικό (καπρίτσια)

✓ Όταν κάνεις καπρίτσια, θυμώνεις και κάνεις φασαρία για να ικανοποιηθούν όλες σου οι επιθυμίες. ✍ Οι αδελφές της Σταχτοπούτας είναι πολύ κακομαθημένες, όλο καπρίτσια. 🎵 κα-πρί-τσιο

καράβι [το] ουσιαστικό (καράβια)

✓ Με το καράβι ταξιδεύουμε στη θάλασσα. **Ο** πλοίο

🎵 κα-ρά-βι

Καραγκιόζης [ο] ουσιαστικό»

✓ Στο θέατρο σκιών ο Καραγκιόζης είναι μία φιγούρα από χαρτόνι που την κουνάει κάποιος πίσω από άσπρο σεντόνι για ν' αφήνει τη σκιά της.

καραμέλα ----- κάρβουνο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Είναι πολύ φτωχός και οι ιστορίες που ζει μας κάνουν να γελάμε. Άλλες φιγούρες είναι ο Χατζιαβάτης, ο μπαρμπα-Γιώργος και το Κολλητήρι. **Καραγκιόζη** λέμε και κοροϊδευτικά κάποιον που γίνεται ρεζίλι και προκαλεί γέλιο. Ο Νίκος κάνει τον καραγκιόζη για να γελάσει η Αθηνά. Κα-ρα-γκιό-ζης

καραμέλα [η] ουσιαστικό (καραμέλες)

Οι **καραμέλες** είναι φτιαγμένες από ζάχαρη, έχουν ευχάριστη γεύση και διάφορα σχήματα και χρώματα. κα-ρα-μέ-λα 'το πάρτι'

καράτε [το] ουσιαστικό

Το **καράτε** είναι ένα ιαπωνικό άθλημα πάλης.
 κα-ρά-τε

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

καράφα [η] ουσιαστικό (καράφες)

Η **καράφα** είναι μία γυάλινη κανάτα για το νερό ή το κρασί. Την **καράφα** την έχουμε στο τραπέζι. κανάτα κα-ρά-φα

καρβέλι [το] ουσιαστικό (καρβέλια)

Ένα **καρβέλι** ψωμί είναι ένα ψωμί με στρογγυλό σχήμα. καρ-βέ-λι

κάρβουνο [το] ουσιαστικό (κάρβουνα)

Το **κάρβουνο** βγαίνει από τ' ανθρακωρυχεία. Είναι καμένο ξύλο, μοιάζει όμως με μαύρη πέτρα και μπορεί να καίει για πολλή ώρα και να μας ζεσταίνει.

καρδιά ----- καρναβάλι--

Το χρησιμοποιούμε και στις ψησταριές για να ψήνουμε το κρέας.

✓ Όλα έγιναν κάρβουνο μετά την πυρκαγιά στο σπίτι δίπλα στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη.
Ευτυχώς έλειπαν όλοι. Όλα κήκαν. 🎵 κάρ-βου-νο

καρδιά [η] ουσιαστικό (καρδιές)

☑ Η καρδιά βρίσκεται αριστερά στο στήθος μας και είναι απαραίτητη για να κυκλοφορεί το αίμα στο σώμα μας.

✓ «Αυτό το παιδί το έχω στην καρδιά μου» είπε η δασκάλα για την Αθηνά. Το αγαπάω πολύ. **◇ Όταν είμαστε λαχανιασμένοι ή ταραγμένοι, αρχίζει το καρδιοχτύπι, δηλαδή η καρδιά μας χτυπάει πολύ γρήγορα. Όταν έχουμε πρόβλημα με την καρδιά μας, πάμε στον καρδιολόγο.** 🎵 καρ-διά

καρδιολόγος [ο], [η] ουσιαστικό (καρδιολόγοι)

→ καρδιά

καρδιοχτύπι [το] ουσιαστικό (καρδιοχτύπια)

→ καρδιά

καρέκλα [η] ουσιαστικό (καρέκλες)

☑ Όταν μελετάς, κάθεται στην καρέκλα του γραφείου σου. Η καρέκλα είναι ένα κάθισμα για να καθόμαστε. **◇ καρεκλίτσα, καρεκλάκι** 🎵 κα-ρέ-κλα

καρναβάλι [το] ουσιαστικό (καρναβάλια)

☑ Το καρναβάλι είναι μία μεγάλη γιορτή που γίνεται τις Αποκριές. Στο καρναβάλι ντυνόμαστε μασκαράδες και βγαίνουμε στους δρόμους.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καρό

καρπαζιά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

 Ο Νίκος πήγε να δει το Καρναβάλι της Πάτρας και γύρισε ενθουσιασμένος.

✓ Καρναβάλι λέμε κι αυτόν που ντύνεται μασκαράς. 🎵 καρ-να-βά-λι

καρό επίθετο

☑ Ένα καρό ύφασμα έχει διακοσμητικά τετράγωνα ή ρόμβους στο σχέδιό του. 🎵 κα-ρό - Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Η Αθηνά φοράει την καρό της φούστα.

καρότο [το] ουσιαστικό (καρότα)

☑ Το καρότο είναι ένα πορτοκαλί λαχανικό. Τη ρίζα του την τρώμε ωμή ή βραστή. Είναι η αγαπημένη τροφή των κουνελιών. 🎵 κα-ρό-το

καρότσι [το] ουσιαστικό (καρότσια)

☑ Με το καρότσι για τα ψώνια μεταφέρουμε τα πράγματα που αγοράσαμε. Το καρότσι έχει τέσσερις ρόδες και το σπρώχνουμε με τα χέρια.

✓ Ένας ανάπηρος άνθρωπος μπορεί και μετακινείται, γιατί κάθεται σε αναπηρικό καρότσι. Χωρίς αυτό δε θα πήγαινε πουθενά. ○ καρέκλα

✓ Η θεία Μαργαρίτα βάζει στο καρότσι το μωρό της για να το βγάλει βόλτα. ○ καρτσάκι 🎵 κα-ρό-τσι

καρπαζιά [η] ουσιαστικό (καρπαζιές)

☑ Όταν δίνεις μία καρπαζιά σε κάποιον, τον χτυπάς στον σβέρκο με την παλάμη σου. Ο Κώστας

καρπός ----- κάρτα--

έφαγε μία καρπαζιά από ένα μεγαλύτερο παιδί στο σχολείο. ○ σφαλιάρα, χαστούκι 🎵 καρ-πα-ζιά

καρπός [ο] ουσιαστικό (καρποί)

☑ Αυτό που παράγει ένα φυτό το λέμε καρπό. Πολλά φυτά παράγουν καρπούς που τρώγονται, όπως είναι τα σύκα, τα μήλα και οι ντομάτες. Ο καρπός της μηλιάς είναι το μήλο, της καρυδιάς το καρύδι, της ελιάς η ελιά και της ντοματιάς η ντομάτα. **◇ Τα καρύδια, τα φουντούκια, οι σταφίδες και τ' αμύγδαλα είναι ξηροί καρποί. Είναι καρποί που έχουμε ξεράνει.** 🎵 καρ-πός

καρπούζι [το] ουσιαστικό (καρπούζια)

☑ Το καρπούζι είναι ένα ζουμερό, μεγάλο καλοκαιρινό φρούτο με χοντρή πράσινη φλούδα, κόκκινη σάρκα και μαύρα μικρά κουκούτσια. 🎵 καρ-πού-ζι

κάρτα [η] ουσιαστικό (κάρτες)

☑ Όταν πηγαίνουμε κάπου για διακοπές, στέλνουμε σε φίλους και γνωστούς κάρτες με φωτογραφίες από τα μέρη που επισκεφτήκαμε.

- ✓ Κάθε επιχείρηση, οι γιατροί, οι υδραυλικοί και οι δικηγόροι δίνουν στους πελάτες τους μικρές κάρτες με το τηλέφωνο, το όνομα και τη διεύθυνσή τους.
- ✓ Μερικές κάρτες τις χρησιμοποιούμε για να παίρνουμε λεφτά από την τράπεζα ή να πληρώνουμε κάτι που αγοράσαμε. **◇ Όταν δεν**

- Είμαι φρούτο και τρώγομαι το καλοκαίρι. Τι είμαι;
.....

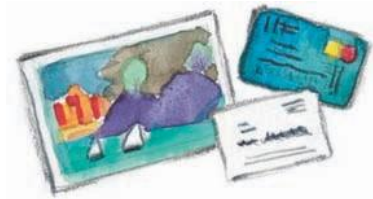
καρτοτηλέφωνο ----- καρφί

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

είμαστε στο σπίτι, μπορούμε να τηλεφωνήσουμε από **καρτοτηλέφωνο** με την **τηλεκάρτα**.

Τα καρτοτηλέφωνα βρίσκονται συνήθως έξω στον δρόμο, στους τηλεφωνικούς θαλάμους. **καρτέλα**

🎵 **κάρ-τα**

καρτοτηλέφωνο [το] ουσιαστικό
(καρτοτηλέφωνα) → **κάρτα**

καρτέλα [η] ουσιαστικό (καρτέλες)

☑ Στις καρτέλες γράφουμε τα στοιχεία που μας ενδιαφέρουν για να τα βάλουμε σε τάξη. ✍ Γιατί πρέπει να γράφουμε τις λέξεις στην καρτέλα που υπάρχει στο βιβλίο της γλώσσας;» παραπονέθηκε ο Κώστας. «Για να τις έχουμε μαζεμένες εκεί και να τις διαβάζουμε όποτε ξεχνάμε την ορθογραφία τους» απάντησε η δασκάλα. **κάρτα** 🎵 **καρ-τέ-λα**

καρύδι [το] ουσιαστικό (καρύδια)

☑ Το καρύδι είναι ένας στρογγυλός καρπός με χοντρή εξωτερική φλούδα, το τσόφλι. Τα καρύδια τα καθαρίζουμε και τρώμε το εσωτερικό τους. **Το καρύδι είναι ο καρπός ενός μεγάλου δένδρου, της καρυδιάς. Με το ξύλο της καρυδιάς που είναι πολύ γερό φτιάχνουμε έπιπλα και πατώματα.** 🎵 **κα-ρύ-δι**

καρφί [το] ουσιαστικό (καρφιά)

☑ Το καρφί είναι ένα μικρό κομμάτι μέταλλο, μυτερό από τη μία μεριά και μ' ένα μικρό κεφάλι από την άλλη. **Καρφώνουμε ένα καρφί με το σφυρί**

καρφίτσα ----- καρχαρίας--

σε μία επιφάνεια κι έτσι στερεώνουμε ή κρεμάμε κάτι. ○ **καρφίτσα, καρφώνω, κάρφωμα** 🎵 καρ-φί

καρφίτσα [η] ουσιαστικό (καρφίτσες)

☑ Η καρφίτσα είναι ένα πολύ λεπτό κομμάτι μέταλλο, πολύ μυτερό από τη μία μεριά και μ' ένα μικρό κεφάλι από την άλλη. Με την καρφίτσα στερεώνουμε υφάσματα μεταξύ τους πριν τα ράψουμε. Μοιάζει με βελόνα που το κεφάλι της δεν έχει τρύπα. ◇ **καρφί, καρφώνω, κάρφωμα** 🎵 καρ-φί-τσα

καρφώνω, καρφώνομαι ρήμα (κάρφωσα, θα καρφωθώ)

☑ Όταν χτυπάμε το καρφί με το σφυρί, το καρφώνουμε πάνω σε κάτι. ✍ Η Αθηνά είδε από το παράθυρο τον κύριο Μιχάλη να καρφώνει δύο σανίδες μεταξύ τους.

✓ Ο κύριος Μιχάλης σήκωσε το κεφάλι του. Το βλέμμα του καρφώθηκε στην Αθηνά, κι αυτή έκλεισε τρομαγμένη το παράθυρο. Το βλέμμα του στάθηκε, έμεινε ακίνητο πάνω στο πρόσωπο της Αθηνάς. ◇ **Κάτι που πρέπει να καρφώσουμε, θέλει κάρφωμα. καρφί, καρφίτσα** 🎵 καρ-φώ-νω

καρχαρίας [ο] ουσιαστικό (καρχαρίες)

☑ Ο καρχαρίας είναι ένα πολύ μεγάλο ψάρι της θάλασσας με μεγάλα μυτερά δόντια κι ένα πτερύγιο σαν τρίγωνο στην πλάτη. Μπορεί να γίνει πολύ επικίνδυνος και να κάνει επίθεση στον άνθρωπο.

🎵 καρ-χα-ρί-ας ✍ 'η θάλασσα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κάσα [η] ουσιαστικό (κάσες)

☑ Η κάσα είναι ένα μεγάλο ξύλινο κουτί, φτιαγμένο από σανίδες για να φυλάμε ή να μεταφέρουμε τρόφιμα ή άλλα πράγματα. ✍ Η Αθηνά κοίταξε πάλι από το παράθυρο κι είδε ότι με τις σανίδες που κάρφωνε ο κύριος Μιχάλης κατάφερε κι έφτιαξε μία κάσα. Τι ήθελε να βάλει μέσα;

○ κιβώτιο, κασόνι 🎵 κά-σα

κασέτα [η] ουσιαστικό (κασέτες)

☑ Η κασέτα είναι μία μικρή πλαστική θήκη που έχει μέσα της ταινία. Στην ταινία της κασέτας μπορούμε να γράψουμε μουσική για να την ακούμε μετά στο κασετόφωνο ή εικόνες για να τις βλέπουμε στο βίντεο. Τώρα πια δε χρησιμοποιούμε συχνά κασέτες αλλά σιντί και ντιβιντί. ○ **βιντεοκασέτα, κασετόφωνο** ◇ κα-σέ-τα **Δες σιντί**

κασετίνα [η] ουσιαστικό (κασετίνες)

☑ Η κασετίνα είναι μία ξύλινη, πλαστική ή υφασμάτινη θήκη για τα μολύβια, τα στίλο, τις γόμες και τις ξύστρες. Κάθε μαθητής έχει στη σχολική του τσάντα την κασετίνα του. 🎵 κα-σε-τί-να

Δες στίλο ✍ 'η τάξη'

κασόνι [το] ουσιαστικό (κασόνια)

☑ Το κασόνι είναι ένα μεγάλο κουτί, φτιαγμένο με σανίδες για να φυλάμε ή να μεταφέρουμε πράγματα. ◇ **κάσα, κιβώτιο** 🎵 κα-σό-νι

κάστανο [το] ουσιαστικό (κάστανα)

☑ Τα κάστανα είναι μικροί καρποί με σκληρή, καφετιά φλούδα. Τα τρώμε ζεστά τον χειμώνα ψήνοντάς τα στη φωτιά ή αγοράζοντάς τα από τον καστανά στον δρόμο. Τα ξεφλουδίζουμε και τρώμε το εσωτερικό τους. **◇ Το δέντρο που κάνει κάστανα είναι η καστανιά, ένα μεγάλο δέντρο που μας δίνει πολύ καλό ξύλο για πατώματα και έπιπλα.** 🎵 κά-στα-νο

καστανός, καστανή, καστανό επίθετο (καστανοί, καστανές, καστανά)

☑ Όταν κάποιος είναι καστανός, τα μαλλιά του είναι καστανά, έχουν δηλαδή καφέ χρώμα, το χρώμα του κάστανου. 🖋 Η Αθηνά είναι καστανή και η φίλη της η Ελένη ξανθιά. **◇ κάστανο** 🎵 κα-στα-νός

κάστορας [ο] ουσιαστικό (κάστορες)

☑ Ο κάστορας είναι ένα μικρό ζώο με πολύ ωραία γούνα και πλατιά ουρά που ζει κοντά σε λίμνες και ποτάμια. Ροκανίζει τα δέντρα για να φτιάξει φράγματα στο νερό. **◇ Το δέρμα του, το καστόρι, είναι πολύ μαλακό και αδιάβροχο και μ' αυτό φτιάχνουμε καστόρινα παπούτσια, παλτά και ζώνες.** 🎵 κά-στο-ρας

καστόρι [το] ουσιαστικό → κάστορας

κάστρο [το] ουσιαστικό (κάστρα)

☑ Στον Μεσαίωνα τα κάστρα ήταν ψηλά, γερά, πέτρινα τείχη που προστάτευαν

καταβρέχω ----- καταδέχομαι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

χωριά και πόλεις. Από ψηλά έβλεπε κανείς ποιος έμπαινε μέσα στα τείχη. 🎵 κά-στρο

καταβρέχω, καταβρέχομαι ρήμα
(κατάβρεξα, θα καταβρέξω)

☑ Όταν καταβρέχεις κάποιον, τον βρέχεις με πολύ νερό. ○ μουσκεύω

◇ βροχή, βρέχω 🎵 κα-τα-βρέ-χω

καταβροχθίζω ρήμα (καταβρόχθισα, θα καταβροχθίσω)

☑ Όταν καταβροχθίζεις κάτι, το τρως γρήγορα, γιατί πεινάς πολύ. 🎵 κα-τα-βρο-χθί-ζω

κατάγομαι ρήμα → καταγωγή

καταγωγή [η] ουσιαστικό

☑ Η καταγωγή σου είναι ο τόπος και η οικογένεια απ' όπου προέρχεσαι, απ' όπου κατάγεσαι.

✍ Η καταγωγή του 'Ιγκλι είναι από την Αλβανία, ζει και μεγαλώνει όμως στην Ελλάδα. ◇ **κατάγομαι**

🎵 κα-τα-γω-γή

καταδέχομαι ρήμα (καταδέχτηκα, θα καταδεχτώ)

☑ Όταν καταδέχεσαι κάποιον, δέχεσαι να κάνει παρέα μαζί του, είσαι φιλικός μαζί του.

✍ «Τι έχει και δε μας καταδέχεται η Αθηνά σήμερα; Δε μας είπε ούτε καλημέρα» είπε ο Νίκος.

Ξέρεις που υπάρχουν κάστρα στην Ελλάδα;

καταδικάζω ----- καταιγίδα--

✓ Όταν δεν καταδέχεσαι κάτι, δε θέλεις να το χρησιμοποιήσεις, γιατί πιστεύεις πως δεν είναι αρκετά καλό για σένα. ✍ Όταν η θεία Έλλη έρχεται στην Αθήνα, δεν καταδέχεται το λεωφορείο, κυκλοφορεί μόνο με ταξί. ● περιφρονώ ◇ δέχομαι
🎵 κα-τα-δέ-χο-μαι

καταδικάζω, καταδικάζομαι ρήμα (καταδίκασα, θα καταδικάσω)

☑ Όταν το δικαστήριο καταδικάζει κάποιον, αποφασίζει πως πρέπει να πληρώσει πρόστιμο ή να μείνει για κάποιο καιρό στη φυλακή, γιατί είναι ένοχος για κάτι και πρέπει να τιμωρηθεί γι' αυτό.

✍ Στο έργο που είδε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης καταδικάστηκε σε πέντε χρόνια φυλακή. ◇ Όταν καταδικάζεται κάποιος, το δικαστήριο αποφασίζει ποια θα είναι η καταδίκη του. Λέμε κατάδικο αυτόν που είναι στη φυλακή, γιατί είναι ένοχος για κάτι.

δικάζω 🎵 κα-τα-δι-κά-ζω

καταδιώκω, καταδιώκομαι ρήμα (καταδίωξα, θα καταδιώξω)

☑ Στο έργο οι αστυνομικοί καταδίωξαν τους ληστές, εκείνοι όμως κατάφεραν να ξεφύγουν. Οι αστυνομικοί κυνήγησαν τους ληστές για να τους πιάσουν. ◇ Κρίμα που οι ληστές δεν πιάστηκαν.

καταδίωξη απέτυχε. 🎵 κα-τα-δι-ώ-κω

καταιγίδα [η] ουσιαστικό (καταιγίδες)

☑ Η καταιγίδα είναι η ξαφνική βροχή που ξεσπάει με αστραπές, βροντές κι αέρα. 🎵 κα-ται-γί-δα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατάκαρδα ----- καταλαβαίνω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατάκαρδα επίρρημα

☑ Η Αθηνά το πήρε κατάκαρδα που έφυγε η Ροζαλία. Είναι πολύ στενοχωρημένη. ◇ καρδιά
🎵 κα-τά-καρ-δα

κατακτώ, κατακτιέμαι ρήμα (κατάκτησα/
κατέκτησα, θα κατακτήσω)

☑ Όταν μία χώρα κατακτά μία άλλη, την κάνει δική της με τη βία. ✍ Οι Ρωμαίοι ήθελαν να κατακτήσουν το χωριό του Αστερίξ και του Οβελίξ αλλά δεν τα κατάφεραν.

✓ Όταν κάποιος κατακτά κάτι, το κερδίζει μετά από μεγάλη προσπάθεια, γιατί το αξίζει. ✍ Η ομάδα του Κώστα κατάκτησε το πρωτάθλημα μετά από μεγάλους αγώνες. ◇ Ο Μέγας Αλέξανδρος ήταν ένας από τους μεγαλύτερους κατακτητές.
Κατάκτησε πολλές χώρες. Κάτι που κατακτά κάποιος είναι κατάκτησή του. 🎵 κα-τα-κτώ

καταλαβαίνω ρήμα (κατάλαβα, θα καταλάβω)

☑ Όταν καταλαβαίνεις κάτι, ξέρεις καλά τι σημαίνει, τι θέλει να πει. ✍ Ο πατέρας του Ίγκλι αγόρασε ένα λεξικό, γιατί θέλει να καταλαβαίνει τη σημασία όλων των ελληνικών λέξεων. ○ κατανοώ, αντιλαμβάνομαι

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

καταλήγω ----- κατάλληλος--

- ✓ Ο Κώστας καταλαβαίνει την Αθηνά που είναι στενοχωρημένη από τότε που χάθηκε η Ροζαλία.
  - νιώθω
- ✓ Η Αθηνά δεν καταλαβαίνει γιατί μαλώνει ο κύριος Μιχάλης με τα παιδιά. Δεν μπορεί να το εξηγήσει.
  - κατανοώ, αντιλαμβάνομαι 🎵 κα-τα-λα-βαί-νω

καταλήγω ρήμα (κατέληξα, θα καταλήξω)

- ☑ Ο δρόμος μπροστά στο σπίτι του θείου Αλέκου καταλήγει σε αδιέξοδο. Δεν μπορεί να πάει πιο πέρα. ○ τελειώνω, φτάνω ● αρχίζω, ξεκινάω
- ✓ Στο έργο η έρευνα κατέληξε σε αποτυχία. Η αστυνομία ποτέ δε βρήκε ποιος έκλεψε τα χρήματα. Τελείωσε με αποτυχία.
- ✓ Όταν καταλήγεις σε κάποιο συμπέρασμα, σε κάποια λύση ή σε κάποια απόφαση, το κάνεις μετά από σκέψη. ◇ Πολλές λέξεις όταν μπαίνουν σε πρόταση, αλλάζουν κατάληξη, δηλαδή αλλάζουν στο τέλος. Να ένα παράδειγμα: ο άνθρωπ-ος, οι άνθρωπ-οι. Η κατάληξη μίας ιστορίας είναι το τέλος της. 🎵 κα-τα-λή-γω

κατάληξη [η] ουσιαστικό (καταλήξεις)

→ καταλήγω

κατάλληλος, κατάλληλη, κατάλληλο επίθετο (κατάλληλοι, κατάλληλες, κατάλληλα)

- ☑ Όταν κάτι είναι κατάλληλο, έχει ό,τι χρειάζεται για τον σκοπό μας. ✍ Όταν η Αλίκη περπατάει, φοράει τα κατάλληλα παπούτσια για να μην κουράζεται. ● ακατάλληλος 🎵 κα-τά-λη-λος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατάλογος [ο] ουσιαστικό (κατάλογοι)

☑ Ο κατάλογος είναι ονόματα πραγμάτων ή ανθρώπων, γραμμένα στη σειρά. Κατάλογο λέμε κι ένα φύλλο χαρτί με ονόματα πραγμάτων ή ανθρώπων, γραμμένα στη σειρά για να τα βρίσκουμε, όταν τα χρειαζόμαστε. ✍ Η Αθηνά και η μαμά της κάνουν έναν κατάλογο για τα ψώνια πριν πάνε στα μαγαζιά.

○ λίστα   ◇ **Στον τηλεφωνικό κατάλογο βρίσκουμε ονόματα, διευθύνσεις και τηλέφωνα ανθρώπων που ζουν σε μία περιοχή.** 🎵 κα-τά-λο-γος

κατάματα επίρρημα

☑ Όταν κοιτάς κάποιον **κατάματα**, τον κοιτάς ακριβώς μέσα στα μάτια του. 🎵 κα-τά-μα-τα

καταναλώνω, καταναλώνομαι ρήμα
(κατανάλωσα, θα καταναλώσω)

☑ Όταν καταναλώνεις κάτι, το χρησιμοποιείς, γιατί το χρειάζεσαι για να καλύψεις τις ανάγκες σου.
✍ Ο θεός Αλέκος είναι ψηλός και χοντρός και καταναλώνει μεγάλες ποσότητες φαγητού.

◇ Όταν καταναλώνεις κάτι, κάνεις **κατανάλωση**. Αυτός που ξοδεύει χρήματα για ν' αγοράσει κάτι λέγεται **καταναλωτής**. 🎵 κα-τα-να-λώ-νω

καταντώ και **καταντάω** ρήμα (κατάντησα, θα καταντήσω)

☑ Ο διπλανός του Κώστα από καλός μαθητής που ήταν κατάντησε να είναι ο χειρότερος μαθητής στην τάξη. Μα τι του συμβαίνει; Από καλός μαθητής που ήταν έφτασε στο σημείο να είναι ο χειρότερος

καταπιάνομαι -----καταπίνω--

μαθητής στην τάξη.

✓ «Πώς τα κατάντησες έτσι τα βιβλία σου, Κώστα;»
ρώτησε ο Νίκος. «Όλο μουτζούρες και
τσαλακωμένα φύλλα». Πώς τα έκανες έτσι τα βιβλία
σου; 🎵 κα-τα-ντώ

καταπιάνομαι ρήμα (καταπιάστηκα, θα
καταπιαστώ)

☑ Όταν καταπιάνεσαι με κάτι, ξοδεύεις πολύ από
τον χρόνο σου για ν' ασχοληθείς μ' αυτό. 🖋 Η θεία
Κατερίνα κατάφερε να γίνει γνωστή ζωγράφος, γιατί
καταπιάστηκε με τη ζωγραφική από πολύ νωρίς.

🎵 κα-τα-πιά-νο-μαι

καταπιέζω, καταπιέζομαι ρήμα (καταπίεσα, θα
καταπιέσω)

☑ Όταν καταπιέζεις κάποιον, τον υποχρεώνεις να
κάνει αυτό που θέλεις εσύ χωρίς να ζητάς τη γνώμη
του. 🖋 «Μαμά, μη με καταπιέζεις άλλο, άφησέ με
να φορέσω τα ρούχα που θέλω» είπε η Αλίκη.

◇ «Σιγά την καταπίεση» είπε η θεία Έλλη. «Αλήθεια,
ξέρεις ότι κάποτε οι γυναίκες ήταν πολύ

καταπιεσμένες;» συνέχισε. 🎵 κα-τα-πι-έ-ζω

καταπίνω, καταπίνομαι ρήμα (κατάπια, θα
καταπιώ)

☑ Όταν καταπίνεις κάτι που τρώγεται ή που
πίνεται, το κατεβάζεις από το στόμα σου στο
στομάχι σου.

✓ Όταν κάποιος δε μιλάει καθόλου, λέμε ότι κατάπια
τη γλώσσα του. 🎵 κα-τα-πί-νω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καταπληκτικός ----- καταρράκτης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καταπληκτικός, καταπληκτική, καταπληκτικό
επίθετο (καταπληκτικοί, καταπληκτικές,
καταπληκτικά)

☑ Όταν κάτι μας αρέσει πολύ, λέμε πως είναι
καταπληκτικό. 🎵 κα-τα-πλη-κτι-κός

κατάρρα [η] ουσιαστικό (κατάρρες)

☑ Όταν λες μία κατάρρα για κάποιον, εύχεσαι να του
τύχει κάτι κακό. Τον καταριέσαι.

✍ «Την κατάρρα μου να έχει η Χιονάτη!» φώναξε
θυμωμένη η βασίλισσα. ○ ευχή ◇ Κι έτσι η

Χιονάτη ήταν καταραμένη για πολύ καιρό. Την είχε
καταραστεί η κακιά βασίλισσα. Καταραμένο λέμε
και κάποιον ή κάτι που μας ενοχλεί ή μας κάνει
κακό. «Καταραμένη Χιονάτη!» είπε η βασίλισσα.

🎵 κα-τά-ρα

καταργώ, καταργούμαι ρήμα (κατάργησα, θα
καταργήσω)

☑ Όταν σταματάς κάτι που γίνεται ή που κάνεις
συνήθως, το καταργείς. ✍ Ο γιατρός είπε στον
θείο Αλέκο πως για ν' αδυνατίσει, πρέπει να

καταργήσει το βούτυρο και τα γλυκά. 🎵 κα-ταρ-γώ

καταριέμαι ρήμα (καταράστηκα, θα
καταραστῶ) → κατάρρα

καταρράκτης [ο] ουσιαστικό (καταρράκτες)

☑ Ο καταρράκτης είναι το νερό ενός ποταμού που

- Ποια λέξη φτιάχνουμε με τις συλλαβές:
τα- κός- πλη- κα- κτι .....

κατάρτι ----- κατασκοπεύω--

πέφτει με ορμή από ψηλά μέσα από κάποιο βουνό. 🎵 κα-ταρ-ρά-κτης

- Ξέρεις πού έχει καταρράκτες στην Ελλάδα; Στην Αμερική;

κατάρτι [το] ουσιαστικό (κατάρτια)

☑ Το κατάρτι ενός πλοίου είναι το κοντάρι που στηρίζει τα πανιά του. 🎵 κα-τάρ-τι

κατασκευάζω, κατασκευάζομαι ρήμα
(κατασκεύασα, θα κατασκευάσω)

☑ Όταν κατασκευάζεις κάτι, το φτιάχνεις με τα χέρια σου ή με εργαλεία και μηχανές.

✍ Ο θείος Τάκης κατασκεύασε μία σχεδία για να παίξουν ο Κώστας κι η Αθηνά στη θάλασσα.

◇ Η κατασκευή της σχεδίας του πήρε πολύ χρόνο.

🎵 κα-τα-σκευ-ά-ζω

κατασκηνώνω ρήμα (κατασκήνωσα, θα κατασκηνώσω) → κατασκήνωση

κατασκήνωση [η] ουσιαστικό (κατασκηνώσεις)

☑ Η κατασκήνωση είναι το μέρος όπου στήνουμε τη σκηνή μας στις διακοπές. ○ κάμπινγκ ✓ Όταν πας κατασκήνωση, περνάς λίγες μέρες με άλλα παιδιά στην εξοχή και κοιμάσαι μαζί τους στη σκηνή. Κατασκηνώνεις. ◇ **κατασκηνώνω, σκηνή**

🎵 κα-τα-σκή-νω-ση

κατασκοπεύω ρήμα (κατασκόπευσα, θα κατασκοπεύσω) → κατάσκοπος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατάσκοπος [ο], [η] ουσιαστικό (κατάσκοποι)

☑ Οι κατάσκοποι πληρώνονται από μία χώρα για να κλέψουν τα μυστικά άλλων χωρών.

◇ Όταν κατασκοπεύεις κάποιον, τον παρακολουθείς για να μάθεις τα μυστικά του. 🎵 κα-τά-σκο-πος

κατάσταση [η] ουσιαστικό (καταστάσεις)

☑ Όταν ρωτάμε για την κατάσταση κάποιου ανθρώπου ή πράγματος, ρωτάμε πώς είναι αυτή τη στιγμή. ✎ «Όταν φτιάξουμε το ποδήλατό σου, θα είναι πάλι σε καλή κατάσταση και θα μπορέσεις να πας βόλτα» είπε ο κύριος Γιάννης στην Αθηνά.

🎵 κα-τά-στα-ση

κατάστημα [το] ουσιαστικό (καταστήματα)

☑ Στα καταστήματα βρίσκουμε τα πράγματα που θέλουμε ν' αγοράσουμε. Σ' ένα κατάστημα ρούχων αγοράζουμε μόνο ρούχα και σ' ένα κατάστημα παιχνιδιών μόνο παιχνίδια, όμως σ' ένα πολυκατάστημα μπορούμε ν' αγοράσουμε διάφορα πράγματα. ○ μαγαζί 🎵 κα-τά-στη-μα

καταστρέφω, καταστρέφομαι ρήμα

(κατάστρεψα/κατέστρεψα, θα καταστρέψω)

☑ Όταν καταστρέφεις κάτι, του κάνεις τόσο μεγάλες ζημιές, ώστε να είναι άχρηστο. ✎ Φέτος τον χειμώνα ο πάγος κατέστρεψε τα περισσότερα φυτά της κυρίας Μαργαρίτας. ○ χαλάω

● γλιτώνω ◇ Ο πάγος ήταν καταστρεπτικός για τα φυτά της. «Τι καταστροφή!» μурμουύρισε η κυρία Μαργαρίτα. 🎵 κα-τα-στρέ-φω

κατάστρομα [το] ουσιαστικό (καταστρώματα)

☑ Το κατάστρομα ενός πλοίου είναι το εξωτερικό πάνω μέρος του όπου καθόμαστε για να βλέπουμε τη θάλασσα και να πάρουμε καθαρό αέρα ή για να μαυρίσουμε. 🎵 κα-τά-στρω-μα

καταστρώνω ρήμα (κατέστρωσα, θα καταστρώσω)

☑ Ο Κώστας και η Αθηνά άρχισαν να καταστρώνουν σχέδια για τις διακοπές τους. Άρχισαν να σκέφτονται με προσοχή τι θα κάνουν στις διακοπές τους. 🎵 κα-τα-στρώ-νω

καταφέρνω ρήμα (κατάφερα, θα καταφέρω)

☑ Όταν καταφέρνεις κάτι, το κάνεις καλά και πετυχαίνεις τον σκοπό σου. ✍ Ο Ίγκλι μελέτησε πολύ και κατάφερε να μάθει ελληνικά πολύ γρήγορα. ○ κατορθώνω ● αποτυχαίνω
✓ Όταν καταφέρνεις κάποιον, τον πείθεις να κάνει αυτό που θέλεις. ✍ Τελικά ο Κώστας κατάφερε τον Νίκο να έρθει στο σπίτι του μετά το σχολείο για να παίξουν. 🎵 κα-τα-φέρ-νω

καταφεύγω ρήμα (κατέφυγα, θα καταφύγω)

☑ Όταν καταφεύγεις σ' ένα μέρος, πηγαίνεις εκεί για να νιώσεις ασφάλεια και σιγουριά. ✍ Η Ροζαλία κατέφυγε στην αποθήκη για να γεννήσει τα μωρά της. Η αποθήκη έγινε από τότε το καταφύγιο της Ροζαλίας. 🎵 κα-τα-φεύ-γω

- Αν μου βγάλεις δύο συλλαβές, μπορείς να κοιμηθείς πάνω μου. Τι είμαι; .....

καταφύγιο [το] ουσιαστικό (καταφύγια)

→ καταφεύγω

κατάψυξη [η] ουσιαστικό (καταψύξεις)

☑ Στην κατάψυξη του ψυγείου βάζουμε τρόφιμα για να παγώσουν, ώστε να τα κρατήσουμε πολύ καιρό.

Η κατάψυξη είναι το πιο κρύο μέρος του ψυγείου.

◇ Τα τρόφιμα που φυλάμε στην κατάψυξη είναι **κατεψυγμένα**. 🎵 κα-τά-ψυ-ξη

κατεβάζω ρήμα (κατέβασα, θα κατεβάσω)

☑ Όταν κατεβάζεις κάτι ή κάποιον από κάπου, αλλάζεις τη θέση τους και τα φέρνεις από πάνω προς τα κάτω. ✎ Η Αθηνά κατέβασε όλα τα βιβλία της στο πάτωμα για να ξεσκονίσει καλά τη

βιβλιοθήκη της. ● ανεβάζω

✓ Όταν κατεβάζεις το κεφάλι σου, σκύβεις και το χαμηλώνεις. ○ χαμηλώνω ● ανεβάζω

✓ Όταν κατεβάζεις την τιμή κάποιου πράγματος, την κάνεις πιο μικρή. ○ χαμηλώνω ● ανεβάζω

◇ **κατέβασμα, κάτω** 🎵 κα-τε-βά-ζω

κατεβαίνω ρήμα (κατέβηκα, θα κατέβω)

☑ Όταν κατεβαίνεις από κάπου, αλλάζεις θέση, πας από πάνω προς τα κάτω.

✓ «Αθηνά, κατέβα γρήγορα από τη σκάλα, θα πέσεις» είπε ο Κώστας. ○ ανεβαίνω

✓ Όταν οι τιμές ή η θερμοκρασία **κατεβαίνουν**, γίνονται πιο χαμηλές.

○ πέφτω ● ανεβαίνω 🎵 κα-τε-βαί-νω

Ο Νίκος κατεβαίνει τη σκάλα.

κατεργάρης, κατεργάρα, κατεργάρικο επίθετο
(κατεργάρηδες, κατεργάρες, κατεργάρικα)

☑ Όταν κάποιος είναι κατεργάρης, κάνει πονηριές και κόλπα για να πετύχει τον σκοπό του.

✍ Πολύ κατεργάρα είναι η Ροζαλία. Όταν όλοι γυρίζουν την πλάτη, ανεβαίνει στο τραπέζι για να δει αν μπορεί να φάει κάτι. ○ πονηρός

◇ Ο κατεργάρης κάνει κατεργαριές, δηλαδή πονηριές. 🎵 κα-τερ-γά-ρης

κατευθείαν επίρρημα

☑ «Να πάρουμε το πλοίο των οκτώ που πάει κατευθείαν στην Κρήτη» είπε ο θείος Τάκης. Δε σταματάει σε άλλα νησιά, δεν κάνει άλλες στάσεις.

✓ Να πας κατευθείαν για ύπνο, Κώστα!

○ αμέσως 🎵 κα-τευ-θεί-αν

κατεύθυνση [η] ουσιαστικό (κατευθύνσεις)

☑ Κατεύθυνση είναι η πορεία που ακολουθούμε για να πάμε κάπου.

○ πορεία 🎵 κα-τεύ-θυν-ση

Το σήμα δείχνει κατεύθυνση προς τα δεξιά.

κατέχω ρήμα (κατείχα, θα κατέχω) → κάτοχος

κατεψυγμένος, κατεψυγμένη, κατεψυγμένο μετοχή (κατεψυγμένοι, κατεψυγμένες, κατεψυγμένα) → κατάψυξη

κατηγορώ, κατηγορούμαι ρήμα (κατηγόρησα, θα κατηγορήσω)

κατηφόρα -----κατορθώνω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Όταν κατηγορείς κάποιον, λες πως έχει κάνει κάτι κακό, πως είναι ένοχος για κάτι. ✍ Ο κύριος Μιχάλης κατηγορήσε τον Ίγκλι πως του έσπασε το τζάμι με την μπάλα του. Η κατηγορία του κυρίου Μιχάλη τρόμαξε πολύ τον Ίγκλι. Τι θα πουν οι γονείς του; 🎵 κα-τη-γο-ρώ

κατηφόρα [η] ουσιαστικό (κατηφόρες)

☑ Κατηφόρα είναι ο δρόμος που πηγαίνει προς τα κάτω. Στην κατηφόρα ένα ποδήλατο ή ένα αυτοκίνητο κυλάει πολύ γρήγορα, αν δε φρενάρουμε λιγάκι.

● ανηφόρα, ανήφορος 🎵 κα-τη-φό-ρα
- **Λέμε και ο κατήφορος.**

κατοικία [η] ουσιαστικό (κατοικίες)

☑ Η κατοικία είναι το μέρος όπου μένουμε. ○ σπίτι
◇ Εκεί κατοικούμε. Αυτός που μένει σ' ένα σπίτι ή σε μία χώρα είναι ο κάτοικος του σπιτιού ή της χώρας. Τα κατοικίδια ζώα είναι τα ζώα που μένουν κοντά στον άνθρωπο και καμιά φορά μέσα στο σπίτι του, όπως ο σκύλος, η γάτα και το καναρίνι.
🎵 κα-τοι-κί-α

κατοικώ, κατοικούμαι ρήμα (κατοίκησα, θα κατοικήσω) → κατοικία

κατορθώνω ρήμα (κατόρθωσα, θα κατορθώσω)

☑ Όταν κατορθώνεις κάτι δύσκολο, το πετυχαίνεις, γιατί έχεις προσπαθήσει πολύ γι' αυτό.

✍ Η Χιονάτη έμεινε με τους επτά νάνους κι έτσι κατόρθωσε να κρυφτεί από την κακιά βασίλισσα.

κάτοχος----- κατσαρίδα--

○ καταφέρνω ● αποτυχαίνω ◇ Όταν προσπαθείς πολύ για κάτι και το πετυχαίνεις, κάνεις ένα κατόρθωμα. 🎵 κα-τορ-θώ-νω

κάτοχος [ο], [η] ουσιαστικό (κάτοχοι)

☑️ Όταν κάτι σου ανήκει, είναι δικό σου, είσαι ο κάτοχός του. ✍️ Ο κύριος Δημήτρης ρωτούσε ποιος είναι ο κάτοχος του διπλανού σπιτιού που έπιασε φωτιά. ○ Ο ιδιοκτήτης ◇ Όταν κατέχεις κάτι, είναι δικό σου, σου ανήκει. 🎵 κά-το-χος

κατρακυλώ και **κατρακυλάω** ρήμα
(κατρακύλησα, θα κατρακυλήσω)

☑️ Όταν κατρακυλάς, κυλάς γρήγορα προς τα κάτω. ✍️ Ο Κώστας κατρακύλησε στις σκάλες κι έσπασε το χέρι του. ◇ Ο Κώστας πήρε μία κατρακύλα στις σκάλες, που θα τη θυμάται σε όλη του τη ζωή.
κατρακύλισμα, κυλώ 🎵 κα-τρα-κυ-λώ

κατσαβίδι [το] ουσιαστικό (κατσαβίδια)

☑️ Το κατσαβίδι είναι εργαλείο. Με το κατσαβίδι βιδώνουμε και ξεβιδώνουμε βίδες. ◇ **βίδα,**
βιδώνω, ξεβιδώνω 🎵 κα-τσα-βί-δι ✍️ 'τα εργαλεία'

κατσαρίδα [η] ουσιαστικό (κατσαρίδες)

☑️ Η κατσαρίδα είναι ένα μεγάλο μαύρο ή καφέ έντομο που μπαίνει μερικές φορές στα σπίτια και κυκλοφορεί τη νύχτα. ◇ **Αν βρούμε κατσαρίδες στο σπίτι, τις κυνηγάμε και τις σκοτώνουμε με το κατσαριδοκτόνο.** 🎵 κα-τσα-ρί-δα ✍️ 'τα έντομα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατσαριδικτόνο ----- κατσούφης

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κατσαριδοκτόνο [το] ουσιαστικό
(κατσαριδοκτόνα) → κατσαρίδα

κατσαρόλα [η] ουσιαστικό (κατσαρόλες)

☑ Η κατσαρόλα είναι έναν βαθύ μεταλλικό σκεύος με χερούλια που το χρησιμοποιούμε στην κουζίνα. Στην κατσαρόλα μαγειρεύουμε φαγητό και βράζουμε γάλα ή νερό. 🎵 κα-τσα-ρό-λα

Δες μαγειρεύω

κατσαρός, κατσαρή, κατσαρό επίθετο (κατσαροί, κατσαρές, κατσαρά)

☑ Τα κατσαρά μαλλιά είναι μαλλιά με πολλές μπούκλες, δεν είναι ίσια. ○ σγουρός

◇ Μερικές γυναίκες δεν είναι ευχαριστημένες με τα ίσια μαλλιά τους και τα κατσαρώνουν στο κομμωτήριο. ○ σγουραίνω 🎵 κα-τσα-ρός

κατσαρώνω ρήμα (κατσάρωσα, θα κατσαρώσω)
→ κατσαρός

κατσίκα [η] ουσιαστικό (κατσίκες)

☑ Η κατσίκα είναι ένα θηλυκό ζώο με κέρατα και μακρύ τρίχωμα. Την αρμέγουμε για να πιούμε το γάλα της και να φτιάξουμε τυρί. ◇ Ο τράγος είναι το αρσενικό της κατσίκας και το κατσικάκι το μικρό της. Όταν φωνάζει η κατσίκα, βελάζει. 🎵 κα-τσί-κα
✍ 'το αγρόκτημα'

κατσούφης, κατσούφα, κατσούφικο επίθετο
(κατσούφηδες, κατσούφες, κατσούφικα)

☑ Όταν είσαι κατσούφης, δείχνεις ότι δεν έχεις καλή διάθεση, πως είσαι θυμωμένος. ✍ «Κώστα, Αθηνά, πολύ κατσούφηδες είστε και οι δύο σήμερα, τι συμβαίνει;» ρώτησε ο κύριος Γιάννης. «Ενώ μας υποσχέθηκαν σινεμά, τελικά δε θα πάμε, να γιατί!» απάντησαν. ◇ Ο Κώστας και η Αθηνά κατσούφιασαν, όταν έμαθαν πως ο μπαμπάς τους δεν είχε χρόνο να τους πάει σινεμά. 🎵 κα-τσού-φης

κάτω επίρρημα

☑ Όταν πατάς κάτι, αυτό βρίσκεται κάτω από το πόδι σου. ● πάνω από

✓ Όταν κατεβαίνεις τις σκάλες, πας κάτω. Όταν κάθεσαι στο πάτωμα, κάθεσαι κάτω. ● πάνω

✓ Όταν κάτι κοστίζει κάτω από 20 ευρώ, κοστίζει λιγότερο από 20 ευρώ. Όταν κάτι κοστίζει πάνω κάτω 20 ευρώ, κοστίζει περίπου 20 ευρώ.

✓ Όταν το δωμάτιό σου είναι άνω κάτω, είναι πολύ ακατάστατο. Όταν δεν το βάζεις κάτω, δεν τα παρατάς. ◇ Όταν κάτι είναι κατώτερο από κάτι άλλο, είναι λιγότερο καλό, είναι χειρότερο. ● ανώτερος

αποκάτω, κατώτερος, παρακάτω

🎵 κά-τω

Το αυτοκινητάκι είναι κάτω από το κρεβάτι.

κατώτερος, κατώτερη, κατώτερο επίθετο
(κατώτεροι, κατώτερες, κατώτερα) → κάτω

κατώφλι [το] ουσιαστικό (κατώφλια)

☑ Το κατώφλι της πόρτας είναι το σκαλοπάτι κάτω

καύσιμα ----- καφετής

α από την πόρτα της εισόδου ενός σπιτιού.

β κα-τώ-φλι

γ **καύσιμα** [τα] ουσιαστικό

δ Τα καύσιμα είναι τα υλικά που καίμε για να
ε ζεσταθούμε και για να κάνουμε τις μηχανές να
ζ δουλεύουν. Τα αυτοκίνητα, τα τρένα, τα πλοία και
η τα αεροπλάνα χρειάζονται καύσιμα για να
θ κινηθούν. Το κάρβουνο, το πετρέλαιο, η βενζίνη και
ι το ξύλο είναι καύσιμα. καύ-σι-μα

- Η λέξη αυτή χρησιμοποιείται μόνο στο πληθυντικό αριθμό.

κ **καυτός, καυτή, καυτό** επίθετο (καυτοί, καυτές, καυτά) → καίω

λ **καφέ** επίθετο → καφετής

μ **καφές** [ο] ουσιαστικό (καφέδες)

ν Ο καφές είναι οι σπόροι ενός θάμνου που
ξ φυτρώνει σε πολύ ζεστές χώρες. Τους σπόρους
ο αυτούς τους ψήνουμε και τους αλέθουμε για να
π φτιάξουμε τον καφέ που πίνουμε. Στο καφενείο
ρ πηγαίνουν συνήθως οι μεγάλοι για να
σ κουβεντιάσουν, να πιουν καφέ ή να παίξουν τάβλι.
τ Αυτός που έχει το καφενείο είναι ο καφετζής. Οι
υ νέοι προτιμούν τις καφετέριες. καφετής κα-φές

φ **καφετής, καφετιά, καφετί** επίθετο (καφετιοί, καφετιές, καφετιά)

ψ Όταν κάτι είναι καφετί, έχει καφέ χρώμα, έχει
ω δηλαδή το χρώμα του καφέ.

καχύποτος-----κελαηδώ--

✓ (σαν ουσιαστικό) «Αθηνά, ποιο χρώμα προτιμάς το καφετί ή το πορτοκαλί;» ρώτησε η Ελένη.

○ καφέ ◊ **καφέ, καφές, καφετζής, καφενείο, καφετέρια** 🎵 κα-φε-τής

καχύποτος, καχύποπτη, καχύποπτο επίθετο (καχύποποι, καχύποπτες, καχύποπτα)

☑ Όταν κάποιος είναι καχύποτος, δεν έχει εμπιστοσύνη στους άλλους και σκέφτεται συνέχεια πως έχουν κάνει κάτι κακό. ✎ Ο κύριος Μιχάλης είναι καχύποτος απέναντι σε όλα τα παιδιά.

◊ Έχει μεγάλη καχυποψία. 🎵 κα-χύ-πο-πτος

κέικ [το] ουσιαστικό

☑ Το κέικ είναι γλυκό που ψήνεται στον φούρνο μέσα σε μικρό ταψάκι, τη φόρμα. Γίνεται με αλεύρι, αυγά και βούτυρο και καμιά φορά με κακάο ή φρούτα. ✎ Η Αθηνά τρελαίνεται για κέικ σοκολάτα.

🎵 ΚΕΙΚ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κείμενο [το] ουσιαστικό (κείμενα)

☑ Το κείμενο είναι γραμμένες λέξεις και προτάσεις, σ' ένα βιβλίο, ένα τετράδιο ή ένα χαρτί. ✎ Η Αλίκη διαβάζει πια βιβλία χωρίς εικόνες, μόνο με κείμενο.

🎵 κεί-με-νο

κελαηδώ και κελαηδάω ρήμα (κελάηδησα, θα κελαηδήσω)

☑ Όταν τα πουλιά βγάζουν ήχους, κελαηδούν.

✎ Ο Πιτσικόκος, το καναρίνι του Κώστα, αρχίζει να

κελί ----- κέντρο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κελαηδάει μόλις ξημερώσει. Το κελάηδημα είναι ο ήχος που βγάζουν τα πουλιά. κε-λαη-δῶ

κελί [το] ουσιαστικό (κελιά)

Το κελί της φυλακής είναι το μικρό δωμάτιο όπου ζει κλεισμένος ο φυλακισμένος.

✓ Στα μοναστήρια οι καλόγεροι και οι καλόγριες κοιμούνται σε κελιά κε-λί

κενό [το] ουσιαστικό (κενά)

Στο κενό δεν υπάρχει τίποτα. «Κώστα, όταν αρχίσεις το γράμμα για τον θείο Τάκη, άφησε κενό στην αρχή της σελίδας, θέλω να του ζωγραφίσω κάτι» είπε η Αθηνά. κε-νό

κέντημα [το] ουσιαστικό (κεντήματα) → κεντώ

κεντρί [το] ουσιαστικό (κεντριά)

Με το κεντρί του ένα έντομο τσιμπάει τον εχθρό του και του ρίχνει δηλητήριο. Οι μέλισσες και οι σφήκες σε τσιμπάνε με το κεντρί τους. Αν το κεντρί μείνει μέσα στο δέρμα σου, πονάς πολύ. κε-ντρί

κέντρο [το] ουσιαστικό (κέντρα)

Το κέντρο είναι το σημείο που βρίσκεται στη μέση ενός πράγματος ή ενός χώρου. ○ μέσο, μέση

● άκρη

✓ Το κέντρο είναι το μέρος της πόλης που μαζεύει τον περισσότερο κόσμο και τη μεγαλύτερη κίνηση.

✓ Στα κέντρα πηγαίνει ο κόσμος για να διασκεδάσει, να φάει, να χορέψει, ν' ακούσει

ΚΕΝΤΩ ----- κεραμίδι--

ζωντανή μουσική. Στα εμπορικά κέντρα βρίσκουμε μαζεμένα όλων των ειδών τα μαγαζιά. **◇ Όταν κάτι βρίσκεται στο κέντρο, το λέμε κεντρικό.** **♪ κέ-ντρο**

Το βέλος είναι στο κέντρο του στόχου.

ΚΕΝΤΩ και **κεντάω**, **κεντιέμαι** ρήμα
(κέντησα, θα κεντήσω)

✓ Όταν κεντάς ένα ύφασμα, το στολίζεις με σχέδια που κάνεις με βελονιές.

◇ Της θείας Έλλης της αρέσει πολύ το κέντημα, δηλαδή της αρέσει να κεντάει. Το κέντημα όμως που έχει πάνω στο τραπέζι της είναι δώρο της κυρίας Μαργαρίτας. **♪ ΚΕ-ΝΤΩ**

κεραία [η] ουσιαστικό (κεραίες)

✓ Πολλά έντομα και σκουλήκια, όπως οι πεταλούδες και τα σαλιγκάρια, έχουν δυο κεραίες στο κεφάλι τους για να επικοινωνούν με τον κόσμο γύρω τους και να καταλαβαίνουν πού πηγαίνουν.

✓ Η κεραία είναι το λεπτό σύρμα που έχουν οι τηλεοράσεις και τα ραδιόφωνα για να μπορούν να μεταδίδουν τα προγράμματα των σταθμών. **♪ κε-ραί-α**

Δες έντομο, σαλιγκάρι

Οι τάρτσες στις πολυκατοικίες είναι γεμάτες κεραίες.

κεραμίδι [το] ουσιαστικό (κεραμίδια)

✓ Τα κεραμίδια είναι οι πήλινες πλάκες που

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

βάζουμε στις σκεπές των σπιτιών.

♫ κε-ρα-μί-δι

Μία σκεπή από κεραμίδια.

κεράσι [το] ουσιαστικό (κεράσια)

☑ Το κεράσι είναι ένα μικρό κόκκινο στρογγυλό φρούτο με κουκούτσι και μακρύ κοτσάνι. ◊ Η

κερασιά είναι το δέντρο που κάνει κεράσια.

Την άνοιξη βγάζει άσπρα λουλούδια και με το ξύλο της κάνουμε έπιπλα. ♫ κε-ρά-σι

κέρατο [το] ουσιαστικό (κέρατα)

☑ Ο ταύρος, το ελάφι και η κασίκα έχουν κέρατα στο κεφάλι τους. ♫ κέ-ρα-το

κεραυνός [ο] ουσιαστικό (κεραυνοί)

☑ Ο κεραυνός είναι μεγάλη δόση ηλεκτρικού ρεύματος που πέφτει όταν έχει καταιγίδα και μπορεί να προκαλέσει μεγάλες καταστροφές. Όταν πέφτει ένας κεραυνός, βλέπουμε μία λάμψη και ακούμε μία βροντή. ♫ κε-ραυ-νός

κερδίζω ρήμα (κέρδισα, θα κερδίσω)

☑ Όταν κερδίζεις χρήματα, παίρνεις χρήματα για τη δουλειά που κάνεις.

✓ Όταν κερδίζεις ένα βραβείο, αμείβεσαι για κάτι που το έχεις προσπαθήσει πολύ. Όταν όμως κερδίζεις ένα λαχείο, το κερδίζεις από τύχη.

✓ Όταν κερδίζεις έναν αγώνα, δείχνεις πως είσαι καλύτερος, δυνατότερος από τον αντίπαλο σου. ● χάνω ◊ Όταν κερδίζεις κάτι, έχεις

κέρδος-----κερνώ--

κέρδος. ○ όφελος Κέρδη λέμε και τα χρήματα που κερδίζει κανείς.

♪ κερ-δί-ζω

Ο αθλητής κέρδισε τον αγώνα.

κέρδος [το] ουσιαστικό (κέρδη) → κερδίζω

κερί [το] ουσιαστικό (κεριά)

☑ Το κερί ανάβει από το φωτίλι του και λιώνει σιγά σιγά από τη φωτιά. Παλιότερα, όταν ο κόσμος δεν είχε ηλεκτρικό ρεύμα, το άναβε το βράδυ για να βλέπει. Τώρα ανάβουμε κεριά στην εκκλησία ή τα έχουμε στο σπίτι για να το κάνουμε πιο όμορφο.

◇ Τα κεριά τα στερεώνουμε σε κηροπήγια.

♪ κε-ρί

Ο Πινόκιο δεν έβλεπε στο σκοτάδι
κι άναψε ένα κερί.

κερκίδα [η] ουσιαστικό (κερκίδες)

☑ Στις κερκίδες κάθονται οι θεατές, όταν παρακολουθούν έναν αγώνα στο στάδιο ή στο γήπεδο. Οι κερκίδες είναι σειρές από καθίσματα.

♪ κερ-κί-δα

κέρμα [το] ουσιαστικό (κέρματα)

☑ Το κέρμα είναι νόμισμα φτιαγμένο από μέταλλο. Συνήθως έχει μικρότερη αξία από το χαρτονόμισμα. ♪ κέρ-μα

Ο Δημητράκης αδειάζει τα κέρματα
από το πορτοφόλι του μπαμπά του.

κερνώ και κερνάω, κερνιέμαι ρήμα (κέρασα,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

θα κεράσω)

☑ Όταν κερνάς κάποιον, του προσφέρεις κάτι να φάει ή να πιει και πληρώνεις εσύ γι' αυτό. ✍ Η Αθηνά κέρασε όλα τα παιδιά της τάξης γλυκά, γιατί είχε τη γιορτή της. ◇ Είχε φέρει ένα μεγάλο κουτί με κεράσματα. «Τα γλυκά είναι κέρασμα για τη γιορτή μου» είπε. 🎵 κερ-νώ

κέτσαπ [το] ουσιαστικό

☑ Το κέτσαπ είναι έτοιμη σάλτσα από ντομάτα. Το βάζουμε σε μαγειρεμένα φαγητά για να τα κάνουμε πιο νόστιμα. 🎵 κέ-τσαπ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό. ✍ 'το πάρτι'

κεφαλαία [τα] ουσιαστικό

☑ Τα κεφαλαία είναι τα μεγάλα γράμματα της αλφαβήτας. Με κεφαλαία αρχίζουν οι προτάσεις, τα ονόματά μας και τα ονόματα των πόλεων. ● μικρά ◇ κεφάλι 🎵 κε-φα-λαί-α

- Ποια άλλα ονόματα αρχίζουν με κεφαλαία;

κεφάλας [ο] ουσιαστικό (κεφάλες) → κεφάλι

κεφάλι [το] ουσιαστικό (κεφάλια)

☑ Το κεφάλι είναι το πάνω μέρος του σώματος των ανθρώπων και των ζώων όπου βρίσκονται τα μάτια, το στόμα, η μύτη και τα αυτιά.

✓ Λέμε ότι κάποιος είναι κεφάλι, όταν είναι πολύ έξυπνος άνθρωπος. Επίσης λέμε ότι κάνεις του κεφαλιού σου, όταν κάνεις αυτό που θέλεις χωρίς να ζητήσεις τη γνώμη κανενός. ◇ Όταν κάποιος

κεφαλιά----- κήπος--

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

έχει μεγάλο κεφάλι, λέμε πως έχει κεφάλια ή πως είναι ο ίδιος κεφάλας. Όταν πονάει το κεφάλι σου, έχεις πονοκέφαλο. Όταν χτυπάς κάτι με το κεφάλι σου, του δίνεις κεφαλιά. 🎵 κε-φά-λι ✍️ 'το σώμα μας'

κεφαλιά [η] ουσιαστικό (κεφαλιές) → κεφάλι

κέφι [το] ουσιαστικό (κέφια)

☑️ Όταν είμαστε χαρούμενοι, έχουμε καλή διάθεση και γελάμε, έχουμε κέφια. ✍️ Στα κέφια του είναι σήμερα ο κύριος Μιχάλης. Είπε καλημέρα σε όλους χαμογελώντας. Είναι κεφάτος. 🎵 κέ-φι

κεφτές [ο] ουσιαστικό (κεφτέδες)

☑️ Οι κεφτέδες είναι μικρές μπάλες από κιμά, ψωμί, αυγά, λάδι, κρεμμύδι και μπαχαρικά που τηγανίζονται σε καυτό λάδι ή ψήνονται στον φούρνο. 🎵 κε-φτές

κηδεμόνας [ο], [η] ουσιαστικό (κηδεμόνες)

☑️ Κηδεμόνες είναι αυτοί που είναι υπεύθυνοι για ένα παιδί, δηλαδή οι γονείς του ή κάποιοι άλλοι, αν το παιδί έχει μείνει χωρίς γονείς ή μένουν μακριά. 🎵 κη-δε-μό-νας

κήπος [ο] ουσιαστικό (κήποι)

☑️ Ο κήπος είναι ο φραγμένος χώρος έξω από ένα σπίτι. Στον κήπο φυτεύουμε λουλούδια, δέντρα και καμιά φορά και λαχανικά. Ο κηπουρός πληρώνεται για να φροντίζει τους κήπους των ανθρώπων. Στον ζωολογικό κήπο βρίσκονται

κηπουρός ----- κινδυνεύω

α μαζεμένα πολλά ζώα από άλλες χώρες, κι έτσι
β μπορούμε να τα δούμε από κοντά. **ανθόκηπος,**
γ λαχανόκηπος 🎵 κή-πος

δ **κηπουρός** [ο], [η] ουσιαστικό (κηπουροί)
ε → κήπος

ζ **κηροπήγιο** [το] ουσιαστικό (κηροπήγια) → κερι
η

θ **κιάλια** [τα] ουσιαστικό
ι Με τα **κιάλια** βλέπεις πιο καλά
τα αντικείμενα ή τα μέρη που βρίσκονται
κ μακριά. 🎵 κιά-λια

λ **κιθάρα** [η] ουσιαστικό (κιθάρες)
μ Η **κιθάρα** είναι ένα ξύλινο μουσικό όργανο με έξι
ν χορδές. Την **κιθάρα** την παίζουμε με τα δάχτυλα.
ξ Ο **κιθαρίστας** κερδίζει λεφτά παίζοντας **κιθάρα**
ο για τους άλλους. 🎵 κι-θά-ρα 🎨 'τα μουσικά όργανα'

π **κιλό** [το] ουσιαστικό (κιλά)
ρ Όταν ζυγίζομαστε, βλέπουμε το βάρος μας σε
σ **κιλά**. Ένα **κιλό** είναι χίλια γραμμάρια. 🎵 κι-λό

τ **κιμωλία** [η] ουσιαστικό (κιμωλίες)
υ Στο σχολείο όταν κάποιος γράφει στον πίνακα,
φ γράφει με **κιμωλία**. Με **κιμωλία** γράφουμε στους
χ μαύρους πίνακες και με **μαρκαδόρο** στους
ψ άσπρους πίνακες. 🎵 κι-μω-λί-α

ω **κινδυνεύω** ρήμα (κινδύνευσα, θα κινδυνεύσω)
 Όταν **κινδυνεύεις** από κάτι ή να πάθεις κάτι,

κίνδυνος-----κίνηση--

μπορεί να γίνει κάτι πολύ κακό σε σένα. «Αν πηγαίνεις με το ποδήλατο σε δρόμους με πολλά αυτοκίνητα, κινδυνεύεις να σε χτυπήσουν» είπε ο θείος Αλέκος στην Αθηνά. Αν ξεχάσεις να κλείσεις το μάτι της κουζίνας, ο κίνδυνος να πιάσει φωτιά το σπίτι είναι μεγάλος. επικίνδυνος
 ΚΙΝ-ΔΥ-ΝΕΪ-Ω

κίνδυνος [ο] ουσιαστικό (κίνδυνοι)
→ ΚΙΝΔΥΝΕΪΩ

κινηματογράφος [ο] ουσιαστικό
(κινηματογράφοι)
 Ο κινηματογράφος είναι η τέχνη του να κάνει κανείς ταινίες, δηλαδή να φτιάχνει ιστορίες με εικόνες, ηθοποιούς και μουσική. Ο μπαμπάς του Νίκου έχει σε βίντεο πολλές ταινίες του παλιού ελληνικού κινηματογράφου. Ο κινηματογράφος είναι και ο χώρος όπου πηγαίνουμε για να δούμε ταινίες. Συχνά τις Κυριακές ο Κώστας και η Αθηνά πηγαίνουν στον κινηματογράφο ή το θέατρο. σινεμά ΚΙ-ΝΗ-ΜΑ-ΤΟ-ΓΡΑ-ΦΟΣ

κίνηση [η] ουσιαστικό (κινήσεις)
 Η Ροζαλία παρακολουθούσε τις κινήσεις του Πιτσικόκου μέσα στο κλουβί, δηλαδή παρακολουθούσε πώς το καναρίνι άλλαζε θέση μέσα στο κλουβί.
 Ο Κώστας χωρίς να το θέλει έκανε μία απότομη κίνηση κι έριξε το βάζο της μαμάς του. Κούνησε ένα μέρος του σώματός του.
 Στο κέντρο της πόλης έχει πάντα πολλή κίνηση.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κινητό ----- κίτρινος

α Έχει πολύ κόσμο, αυτοκίνητα και φασαρία.
β ● ηρεμία, ησυχία ◊ Όταν κάποιος αλλάζει θέση,
γ **κινείται. κουνώ, κινητό, ακίνητος, κινούμενα**
δ **σχέδια, αυτοκίνητο** 🎵 κί-νη-ση

κινητό [το] ουσιαστικό (κινητά)

☑ Το κινητό είναι τηλέφωνο χωρίς καλώδιο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί κι έξω από το σπίτι.

● σταθερό (τηλέφωνο) ◊ **κίνηση, κινώ** 🎵 **κι-νη-τό**
- **Λέμε και το κινητό τηλέφωνο.**

κινούμενα σχέδια [τα] ουσιαστικό

☑ Τα κινούμενα σχέδια είναι ταινίες για τον κινηματογράφο ή την τηλεόραση.

Οι ήρωές τους είναι σχέδια που κινούνται. ◊ **κίνηση, κινώ**

🎵 **κι-νού-με-να** σχέ-δι-α

Η Αθηνά και ο Δημητράκης βλέπουν κινούμενα σχέδια στην τηλεόραση.

κινώ, κινούμαι ρήμα (κίνησα, θα κινήσω)

→ κίνηση

κιτρινίζω ρήμα (κιτρίνισα, θα κιτρινίσω)

→ κίτρινος

κίτρινος, κίτρινη, κίτρινο επίθετο

(κίτρινοι, κίτρινες, κίτρινα)

☑ Το ώριμο λεμόνι είναι κίτρινο. Κίτρινος είναι και ο κρόκος του αυγού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το κίτρινο είναι το αγαπημένο χρώμα της Ελένης.

κλαδί ----- κλέβω--

✓ Λέμε ότι κάποιος γίνεται κίτρινος από τον φόβο του. **◇ Όταν κάποιος κίτρινίζει, γίνεται κίτρινος.**
🎵 κί-τρι-νος 🖋️ 'τα χρώματα'

κλαδί [το] ουσιαστικό (κλαδιά)

☑ Τα κλαδιά ενός δέντρου βγαίνουν από τον κορμό του. Πάνω σ' αυτά βγαίνουν τα φύλλα, τα λουλούδια και οι καρποί του δέντρου.
○ κλαρί, κλωνάρι 🎵 κλα-δί **Δες δέντρο**

κλαίω, κλαίγομαι ρήμα (έκλαψα, θα κλάψω)

☑ Όταν κλαις, χύνεις δάκρυα γιατί είσαι λυπημένος, συγκινημένος ή τρομαγμένος.
✓ Όταν κλαίγεσαι, όλο παραπονιέσαι για κάτι που στην πραγματικότητα δεν είναι σοβαρό.
◇ Όταν βάζεις τα κλάματα, κλαις. Όταν κλαις συνέχεια, σε λένε κλασιάρη. 🎵 κλαί-ω

κλάμα [το] ουσιαστικό (κλάματα) → κλαίω

κλαρί [το] ουσιαστικό (κλαριά)

☑ Το κλαρί είναι το κλαδί του δέντρου ή του θάμνου. ○ κλαδί, κλωνάρι 🎵 κλα-ρί

κλασιάρης, κλασιάρα, κλασιάρικο επίθετο (κλασιάρηδες, κλασιάρες, κλασιάρικα) → κλαίω

κλέβω ρήμα (έκλεψα, θα κλέψω)

☑ Όταν κλέβεις, παίρνεις από κάποιον κάτι που δε σου ανήκει. 🖋️ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα μπήκαν κλέφτες σ' ένα κοσμηματοπωλείο κι έκλεψαν

κλειδαράς ----- κλείνω

α πολλά κοσμήματα. ◇ Αυτοί που κλέβουν είναι
β κλέφτες κι αυτό που κάνουν λέγεται κλοπή ή
γ κλεψιά. 🎵 κλέ-βω

δ **κλειδαράς** [ο] ουσιαστικό (κλειδαράδες)
ε → κλειδί

ζ **κλειδαριά** [η] ουσιαστικό (κλειδαριές) → κλειδί

η **κλειδί** [το] ουσιαστικό (κλειδιά)
θ Με το κλειδί κλείνουμε την πόρτα έτσι ώστε να
ι μην ανοίγει χωρίς το κλειδί. Την κλειδώνουμε.
κ ◇ Όταν κλείνεις ένα συρτάρι, ένα ντουλάπι ή
λ μία πόρτα με κλειδί, τα κλειδώνεις. Για να
μ κλειδώσεις μία πόρτα, βάζεις το κλειδί στην
ν κλειδαριά και το στρίβεις. Αυτός που φτιάχνει
κλειδιά λέγεται κλειδαράς. κλείδωμα 🎵 κλει-δί

ξ **κλειδώνω**, κλειδώνομαι ρήμα (κλείδωσα, θα
ο κλειδώσω) → κλειδί

π **κλείνω**, κλείνομαι ρήμα (έκλεισα, θα κλείσω)
ρ Έκανε τόσο κρύο, που η Αθηνά έκλεισε το
σ παράθυρο για να μην μπαίνει το κρύο μέσα. Ήταν
τ ήδη κρυωμένη και η φωνή της είχε κλείσει.
υ ● ανοίγω
φ ✓ «Κλείσε την τηλεόραση επιτέλους!» φώναξε ο
κύριος Μιχάλης στη θεία του. ○ σβήνω ● ανάβω
χ ✓ Η Αθηνά έκλεισε τα έξι, δηλαδή έγινε έξι χρονών.
ψ ◇ «Γιατί τα μαγαζιά είναι κλειστά την Κυριακή;»
ω ρώτησε η Αθηνά. Γιατί δε λειτουργούν; ● ανοιχτός
🎵 κλεί-νω

κλειστός, κλειστή, κλειστό επίθετο (κλειστοί, κλειστές, κλειστά) → κλείνω

κλέφτης [ο], κλέφτρα [η] (κλέφτες, κλέφτρες) → κλέβω

κλήμα [το] ουσιαστικό (κλήματα)
 Το κλήμα είναι το φυτό που βγάζει το σταφύλι.
 αμπέλι Η κληματαριά είναι το κλήμα που το έχουν αφήσει να μεγαλώσει και το έχουν στερεώσει σε τοίχο, σε φράχτη ή σε στέγη. 🎵 κλή-μα

κληματαριά [η] ουσιαστικό (κληματαριές) → κλήμα

κλήση [η] ουσιαστικό (κλήσεις)
 Η κλήση είναι το χαρτί που αφήνουν οι τροχονόμοι στ' αυτοκίνητα, όταν είναι παρκαρισμένα σε απαγορευμένο χώρο. Στο χαρτί αυτό σημειώνουν το πρόστιμο που πρέπει να πληρώσει ο οδηγός του αυτοκινήτου.
 Όταν δέχεσαι μία τηλεφωνική κλήση, κάποιος σε παίρνει τηλέφωνο, ενώ όταν κάνεις μία τηλεφωνική κλήση, παίρνεις εσύ κάποιον τηλέφωνο. 🎵 κλή-ση

κλίμα [το] ουσιαστικό (κλίματα)
 Όταν ρωτάμε τι κλίμα έχει μία περιοχή, ρωτάμε τι καιρό κάνει συνήθως σ' αυτήν την περιοχή, δηλαδή αν έχει κρύο ή ζέστη, αν έχει ήλιο ή αν βρέχει και χιονίζει συχνά. 🎵 κλί-μα

κλινική [η] ουσιαστικό (κλινικές)

☑ Ένα νοσοκομείο έχει πολλές κλινικές. Στην παιδιατρική κλινική πηγαίνουν τ' άρρωστα παιδιά.
 ✓ Στη γυναικολογική κλινική πηγαίνουν οι γυναίκες που είναι έτοιμες να γεννήσουν.
 ✓ Η κλινική είναι ένα ιδιωτικό νοσοκομείο. Στην κλινική πάμε όταν έχουμε ένα πρόβλημα υγείας που δεν μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε μόνοι μας στο σπίτι. 🎵 κλι-νι-κή

κλίνω, κλίνομαι ρήμα (έκλινα, θα κλίνω)

☑ Η δασκάλα της Αθηνάς ρώτησε πώς κλίνεται το ρήμα «βγαίνω», δηλαδή ρώτησε πώς αλλάζει σε όλους τους χρόνους. ◇ Ύστερα έδωσε για το σπίτι μία άσκηση με την κλίση του ουσιαστικού «δάσος», δηλαδή μία άσκηση για το πώς αλλάζει στον ενικό και στον πληθυντικό αριθμό σε όλες τις πτώσεις.
 🎵 κλί-νω

κλίση [η] ουσιαστικό (κλίσεις) → κλίνω

κλόουν [ο] ουσιαστικό»

☑ Ο κλόουν κάνει αστείες γκριμάτσες, αστεία κόλπα κι είναι ντυμένος με πολύχρωμα ρούχα. Το πρόσωπό του είναι έντονα βαμμένο και κάνει τον κόσμο να γελάει, όταν εμφανίζεται στο τσίρκο ή σε παιδικές γιορτές. 🎵 κλό-ουν
 - Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

Ένας κλόουν βγήκε από το κουτί.

κλοπή [η] ουσιαστικό (κλοπές) → κλέβω

κλωτσιά [η] ουσιαστικό (κλωτσιές)

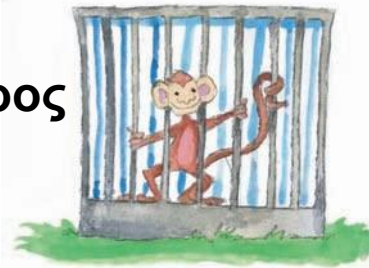
☑ Όταν δίνεις μία κλωτσιά, χτυπάς κάποιον ή κάτι δυνατά με το πόδι σου. **◇ Όταν δίνεις κλωτσιά, κλωτσάς κάτι ή κάποιον** 🎵 κλο-τσιά

κλωτσώ και **κλωτσάω** ρήμα (κλότσησα, θα κλωτσήσω) → κλωτσιά

κλουβί [το] ουσιαστικό (κλουβιά)

☑ Το κλουβί είναι ένας κλειστός χώρος με κάγκελα για μικρά ή μεγάλα ζώα που για κάποιο λόγο δεν μπορούν να ζουν ελεύθερα. 🎵 κλου-βί

Η μαϊμού είναι μέσα στο κλουβί.

κλούβιος, κλούβια, κλούβιο επίθετο (κλούβιοι, κλούβιες, κλούβια)

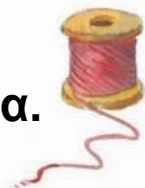
☑ Ένα κλούβιο αυγό είναι τόσο μπαγιάτικο, που είναι σχεδόν άδειο. ✓ Όταν κάποιος είναι ανόητος, λέμε ότι το κεφάλι του είναι κλούβιο. 🎵 κλού-βιος

κλωνάρι [το] ουσιαστικό (κλωνάρια)

☑ Τα κλωνάρια είναι τα νέα, μικρά και τρυφερά κλαδιά ενός δέντρου ή θάμνου. ○ κλαδί, κλαρί
🎵 κλω-νά-ρι **Δες δέντρο**

κλωστή [η] ουσιαστικό (κλωστές)

☑ Με κλωστή και με βελόνα ράβουμε τα ρούχα.
○ νήμα 🎵 κλω-στή

κόβω, κόβομαι ρήμα (έκοψα, θα κόψω)

κοιλάδα ----- κοίλος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έκοψε το ψωμί σε φέτες
και τις μοίρασε σε όλους. ○ διαιρώ

✓ Όταν κόβεις τα μαλλιά σου, τα κάνεις
πιο κοντά. ○ κονταίνω

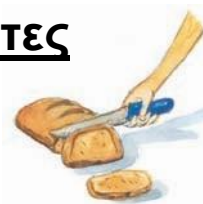
✓ Η Ελένη δεν πρόσεχε και κόπηκε με το μαχαίρι.

○ πληγώνομαι, τραυματίζομαι

✓ Η Αλίκη έκοψε τις φωτογραφίες από το
περιοδικό. ○ αφαιρώ

✓ Ο κύριος Δημήτρης προσπάθησε και
κατάφερε να κόψει το κάπνισμα. ○ σταματώ

◇ Η μαμά της Ελένης κοίταξε το πληγωμένο δάχτυλό
της και είδε πως το κόψιμο ήταν πολύ βαθύ. Το
μαχαίρι ήταν πολύ κοφτερό. κομμάτι 🎵 κό-βω

κοιλάδα [η] ουσιαστικό (κοιλάδες)

☑ Η κοιλάδα είναι μία μεγάλη επίπεδη πράσινη
έκταση ανάμεσα σε βουνά. Συνήθως μέσα από την
κοιλάδα περνάει ένα ποτάμι. 🎵 κοι-λά-δα

κοιλιά [η] ουσιαστικό (κοιλίες)

☑ Η κοιλιά είναι το μέρος του σώματος κάτω από
τη μέση σου και πάνω από τη λεκάνη σου. Εκεί
πηγαίνει το φαγητό που έχεις φάει. ◇ **κοίλος**

🎵 κοι-λιά 🗒️ το 'σώμα μας'

κοίλος, κοίλη, κοίλο επίθετο (κοίλοι, κοίλες,
κοίλα)

☑ Όταν κάτι είναι κοίλο, κάνει καμπύλη και μπαίνει

- Ποιες κοιλάδες ξέρεις στην Ελλάδα;
- Βρες μερικές από αυτές στο χάρτη που υπάρχει στην τάξη σου.

κοιμάμαι----- κοινός--

προς τα μέσα. ● κυρτός 🎵 κοί-λος

κοιμάμαι ρήμα (κοιμήθηκα, θα κοιμηθώ)

☑️ Όταν κοιμάσαι, είσαι συνήθως ξαπλωμένος στο κρεβάτι σου με κλειστά μάτια και σταματάς να σκέφτεσαι. Σε παίρνει ο ύπνος. Βλέπεις όμως όνειρα και καμιά φορά εφιάλτες. Όταν κοιμάσαι ελαφριά, ξυπνάς εύκολα. Όταν κοιμάσαι βαριά, δε σε ξυπνάει τίποτα. ● ξυπνώ

✓ Όταν κάποιος είναι ανόητος ή πολύ κουρασμένος και κάνει λάθη, λέμε ότι **κοιμάται** όρθιος. ◇ **κοιμίζω, αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι**

🎵 κοι-μά-μαι

Οι νάνοι κοιμούνται.

κοιμίζω ρήμα (κοίμισα, θα κοιμίσω)

☑️ Όταν κοιμίζεις κάποιον, τον κάνεις να κοιμηθεί ή τον βάζεις για ύπνο. ✎ «Πάω να κοιμίσω το μωρό. Είναι ήδη αργά» είπε η θεία Κατερίνα. ◇ **κοιμάμαι, αποκοιμίζω, αποκοιμιέμαι** 🎵 κοι-μί-ζω

κοινός, κοινή, κοινό επίθετο (κοινοί, κοινές, κοινά)

☑️ Όταν κάτι είναι κοινό, ανήκει σ' όλους, όλοι μπορούν να το χρησιμοποιήσουν. ✎ Στο ξενοδοχείο ο θείος Τάκης και η θεία Έλλη είχαν δικό τους δωμάτιο αλλά είχαν κοινό μπάνιο με τον κύριο Γιάννη και την κυρία Μαργαρίτα.

✓ «Για το κοινό καλό ας κρατάμε τους δρόμους και τα πεζοδρόμια καθαρά» είπε η δασκάλα στα παιδιά. Για το καλό όλων μας. ● ατομικός, προσωπικός

◇ Το κοινό χειροκρότησε μ' ενθουσιασμό τους

κοιτάζω ----- κόκαλο

ηθοποιούς. Κοινό λέμε τους θεατές. 🎵 κοι-νός

κοιτάζω ή κοιτώ και κοιτάω, κοιτάζομαι ή κοιτιέμαι ρήμα (κοίταξα, θα κοιτάξω)

☑ «Κοίτα λίγο, Κώστα, ο κύριος Μιχάλης κάτι φτιάχνει» είπε η Αθηνά. ○ βλέπω Η Αθηνά κοιτάζει για πολλή ώρα από το παράθυρο τον κύριο Μιχάλη να περιποιείται τα λουλούδια του. ○ παρατηρώ

✓ «Να κοιτάς τη δουλειά σου και να μην ασχολείσαι με τους άλλους» είπε ο κύριος Μιχάλης στην Αθηνά, όταν την είδε. Να ενδιαφέρεσαι για τη δουλειά σου.

✓ «Πάει, δεν είναι καλά ο κύριος Μιχάλης. Να πάει να κοιταχτεί σε κανέναν γιατρό» σκέφτηκε η Αθηνά.

○ εξετάζω ◇ Η Αθηνά έριξε ένα τελευταίο κοιταγμα από το παράθυρο και το έκλεισε. ○ ματιά

🎵 κοι-τά-ζω

κοκαλάκι [το] ουσιαστικό» (κοκαλάκια)
→ κόκαλο

κοκαλιάρης, κοκαλιάρα, κοκαλιάρικο επίθετο
(κοκαλιάρηδες, κοκαλιάρες, κοκαλιάρικα)
→ κόκαλο

κόκαλο [το] ουσιαστικό (κόκαλα)

☑ Όλα τα κόκαλα μαζί ενός ζώου ή ενός ανθρώπου κάνουν τον σκελετό του. Τα κόκαλα είναι άσπρα και σκληρά. ◇ Όταν κάποιος είναι πολύ αδύνατος, τον λέμε κοκαλιάρη ή λέμε πως είναι πετσί και κόκαλο. Κάτι που είναι φτιαγμένο από κόκαλο, είναι κοκάλινο. Όταν κοκαλώνεις από το κρύο ή από φόβο, δεν μπορείς να κουνηθείς. Η Αθηνά φοράει

κοκαλώνω ----- κοινός--

συχνά κοκαλάκια στα μαλλιά της.

🎵 κό-κα-λο

- Ποιο ζώο αγαπάει τα κόκαλα; Δες θάβω

κοκαλώνω ρήμα (κοκάλωσα, θα κοκαλώσω)

→ κόκαλο

κοκκινίζω ρήμα (κοκκίνισα, θα κοκκινίσω)

→ κόκκινο

κόκκινος, κόκκινη, κόκκινο επίθετο (κόκκινοι, κόκκινες, κόκκινα)

☑ Όταν κάτι είναι **κόκκινο**, έχει το χρώμα της παπαρούνας ή του κερασιού.

✓ (σαν ουσιαστικό) Το κόκκινο είναι το αγαπημένο χρώμα της Αλίκης. **♦ Όταν θυμώνει ο κύριος**

Μιχάλης, κοκκινίζει ολόκληρος. 🎵 Κόκ-κι-νος

✍ 'τα χρώματα'

κόκκος [ο] ουσιαστικό (κόκκοι)

☑ Οι σπόροι του ρυζιού και του σιταριού είναι πολύ μικροί και λέγονται **κόκκοι**. ✍ Μετά τον γάμο της

θείας Κατερίνας, τίναζαν όλοι τους κόκκους ρυζού από πάνω τους. ✓ **Κόκκο** λέμε και κάτι πολύ μικρό

που μοιάζει με κόκκο. ✍ Οι κόκκοι της άμμου είναι αμέτρητοι. 🎵 κόκ-κος

κοινός [ο] ουσιαστικό (κόκορες)

☑ Ο **κόκορας** είναι το αρσενικό της κότας. Σε κάθε κοτέτσι υπάρχει πάντα ένας **κόκορας**. Όταν

ξημερώνει, ο **κόκορας** φωνάζει κικιρίκου και μας ξυπνάει. ○ **πετεινός** 🎵 κό-κο-ρας ✍ 'το αγρόκτημα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κολάζ [το] ουσιαστικό

☑ Ο Νίκος φτιάχνει ένα κολάζ από χαρτί, ύφασμα και μπογιά για να το κάνει δώρο στη μαμά του που γιορτάζει. Ο Νίκος φτιάχνει έναν πίνακα κολλώντας διαφορετικά υλικά. 🎵 κο-λάζ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κολακεύω, κολακεύομαι ρήμα (κολάκεψα / κολάκευσα, θα κολακέψω / κολακεύσω)

☑ Όταν κολακεύεις κάποιον, του λες καλά λόγια χωρίς να τα πιστεύεις για να κερδίσεις κάτι απ' αυτόν.

✓ Όταν κολακεύεσαι από κάτι, αισθάνεσαι περήφανος για τους επαίνους που σου κάνουν.

◇ Αυτός που κολακεύει συνέχεια κάποιον είναι **κόλακας** και αυτά που λέει είναι **κολακείες**.

🎵 κο-λα-κεύ-ω

κολάν [το] ουσιαστικό

☑ Το κολάν είναι ένα παντελόνι πολύ στενό που κολλάει στο σώμα. 🎵 κο-λάν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κόλαση [η] ουσιαστικό

☑ Η κόλαση για τους χριστιανούς είναι εκεί που πηγαίνουν οι ψυχές των κακών ανθρώπων μετά τον θάνατο τους. Εκεί υποφέρουν συνέχεια και τιμωρούνται έτσι για το κακό που έκαναν όσο ζούσαν στη γη. ● παράδεισος 🎵 κό-λα-ση

κολιέ [το] ουσιαστικό

☑ Το κολιέ είναι ένα κόσμημα που οι γυναίκες φορούν στον λαιμό τους. 🎵 κο-λιέ **Δες κόσμημα - Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.**

κόλλα [η] ουσιαστικό (κόλλες)

☑ Όταν σπάει ή σκίζεται κάτι, το κολλάμε με κόλλα.
 ✓ Μία κόλλα χαρτί είναι ένα φύλλο χαρτί.
 ○ **κολλώ, κολλητός** 🎵 κόλ-λα

κολλώ και **κολλάω** ρήμα (κόλλησα, θα κολλήσω)

☑ Όταν κολλάς κάτι, το ενώνεις με κάτι άλλο χρησιμοποιώντας κόλλα. ✍ Η Αθηνά κόλλησε τα γραμματόσημα στο γράμμα. ● ξεκολλάω

✓ Όταν κολλάς μία αρρώστια σε κάποιον, του τη μεταδίδεις.

✓ Όταν μία τσίχλα έχει κολλήσει στα παπούτσια σου, δε φεύγει εύκολα. ● ξεκολλάω

◇ Τα σπίτια του κυρίου Γιάννη και του κυρίου Μιχάλη είναι κολλητά το ένα δίπλα στο άλλο.

Όμως ο κολλητός του φίλος είναι ο κύριος Δημήτρης. 🎵 κολ-λώ

Η Αλίκη κολλάει αφίσες.

κολοκύθα [η] ουσιαστικό (κολοκύθες)

☑ Η κολοκύθα είναι ένα μεγάλο πορτοκαλί στρογγυλό κολοκύθι. ✍ Για να μπορέσει η Σταχτοπούτα να πάει στον χορό, η νονά της μεταμόρφωσε μία κολοκύθα σε αστραφτερή άμαξα.

◇ **κολοκύθι** 🎵 κο-λο-κύ-θα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--- κολοκύθι ----- κολυμβητής

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κολοκύθι [το] ουσιαστικό (κολοκύθια)

☑ Το κολοκύθι είναι ο καρπός της κολοκυθιάς. Είναι ένα πράσινο μακρόστενο λαχανικό που τρώγεται βραστό, τηγανητό ή γεμιστό.

◇ **κολοκύθα, κολοκυθιά, κολοκυθάκι** 🎵 κο-λο-κύ-θι

κολόνα [η] ουσιαστικό (κολόνες)

☑ Οι κολόνες είναι στενόμακρες και στηρίζουν ένα κτίριο. Μπορεί να είναι μαρμάρινες, ξύλινες ή μεταλλικές. Οι κολόνες χρησιμεύουν και για να στερεώνεται πάνω τους κάτι.

✎ Δίπλα στην είσοδο της πολυκατοικίας του Κώστα υπάρχει μία κολόνα της ΔΕΗ. 🎵 κο-λό-να

Οι τουρίστες θαυμάζουν τις μαρμάρινες κολόνες των αρχαίων ελληνικών ναών.

κόλπο [το] ουσιαστικό (κόλπα)

☑ Όταν κάνεις ένα κόλπο, χρησιμοποιείς έναν έξυπνο αλλά όχι πάντα σωστό τρόπο για να καταφέρεις κάτι. ✎ Η Αλίκη ήθελε να βρει ένα κόλπο για να γλιτώσει το διαγώνισμα.

✓ Ο ταχυδακτυλουργός κάνει κόλπα με περιστέρια, χαρτιά και κουνέλια που βγάζει από το καπέλο του.

🎵 κόλ-πο

κολυμβητήριο [το] ουσιαστικό (κολυμβητήρια)

→ κολυμπώ

κολυμβητής [ο], [η] ουσιαστικό (κολυμβητές, κολυμβήτριες) → κολυμπώ

κολυμπώ ----- κομμωτήριο--

κολυμπώ και **κολυμπάω** ρήμα
(κολύπησα, θα κολυπήσω)

☑ Όταν ξέρεις να κολυμπάς, ξέρεις να κινείσαι στο νερό χωρίς να κινδυνεύεις να πνιγείς. **◇ Η Αλίκη ξέρει καλό κολύμπι. Του χρόνου θα πάει και στο κολυμβητήριο. Μήπως θέλει να γίνει κολυμβήτρια;**

🎵 κο-λυ-μπώ

κόμικς και **κόμικ** [το] ουσιαστικό

☑ Τα κόμικς είναι σκίτσα που όλα μαζί διηγούνται μία ιστορία. Κόμικς λέμε και το περιοδικό που έχει τέτοια σκίτσα. **🖋 Ο Αστερίξ είναι το αγαπημένο**

κόμικς του Νίκου. 🎵 κό-μικς

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κομμάτι [το] ουσιαστικό (κομμάτια)

☑ Κομμάτι λέμε το μέρος ενός πράγματος που το έχουμε κόψει, σπάσει, σκίσει ή χωρίσει. **🖋 Ο Ίγκλι έδωσε μία κλοτσιά στην μπάλα κι έσπασε κατά λάθος το τζάμι του κυρίου Μιχάλη σε χίλια**

κομμάτια. Ο κύριος Μιχάλης έτρωγε εκείνη την ώρα ένα τελευταίο κομμάτι πίτσα. ○ μέρος

◇ Όταν κομματιάζεις κάτι, το κόβεις σε πολλά κομμάτια. κόβω 🎵 κομ-μά-τι

Ένα κομμάτι πίτσα.

κομμωτήριο [το] ουσιαστικό (κομμωτήρια)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα πάει κάθε μήνα στο

Ποιο είναι το αγαπημένο σου κόμικς;

κομμωτής ----- κόμπος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κομμωτήριο για να κουρευτεί και να χτενιστεί.

◇ Ο κύριος Νίκος, ο κομμωτής, ξέρει όλα τα μυστικά της γειτονιάς, αφού με το ψαλίδι και τη χτένα στο χέρι κουβεντιάζει όση ώρα δουλεύει με τους πελάτες του. 🎵 κομ-μω-τή-ρι-ο

κομμωτής [ο], **κομμώτρια** [η] ουσιαστικό
(κομμωτές, κομμώτριες) → κομμωτήριο

κομπιούτερ [το] και **κομπιούτερ** [ο] ουσιαστικό

☑ Το κομπιούτερ είναι η αγγλική λέξη που χρησιμοποιούμε αντί για τη λέξη υπολογιστής.

🎵 κο-μπιού-τερ

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στο πληθυντικό αριθμό.

κομπλιμένο και **κοπλιμέντο** [το] ουσιαστικό
(κομπλιμέντα/κοπλιμέντα)

☑ Όταν κάνουμε ένα κομπλιμένο, λέμε κάτι σε κάποιον που τον κολακεύει. ✍ Η θεία Κατερίνα

άκουσε πολλά κομπλιμέντα για το καινούριο της φουστάνι. 🎵 κο-μπλι-μέν-το

κομπολόι [το] ουσιαστικό (κομπολόγια)

☑ Το κομπολόι είναι χάντρες περασμένες σε σκοινί. Οι άκρες του σκοινιού ενώνονται με κόμπος. Παλιότερα ήταν το αγαπημένο παιχνίδι των αντρών για ν' απασχολούν τα χέρια τους, όταν δεν έκαναν τίποτα.

◇ **κόμπος** 🎵 κο-μπο-λόι

κόμπος [ο] ουσιαστικό (κόμποι)

κομπόστα ----- κονσέρβα--

☑ Ο Κώστας στη βιασύνη του αντί να δέσει φιόγκο τα κορδόνια των παπουτσιών του, τα έδεσε κόμπο και τώρα δεν μπορεί να τα λύσει. ◇ κομπολόι

🎵 κό-μπος

κομπόστα [η] ουσιαστικό (κομπόστες)

☑ Η κομπόστα είναι φρούτα κομμένα σε μικρά κομμάτια και βρασμένα σε νερό και ζάχαρη.

🖋 «Μμμ, η θεία Έλλη έφτιαξε ζεστή κομπόστα μήλο με κανέλα!» φώναξε η Αθηνά. 🎵 κο-μπό-στα

κομφετί και **κονφετί** [το] ουσιαστικό

☑ Τα κομφετί είναι μικρά κομματάκια χρωματιστό χαρτί που πετάμε στις αποκριάτικες γιορτές.

○ χαρτοπόλεμος 🎵 κομ-φε-τί

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κομψός, κομψή, κομψό επίθετο (κομψοί, κομψές, κομψά)

☑ Όταν κάποιος είναι κομψός, είναι πάντα περιποιημένος και ντυμένος με γούστο. 🖋 **Η**

Αθηνά πιστεύει πως η μαμά της είναι η πιο κομψή και όμορφη γυναίκα στον κόσμο. 🎵 κομ-ψός

κονσέρβα [η] ουσιαστικό (κονσέρβες) 🎵

☑ Η κονσέρβα είναι ένα καλά κλεισμένο μεταλλικό κουτί με τροφή που διατηρείται έξω από το ψυγείο σε καλή κατάσταση για πολύ καιρό.

Κονσέρβα λέμε και την τροφή που είναι μέσα στην κονσέρβα. 🎵 κον-σέρ-βα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--- κονσέρτο----- ΚΟΝΤΟΣ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κονσέρτο [το] ουσιαστικό (κονσέρτα)

→ κοντσέρτο

ΚΟΝΤΆ επίρρημα

☑ Όταν κάτι είναι κοντά, δε χρειάζεται να περπατήσεις πολύ για να το βρεις. ✍ Το σπίτι του κυρίου Μιχάλη είναι πολύ κοντά στο σπίτι του

Κώστα. ○ πλάι, δίπλα ● μακριά

✓ «Είναι κοντά μεσάνυχτα, όλοι για ύπνο!» είπε η κυρία Μαργαρίτα. ◇ «Άντε, κοντεύουμε να φτάσουμε στην παραλία» είπε ο θείος Τάκης. Η πιο κοντινή παραλία είναι ένα χιλιόμετρο από εδώ. Αν δεν είστε πολύ κουρασμένοι, παιδιά, μπορείτε να πάτε με τα πόδια». 🎵 ΚΟ-ΝΤΆ

κονταίνω ρήμα (κόντυνα, θα κοντύνω) → κοντός

κοντάρι [το] ουσιαστικό (κοντάρια)

☑ Το κοντάρι είναι ένα κομμάτι ξύλο, ίσιο, μακρύ και λείο για να το πιάνουμε εύκολα. Παλιότερα το κοντάρι ήταν όπλο. ✍ «Μαργαρίτα, αύριο είναι εθνική γιορτή, έλα να κρεμάσουμε τη σημαία στο κοντάρι και να τη βάλουμε στο μπαλκόνι» είπε ο κύριος Γιάννης. 🎵 ΚΟ-ΝΤΆ-ΡΙ

ΚΟΝΤΕΨΩ ρήμα (κόντεψα, θα κοντέψω) → κοντά

ΚΟΝΤΟΣ, κοντή, κοντό επίθετο (κοντοί, κοντές, κοντά) ☑ Όταν κάποιος είναι κοντός, είναι μικρότερος σε ύψος από τους άλλους. ✍ Η

Χιονάτη είδε ξαφνικά μπροστά της επτά κοντά

κοντούλης----- κοπανώ--

ανθρωπάκια. Ήταν οι επτά νάνοι. ● ψηλός
✓ Όταν κάτι είναι **κοντό**, έχει μικρότερο μήκος απ' όσο πρέπει. ✎ «Σου είναι κοντό το παντελόني Κώστα, ψήλωσες πολύ φέτος» είπε η μαμά του.
○ μικρός ● μακρύς ◇ Η Ελένη είναι κοντούλα αλλά δεν το παραδέχεται. Χθες ζήτησε από τη μαμά της να κοντύνει όλες της τις φούστες. «Δεν είναι της μόδας οι μακριές» είπε. ● μακραίνω 🎵 κο-ντός

κοντούλης, κοντούλα, κοντούλικο επίθετο
(κοντούληδες, κοντούλες, κοντούλικά) → κοντός

κοντσέρτο και **κονσέρτο** [το] ουσιαστικό
(κοντσέρτα)

☑ Το **κονσέρτο** είναι μία συναυλία όπου ακούμε κλασική μουσική. 🎵 κο-ντσέρ-το

κοπάδι [το] ουσιαστικό (κοπάδια)

☑ Ένα **κοπάδι** πρόβατα είναι πολλά πρόβατα μαζί.
🎵 κο-πά-δι **Δες βοσκός**

κοπανώ και **κοπανάω**, **κοπανιέμαι** ρήμα
(κοπάνησα, θα κοπανήσω)

☑ Στο έργο που έβλεπε η θεία Κατερίνα ο κλέφτης άρχισε να κοπανάει με μανία την πόρτα για να τη σπάσει. Της έδινε δυνατά χτυπήματα.

○ χτυπάω, δέρνω

✓ Ένας συμμαθητής της Αλίκης την κοπανάει μερικές φορές από το σχολείο χωρίς να τον δει κανείς. Φεύγει κρυφά, το σκάει. ◇ Από τις πολλές κοπάνες κινδυνεύει να χάσει τη χρονιά του.

🎵 κο-πα-νώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κοπέλα ----- κορδόνι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κοπέλα [η] ουσιαστικό (κοπέλες)

☑ Κοπέλα λέμε την έφηβη και την πολύ νέα γυναίκα. ✎ Η Αλίκη είναι ολόκληρη κοπέλα πια, βοηθάει στις δουλειές του σπιτιού και μελετάει μόνη της. ○ νέα ● γριά, ηλικιωμένη 🎵 κο-πέ-λα

κόπος [ο] ουσιαστικό (κόποι)

☑ Ο κόπος είναι η κουραστική προσπάθεια που κάνουμε για να καταφέρουμε κάτι. ✎ Ο Ίγκλι έμαθε τα ελληνικά χωρίς πολύ κόπο. ○ δυσκολία ● ευκολία 🎵 κό-πος

κόρα [η] ουσιαστικό (κόρες)

☑ Η κόρα είναι το εξωτερικό μέρος του ψωμιού. Η κόρα είναι πιο τραγανή και πιο σκούρα από την ψίχα του ψωμιού. 🎵 κό-ρα

κοράκι [το] ουσιαστικό (κοράκια)

☑ Το κοράκι είναι ένα μαύρο πουλί που τρώει το κρέας άλλων ζώων. 🎵 κο-ρά-κι

κορδέλα [η] ουσιαστικό (κορδέλες)

☑ Η κορδέλα είναι ένα στενόμακρο κομμάτι ύφασμα, χαρτί ή άλλο υλικό. Με την κορδέλα δένουμε, στερεώνουμε ή στολίζουμε κάτι, όπως ένα πακέτο, τα μαλλιά μας ή ένα ρούχο. 🎵 κορ-δέ-λα

κορδόνι [το] ουσιαστικό (κορδόνια)

☑ Τα κορδόνια χρησιμεύουν για να δένεις τα παπούτσια σου. 🎵 κορ-δό-νι

κορδώνομαι ----- κορνίζα--

κορδώνομαι ρήμα (κορδώθηκα, θα κορδωθώ)

☑ Όταν κορδώνεσαι, κρατάς το κεφάλι ψηλά και μιλάς, κινείσαι ή στέκεσαι περήφανα, γιατί νιώθεις πως ξεχωρίζεις από τους άλλους. ✍ Ο Νίκος κορδώνεται, επειδή είναι ο πιο ψηλός στην τάξη.

🎵 κορ-δών-ο-μαι

κόρη [η] ουσιαστικό (κόρες)

☑ Η κυρία Μαργαρίτα έχει μία κόρη, την Αθηνά κι έναν γιο, τον Κώστα.

✓ Η κόρη του ματιού βρίσκεται στο κέντρο του ματιού κι έχει σκούρο χρώμα. ✧ **κορίτσι** 🎵 κό-ρη

κορίτσι [το] ουσιαστικό (κορίτσια)

☑ Η Ελένη και η Αθηνά είναι κορίτσια, είναι μικρές ακόμα. Όταν μεγαλώσουν, θα γίνουν γυναίκες.

✧ **κόρη** 🎵 κορίτσι

κορμί [το] ουσιαστικό (κορμιά)

☑ Ο Κώστας θαυμάζει τους ποδοσφαιριστές, γιατί έχουν δυνατό, γυμνασμένο κορμί.

○ σώμα 🎵 κορ-μί

κορμός [ο] ουσιαστικό (κορμοί)

☑ Ο κορμός του δέντρου είναι το χοντρό ξύλινο μέρος του κάτω από τα κλαδιά και πάνω από τις ρίζες του. 🎵 κορ-μός **Δες δέντρο**

κορνίζα [η] ουσιαστικό (κορνίζες)

☑ Σε κορνίζα βάζουμε μία εικόνα, έναν πίνακα ή μία φωτογραφία. ✍ Ο κύριος Γιάννης βάζει σε

κοροϊδεύω ----- κοσκινίζω

α κορνίζα τις πιο όμορφες ζωγραφιές της Αθηνάς.

β ○ κάδρο 🎵 κορ-νί-ζα

γ **κοροϊδεύω** ρήμα (κοροΐδεψα, θα κοροΐδέψω)

δ Όταν κοροΐδεύεις κάποιον, τον πειράζεις για
ε κάποιο ελάττωμα, κάποια αδυναμία του ή για κάτι
ζ ασυνήθιστο που έχει η εμφάνισή του και
η προσπαθείς να κάνεις τους άλλους να γελάσουν μ'
θ αυτό. ✎ Τα παιδιά κοροΐδευαν τον Ίγκλι για τα
ι λάθη που έκανε στα ελληνικά στην αρχή της
κ χρονιάς κι αυτός στενοχωριόταν.

λ ✓ Όταν κοροΐδεύεις κάποιον, τον κάνεις να
μ πιστέψει κάτι που δεν είναι αλήθεια. ✎ «Κώστα,
ν μην πιστεύεις τον Νίκο που λέει πως ξέρει καράτε,
ξ σε κοροΐδεύει» είπε η Αθηνά. ◇ «Μην πιστεύεις ό,τι
ο σου λένε, μην είσαι κοροΐδο» είπε η Αθηνά. Όταν
π κοροΐδεύεις, μιλάς κοροΐδευτικά. 🎵 κο-ροϊ-δεύ-ω

ρ **κορόνα** [η] ουσιαστικό (κορόνες)

σ Η κορόνα είναι το χρυσό στρογγυλό κόσμημα
τ που βάζουν οι πρίγκιπες και οι βασιλιάδες στο
υ κεφάλι τους. ○ στέμμα 🎵 κο-ρό-να

φ **κορυφή** [η] ουσιαστικό (κορυφές)

χ Η κορυφή είναι το ψηλότερο σημείο ενός βουνού
ψ ή ενός λόφου. ● πρόποδες
ω ✓ Κορυφή λέμε και το ψηλότερο σημείο ενός
δέντρου ή κάποιου άλλου πράγματος. 🎵 κο-ρυ-φή
Δες βουνό

κοσκινίζω ρήμα (κοσκίνισα, θα κοσκινίσω)

→ κόσκινο

κόσκινο [το] ουσιαστικό (κόσκινα)

☑ Το **κόσκινο** είναι στρογγυλό, συνήθως ξύλινο κι έχει μία βάση με πολύ μικρές τρύπες που σχεδόν δε φαίνονται. Με το **κόσκινο** καθαρίζουμε το αλεύρι. Όταν το αλεύρι περνάει μέσα από τις τρύπες, στο **κόσκινο** μένουν οι πιο χοντροί κόκκοι ή άλλα σκουπιδάκια. **◇ Με το κόσκινο κοσκινίζουμε το αλεύρι.** 🎵 κό-σκι-νο

κόσμημα [το] ουσιαστικό (κοσμήματα)

☑ Τα βραχιόλια, τα κολιέ, τα δαχτυλίδια και τα σκουλαρίκια είναι **κοσμήματα** που τα φοράμε για να στολίσουμε τα χέρια μας, τον λαιμό μας και τ' αυτιά μας. **◇ Το κοσμηματοπωλείο είναι το κατάστημα που πουλάει ασημένια και χρυσά κοσμήματα.** 🎵 κό-σμη-μα

Μία πριγκίπισσα με πολλά κοσμήματα.

κόσμος [ο] ουσιαστικό (κόσμοι)

☑ «Παντού στον κόσμο υπάρχουν φτωχά παιδάκια, ας μην το ξεχνάμε» είπε η δασκάλα. Σ' ολόκληρη τη γη υπάρχουν φτωχά παιδάκια. **✓ Έφτιαξε ο καιρός και πολύς κόσμος πάει στη θάλασσα για μπάνιο.** Πολλοί άνθρωποι πηγαίνουν στη θάλασσα. 🎵 κό-σμος

κοστίζω ρήμα (κόστισα, θα κοστίσω)

☑ «Τι ωραίο ποδήλατο! Πόσο κοστίζει;» είπε η Αθηνά. Πόσο κάνει; ○ στοιχίζω 🎵 κο-στί-ζω

κότα [η] ουσιαστικό (κότες)

ΚΟΤΈΤΣΙ ----- ΚΟΤΣΪΔΑ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Η κότα είναι ένα θηλυκό πουλί. Το αρσενικό του είναι ο κόκορας και τα μικρά του τα κοτοπουλάκια. Όταν φωνάζει, κακαρίζει. Ο άνθρωπος τρώει τα αυγά και το κρέας της κότας. ◇ Ο κόκορας, οι κότες και τα κοτοπουλάκια κοιμούνται στο κοτέτσι. Όταν τρώμε το κρέας της κότας, λέμε ότι τρώμε κοτόπουλο. 🎵 κό-τα ✍️ 'το αγρόκτημα'

ΚΟΤΈΤΣΙ [το] ουσιαστικό (κοτέτσια) → κότα

ΚΟΤόΠΟΥΛΟ [το] ουσιαστικό (κοτόπουλα)
→ κότα

ΚΟΤΣάνα [η] ουσιαστικό (κοτσάνες)

☑ Όταν λες κοτσάνες, λες ανοησίες. ✍️ «Νίκο, τι κοτσάνα ήταν αυτή που πέταξες» είπε η Ελένη. «Είναι δυνατόν η Γαλλία να βρίσκεται στην Αφρική»
○ βλακεία 🎵 κο-τσά-να

ΚΟΤΣάνι [το] ουσιαστικό (κοτσάνια)

☑ Η Αθηνά κρεμάει στ' αυτιά της τα κεράσια με τα κοτσάνια τους σαν σκουλαρίκια. Τα κοτσάνια είναι τα λεπτά κλωναράκια απ' όπου κρέμονται τα κεράσια. 🎵 κο-τσά-νι

ΚΟΤΣΪΔΑ [η] ουσιαστικό (κοτσιδες)

☑ Μερικά κορίτσια κάνουν τα μακριά μαλλιά τους κοτσιδα, δηλαδή τα χωρίζουν σε τούφες και τα πλέκουν μέχρι την άκρη τους, όπου τα δένουν με λάστιχο, κορδέλα ή κοκαλάκι.

✍️ Όταν τα μαλλιά της Αθηνάς μακραίνουν πολύ, τα κάνει κοτσιδα πίσω ή δυο μικρές κοτσιδες, μία από

ΚΌΤΣΟΣ ----- ΚΟΥΒΈΝΤΑ--

κάθε μεριά του προσώπου. **ΚΌΤΣΟΣ, ΚΟΤΣΙΔΆΚΙ**

 ΚΟ-ΤΣΙ-ΔΑ

ΚΌΤΣΟΣ [ο] ουσιαστικό (κόςσοι)

Όταν μία γυναίκα κάνει κόςσο τα κοτσίδα μακριά μαλλιά της, τα τυλίγει και τα στερεώνει στο πίσω μέρος του κεφαλιού. **ΚΟΤΣΙΔΑ** ΚΌ-ΤΣΟΣ

ΚΟΥΒΑΔΆΚΙ [το] ουσιαστικό (κουβαδάκια)

→ κουβάς

ΚΟΥΒΑΛΏ και **ΚΟΥΒΑΛΆ**, **ΚΟΥΒΑΛΙΈΜΑΙ** ρήμα
(κουβάλησα, θα κουβαλήσω)

Όταν παίρνεις στα χέρια σου κάτι βαρύ και το μεταφέρεις κάπου αλλού, το **κουβαλάς**. «Αθηνά, Κώστα, βοηθήστε με λιγάκι, δεν μπορώ να **κουβαλήσω** μόνη μου όλα αυτά τα πράγματα».

 μεταφέρω «Ωχ, από το πολύ **κουβάλημα** πόνεσε η μέση μου» είπε η κυρία **Μαργαρίτα**.

 ΚΟΥ-ΒΑ-ΛΏ

ΚΟΥΒΆΣ [ο] ουσιαστικό (κουβάδες)

Ο **κουβάς** είναι ένα δοχείο από μέταλλο ή πλαστικό. Είναι συνήθως πιο στενός στο κάτω μέρος του, έχει ένα χερούλι και χρησιμεύει για να **κουβαλάμε** νερό. **Τα παιδιά παίζουν στην παραλία με τα **κουβαδάκια** και τα **φτυάρια** τους.**

 ΚΟΥ-ΒΆΣ 'το αγρόκτημα'

ΚΟΥΒΈΝΤΑ [η] ουσιαστικό (κουβέντες)

«Δε θέλω άλλες **κουβέντες**, θέλω ησυχία» είπε ο κύριος **Μιχάλης**. λόγια «Δε θα κάνω **καμία**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουβεντιάζω -----κουδουνίστρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουβέντα μαζί σου» είπε στην Αθηνά. ○ συζήτηση

◇ Όταν **κουβεντιάζεις**, **συζητάς** με κάποιον.

♪ ΚΟΥ-ΒΕ-ΝΤΑ

κουβεντιάζω ρήμα (κουβέντιασα, θα κουβεντιάσω) → κουβέντα

κουβέρτα [η] ουσιαστικό (κουβέρτες)

☑ Η κουβέρτα είναι ένα μεγάλο κομμάτι ύφασμα που βάζουμε στο κρεβάτι για να σκεπαζόμαστε. Είναι συνήθως μάλλινη ή βαμβακερή.

♪ ΚΟΥ-ΒΕΡ-ΤΑ ✍ 'τα ρούχα'

κουδούνι [το] ουσιαστικό (κουδούνια)

☑ Στο χωριό τα πρόβατα και οι κασίκες φοράνε στον λαιμό τους ένα κουδούνι. Το κουδούνι μοιάζει με μικρή καμπάνα.

✓ «Χτυπάει το κουδούνι, πήγαινε ν' ανοίξεις την πόρτα» είπε η κυρία Μαργαρίτα στην Αθηνά.

◇ Η Αθηνά καταλαβαίνει πως έρχεται ο μπαμπάς της από τα κλειδιά του που κουδουνίζουν, δηλαδή ακούγονται σαν κουδούνι. ♪ ΚΟΥ-ΔΟΥ-ΝΙ

κουδουνίζω ρήμα (κουδούνισα, θα κουδουνίσω) → κουδούνι

κουδουνίστρα [η] ουσιαστικό (κουδουνίστρες)

☑ Η κουδουνίστρα είναι ένα παιχνίδι για μωρά. Έχει μέσα της διάφορα αντικείμενα που σε κάθε κίνηση κουδουνίζουν ή βγάζουν άλλο παιχνιδιάρικο ήχο. ◇ **κουδούνι**,

κουδουνίζω ♪ ΚΟΥ-ΔΟΥ-ΝΙ-ΣΤΡΑ

κουζίνα [η] ουσιαστικό (κουζίνες)

☑ Η κουζίνα είναι ο χώρος του σπιτιού όπου μαγειρεύουμε και τρώμε.

✓ Η κουζίνα είναι μία μεγάλη μεταλλική συσκευή που λειτουργεί με ηλεκτρικό ρεύμα και την έχουμε για να μαγειρεύουμε το φαγητό μας. ◊ Τα

κουζινικά είναι τα σκεύη που χρησιμοποιούμε για να μαγειρέψουμε στην κουζίνα. 🎵 κου-ζί-να

✍ 'η κουζίνα'

κουζινικά [τα] ουσιαστικό → κουζίνα

κούκλα [η], **κούκλος** [ο] ουσιαστικό (κούκλες, κούκλοι)

☑ Η κούκλα είναι ένα παιχνίδι που μοιάζει με άνθρωπο.

✓ Κούκλα ή κούκλο λέμε και μία γυναίκα ή ένα άντρα που είναι πολύ όμορφοι. ◊ Το

κουκλόσπιτο είναι ένα μικρό ψεύτικο σπίτι με πολύ μικρά έπιπλα και μικρά **κουκλάκια** για να παίζουν τα παιδιά. 🎵 κού-κλα

κουκλόσπιτο [το] ουσιαστικό (κουκλόσπιτα)

→ κούκλα

κούκος [ο] ουσιαστικό (κούκοι)

☑ Ο κούκος είναι ένα πουλί που ζει στο δάσος. Έχει γκρι φτερά με μαύρες ρίγες και είναι μεγάλο όσο ένα περιστέρι. 🎵 κού-κος

κουκουβάγια [η] ουσιαστικό (κουκουβάγιες)

κουκούλα ----- κουλούρα

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

☑ Η κουκουβάγια είναι ένα πουλί με μεγάλο κεφάλι και μεγάλα μάτια. Βγαίνει από τη φωλιά της τη νύχτα. 🎵 κου-κου-βά-για

κουκούλα [η] ουσιαστικό (κουκούλες)

☑ Η κουκούλα είναι το κομμάτι του παλτού ή του αδιάβροχου που προστατεύει το κεφάλι μας από τη βροχή και το κρύο. 🎵 κου-κού-λα

κουκουλώνω, κουκουλώνομαι ρήμα
(κουκούλωσα, θα κουκουλώσω)

☑ Όταν κουκουλώνεις κάτι, το σκεπάζεις τελείως με κάτι για να το προστατέψεις ή για να το κρύψεις.

✍ Η Ελένη κουκούλωσε γρήγορα το λερωμένο κάθισμα μ' ένα ύφασμα για να μην το δει κανείς.

🎵 κου-κου-λώ-νω

κουκουνάρι [το] ουσιαστικό (κουκουνάρια)

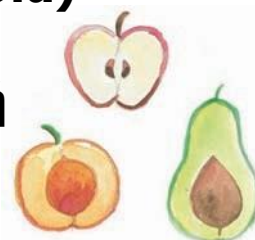
➔ ΠΕΥΚΟ

κουκούτσι [το] ουσιαστικό (κουκούτσια)

☑ Πολλά φρούτα έχουν κουκούτσια.

Άλλα είναι μικρά, όπως του σταφυλιού ή του μήλου και άλλα είναι μεγάλα, όπως του βερίκοκου. Όταν τρώμε αυτά

τα φρούτα, βγάζουμε από μέσα τα κουκούτσια τους, γιατί είναι πολύ σκληρά. 🎵 κου-κού-τσι

κουλούρα [η] ουσιαστικό (κουλούρες)

☑ Η κουλούρα είναι ένα μεγάλο στρογγυλό ψωμί με τρύπα στη μέση. **κουλούρι, κουλουράκι,**

κουλουριάζω 🎵 κου-λού-ρα

κουλουράκι ----- κουμπάρος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουλουράκι [το] ουσιαστικό (κουλουράκια)

→ κουλούρι

κουλούρι [το] ουσιαστικό (κουλούρια)

☑ Το κουλούρι είναι ένα μικρό στρογγυλό ψωμάκι που έχει μία μεγάλη τρύπα στη μέση. Το κουλούρι είναι πασπαλισμένο με πολύ σουσάμι. **◇ Το κουλουράκι είναι ένα μικρό γλυκό που μοιάζει με μπισκότο. Συνήθως είναι στρογγυλό ή μοιάζει με κοτσίδα.** 🎵 κου-λου-ρά-κι

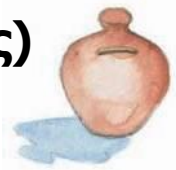
κουλουριάζω, κουλουριάζομαι ρήμα
(κουλούριασα, θα κουλουριάσω)

☑ Όταν κουλουριάζεσαι, λυγίζεις έτσι το σώμα σου, που παίρνει το σχήμα της κουλούρας. Όταν κουλουριάζεις κάτι, του δίνεις στρογγυλό σχήμα σαν της κουλούρας. 🖋️ Μόλις η Αθηνά άνοιξε την πόρτα της αποθήκης, είδε τη Ροζαλία κουλουριασμένη γύρω από τα γατάκια της.

○ **κουλούρα, κουλούρι** 🎵 κου-λου-ριά-ζω

κουμπάρας [ο] ουσιαστικό (κουμπάρες)

☑ Ο κουμπάρας είναι ένα δοχείο, συνήθως πήλινο. Έχει μία στενή και μικρή τρύπα για να ρίχνουμε μέσα κέρματα. Στον κουμπάρα φυλάμε τις οικονομίες μας και για να τις πάρουμε πρέπει να τον σπάσουμε ή να τον ανοίξουμε με κλειδί.

🎵 κου-μπα-ράς

κουμπάρος [ο], **κουμπάρα** [η] ουσιαστικό
(κουμπάροι, κουμπάρες)

κουμπι----- κουνέλι--

☑ «Ο κουμπάρος είναι αυτός που παντρεύει ένα ζευγάρι, δηλαδή που αλλάζει τα στέφανα στον γάμο όταν γίνεται στην εκκλησία ή που γίνεται μάρτυρας στον γάμο όταν γίνεται στο δημαρχείο»
🎵 κου-μπά-ρος

κουμπι [το] ουσιαστικό (κουμπιά)

☑ Τα παλτά, τα σακάκια, τα παντελόνια, τα πουκάμισα και οι ζακέτες έχουν κουμπιά. Τα κουμπιά είναι ραμμένα πάνω στα ρούχα και χρησιμεύουν για να κλείνουν και ν' ανοίγουν κάποια μέρη των ρούχων, όταν χρειαστεί.
✓ Για ν' αρχίσει να λειτουργεί μία ηλεκτρική συσκευή, όπως η τηλεόραση ή το ασανσέρ, πρέπει να πατήσεις το κουμπι τους. **◇ Όταν κουμπώνεις το παλτό σου, το κλείνεις με τα κουμπιά.**
● ξεκουμπώνω **Για να κουμπώσεις ένα ρούχο, βάζεις τα κουμπιά στις κουμπότρυπες.** 🎵 κου-μπι
✍ 'η κουζίνα'

κουμπότρυπα [η] ουσιαστικό (κουμπότρυπες)
→ κουμπι

κουμπούρας [ο] ουσιαστικό (κουμπούρες)

☑ Κουμπούρα λέμε τον πολύ κακό μαθητή, αυτόν που δεν είναι καλός στα μαθήματα. 🎵 κου-μπου-ρας

κουμπώνω, κουμπώνομαι ρήμα (κούμπωσα, θα κουμπώσω) → κουμπι

κουνέλι [το] ουσιαστικό (κουνέλια)

☑ Το κουνέλι είναι ένα μικρό ζώο με μακριά αυτιά

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

που τρώει χόρτα και καρότα. Το θηλυκό του, η **κουνέλα**, γεννάει πολλά **κουνελάκια**. Ο άνθρωπος τρώει το κρέας του. **◇ κουνέλα, κουνελάκι**
 🎵 κου-νέ-λι 🖋️ 'το αγρόκτημα'

ΚΟΥΝΙΑ [η] ουσιαστικό (κούνιες)

☑️ Η κούνια είναι μία σανίδα ή ένα κάθισμα που κρέμεται με σκοινί ή αλυσίδες από κάπου ψηλά. Εκεί κάθονται τα παιδιά και κουνιούνται μπρος πίσω.

✓ Η κούνια του μωρού είναι ένα μικρό κρεβάτι που κουνιέται για να νανουρίζεται το μωρό.

◇ **κουνώ** 🎵 κού-νια

ΚΟΥΝΟΥΠΙ [το] ουσιαστικό (κουνούπια)

☑️ Το κουνούπι είναι ένα πολύ μικρό έντομο με φτερά που του αρέσει η υγρασία και που βουίζει ενοχλητικά. Τσιμπάει τον άνθρωπο και τα ζώα για να ρουφήξει αίμα. Το τσίμπημά του μας κάνει να ξυνόμαστε. 🎵 κου-νού-πι 🖋️ 'τα έντομα'

ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙ [το] ουσιαστικό (κουνουπίδια)

☑️ Το κουνουπίδι είναι στρογγυλό λαχανικό που τ' άσπρα του λουλούδια τρώγονται συνήθως βραστά. 🎵 κου-νου-πί-δι

ΚΟΥΝΩ και **κουνάω, κουνιέμαι** ρήμα (κούνησα, θα κουνήσω)

☑️ Όταν κουνάς κάτι, κάποιον ή ένα μέρος του σώματος σου, τους αλλάζεις θέση. Συνήθως κουνάς κάτι που μπορεί να είναι σταθερό από τη μία μεριά του. 🖋️ Η Ροζαλία κούνησε την ουρά της

κούπα-----κουράζω--

χαρούμενα, όταν είδε τον Κώστα και την Αθηνά να μπαίνουν στην αποθήκη.

✓ Όταν κάτι **κουνιέται** ή **κουνάει**, δεν είναι σταθερό.

✎ «Κώστα, το τραπέζι **κουνιέται**, βάλε ένα χαρτάκι κάτω από το πόδι του» είπε ο κύριος Γιάννης.

«Ωραία, τώρα δεν **κουνάει** πια!»

✓ Ο κύριος Μιχάλης δεν το **κουνάει** από το σπίτι του. Δε βγαίνει καθόλου έξω. **◇ κούνια, κινώ**

🎵 **κου-νώ**

κούπα [η] ουσιαστικό (κούπες)

☑ Η **κούπα** είναι ένα μπολ ή ένα μεγάλο φλιτζάνι.

✓ Μία **κούπα** αλεύρι είναι το αλεύρι που χωράει μέσα στην **κούπα**. ✎ Για τη ζύμη η κυρία Μαργαρίτα χρειάστηκε μία **κούπα** γάλα και δύο **κούπες** αλεύρι. 🎵 **κού-πα**

κουπί [το] ουσιαστικό (κουπιά)

☑ Με τα **κουπιά** σπρώχνουμε το νερό προς τα πίσω κι έτσι κάνουμε μία βάρκα να προχωρήσει. Το **κουπί** είναι μακρύ και ξύλινο και στερεώνεται στη βάρκα για να μην πέσει στο νερό και χαθεί.

◇ κωπηλασία, κωπηλάτης, κωπηλατώ 🎵 **κου-πί**

κουράγιο [το] ουσιαστικό

☑ Όταν έχεις **κουράγιο**, έχεις τη δύναμη κι αντέχεις μία δύσκολη κατάσταση. ✎ Μετά τη ληστεία στο

μαγαζί του, ο κύριος Μιχάλης κάνει **κουράγιο** και περιμένει να βρεθούν οι κλέφτες. 🎵 **κου-ρά-γιο**

κουράζω, **κουράζομαι** ρήμα (κούρασα, θα κουράσω)

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κούραση ----- κουρέλι

α

☑ Όταν κουράζεσαι, χάνεις τις δυνάμεις σου. ✎ ο

β

Κώστας κουράστηκε, γιατί έπαιζε ποδόσφαιρο με τις ώρες. Γύρισε σπίτι πολύ κουρασμένος.

γ

○ ξεκουράζω

δ

✓ «Κουράστηκα να σε περιμένω πια, πότε θα έρθεις;» είπε η Αθηνά στην Ελένη.

ε

Βαρέθηκα να σε περιμένω.

ζ

◇ κουρασμένος ● ξεκούραστος

η

κούραση ● ξεκούραση

θ

🎵 κου-ρά-ζω

Η θεία του κυρίου Μιχάλη

ι

κουράστηκε και στάθηκε λίγο να ξεκουραστεί.

κ

κούραση [η] ουσιαστικό → κουράζω

λ

κουρδίζω, **κουρδίζομαι** ρήμα (κούρδισα, θα κουρδίσω)

μ

☑ Όταν κουρδίζεις ένα ρολόι ή ένα παιχνίδι, γυρίζεις ένα κουμπί του κι αρχίζει να λειτουργεί, δηλαδή οι δείκτες του ρολογιού προχωρούν και δείχνουν την ώρα, και το παιχνίδι παίρνει μπρος.

ν

◇ Τα **κουρδιστά** παιχνίδια **θέλουν κούρδισμα**, **πρέπει να τα κουρδίζουμε** κάθε λίγο και λιγάκι.

ξ

🎵 κουρ-δί-ζω

ο

- **Λέμε και κουρνίζω.**

π

ρ

σ

τ

υ

κουρέας [ο] ουσιαστικό (κουρείς) → κουρεύω

φ

χ

κουρέιο [το] ουσιαστικό (κουρεία) → κουρεύω

ψ

ω

κουρέλι [το] ουσιαστικό (κουρέλια)

☑ Το κουρέλι είναι ένα κομμάτι ύφασμα ή ένα

κουρελιάζω -----κούρσα--

ρούχο που είναι σε πολύ κακή κατάσταση, γιατί έχει παλιώσει ή γιατί έχει σκιστεί. «Τα έκανες κουρέλια τα ρούχα σου Κώστα» είπε η κυρία Μαργαρίτα. «Τα κουρέλιασες τα ρούχα σου. Τα έσκισες τελείως. Πόσες φορές θα σου πω ν' αλλάζεις ρούχα, όταν παίζεις ποδόσφαιρο;» συνέχισε. κου-ρέ-λι

κουρελιάζω, κουρελιάζομαι ρήμα (κουρέλιασα, θα κουρελιάσω) → κουρέλι

κουρεύω, κουρεύομαι ρήμα (κούρεψα, θα κουρέψω)

 Όταν ο κουρέας κουρεύει κάποιον, του κόβει τα μαλλιά. Οι άντρες πηγαίνουν στο κουρείο για να τους κουρέψει ή να τους ξυρίσει ο κουρέας. Όταν οι γυναίκες θέλουν να κουρευτούν, πηγαίνουν για κούρεμα στο κομμωτήριο. κου-ρεύ-ω

κουρνιάζω ρήμα (κούρνιασα, θα κουρνιάσω)

 Όταν τα πουλιά κουρνιάζουν το βράδυ, μαζεύονται και γίνονται σαν μπαλίτσες για να κοιμηθούν. Μερικές φορές κουρνιάζουν και οι άνθρωποι. Η Αθηνά κούρνιασε στην αγκαλιά της μαμάς της. Της αρέσουν τα χάδια πριν πάει για ύπνο. κουρ-νιά-ζω

κούρσα [η] ουσιαστικό (κούρσες)

 Σε μία κούρσα αυτοκινήτων, τ' αυτοκίνητα αγωνίζονται για το ποιο θα τρέξει πιο γρήγορα και

- Πώς λέμε τη γυναίκα που μας κουρεύει;

κουρσάρος ----- κουτάλι

α θα φτάσει πιο γρήγορα στο τέρμα. 🎵 κούρ-σα

β **κουρσάρος** [ο] ουσιαστικό (κουρσάροι)

γ Οι κουρσάροι παλιότερα λήστευαν πλοία στη
δ θάλασσα. ○ πειρατής 🎵 κουρ-σά-ρος
ε ✍️ 'τα παραμύθια'

ζ **κουρτίνα** [η] ουσιαστικό (κουρτίνες)

η Οι κουρτίνες είναι μεγάλα κομμάτια
θ από ύφασμα που τα κρεμάμε μπροστά
ι από τα παράθυρα για να μη μας βλέπουν
από έξω και για να μη μπαίνει το δυνατό
κ φως της μέρας στο σπίτι. 🎵 κουρ-τί-να

λ **κουστούμι** και **κοστούμι** [το] ουσιαστικό
μ (κουστούμια/κοστούμια)

ν Το κουστούμι είναι ένα παντελόνι κι ένα
ξ σακάκι από το ίδιο ύφασμα που φοριούνται
ο μαζί, συνήθως μ' ένα πουκάμισο μέσα από το
π σακάκι. 🎵 κου-στού-μι

ρ **κούτα** [η] ουσιαστικό (κούτες) → κουτί

σ **κουτάβι** [το] ουσιαστικό (κουτάβια)

τ Το κουτάβι είναι το μικρό του σκύλου.
υ ✍️ Χθες ο κύριος Μιχάλης βρήκε μία κούτα
φ με τέσσερα κουτάβια στον κήπο του. Τι θα
χ τα κάνει άραγε; ◇ **κουταβάκι** 🎵 κου-τά-βι

ψ **κουτάλι** [το] ουσιαστικό (κουτάλια)

ω Με το κουτάλι τρώμε σούπα ή σερβίρουμε το

κουταλιά ----- ΚΟΥΤΙ--

φαγητό. Με το κουτάλι ή το κουταλάκι του γλυκού τρώμε το γλυκό και το παγωτό. **◇ Με το κουταλάκι ανακατεύουμε τον καφέ. Μία κουταλιά ζάχαρη είναι η ζάχαρη που χωράει σ' ένα κουτάλι. Με την κουτάλα ανακατεύουμε ή σερβίρουμε το φαγητό. Το γλυκό του κουταλιού είναι φτιαγμένο από φρούτα και πολλή ζάχαρη.**

🎵 κου-τά-λι   🖋️ 'η κουζίνα', 'το πάρτι'

κουταλιά [η] ουσιαστικό (κουταλιές) → κουτάλι

κουταμάρα [η] ουσιαστικό (κουταμάρες)
→ κουτός

κούτελο [το] ουσιαστικό (κούτελα)

☑️ Το κούτελο είναι το μέρος του προσώπου μεταξύ των φρυδιών και των μαλλιών. **🖋️ Ο Κώστας κοίταζε τον θείο του που μάζευε τις ελιές και σκούπιζε τον ιδρώτα από το κούτελό του.**

○ μέτωπο   🎵 κού-τε-λο

ΚΟΥΤΙ [το] ουσιαστικό (κουτιά)

☑️ Το κουτί ανοίγει και κλείνει μ' ένα καπάκι. Είναι μικρό ή μεγάλο, τετράγωνο ή στρογγυλό και φτιάχνεται από χαρτόνι, μέταλλο ή ξύλο ή άλλο υλικό. Μέσα στο κουτί βάζουμε πράγματα για να τα φυλάξουμε ή να τα μεταφέρουμε. **◇ Για να μεταφέρουμε πράγματα, τα βάζουμε συχνά σε κούτες, δηλαδή σε μεγάλα χαρτονένια κουτιά. Τα σπέρτα τα έχουμε σε σπирτόκουτα.** 🎵 ΚΟΥ-ΤΙ

Δες κλόουν

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

ΚΟΥΤΟΣ, κουτή, κουτό επίθετο (κουτοί, κουτές, κουτά)

☑ Ο κουτός άνθρωπος δεν μπορεί να σκεφτεί, είναι ανόητος. ○ χαζός ● έξυπνος ◇ Όταν κάποιος δε σκέφτεται πριν μιλήσει, λέει **κουταμάρες**.

○ ανοησία, χαζομάρα 🎵 κου-τός

ΚΟΥΤΟΥΛΩ και κουτουλάω, κουτουλιέμαι ρήμα (κουτούλησα, θα κουτουλήσω)

☑ Όταν κουτουλάς κάποιον ή κάπου, χτυπάς το μπροστινό μέρος του κεφαλιού σου. 🖋️ Μέσα στο σκοτάδι η Αθηνά δεν είδε ότι η πόρτα ήταν κλειστή και κουτούλησε πάνω της.

✓ Λέμε ότι κουτουλάς από την κούραση, όταν νυστάζεις τόσο πολύ που δεν μπορείς να κρατήσεις το κεφάλι σου όρθιο. 🎵 κου-του-λώ

ΚΟΥΤΡΟΥΒΑΛΑ [η] ουσιαστικό (κουτρουβάλες) → κουτρουβαλώ

ΚΟΥΤΡΟΥΒΑΛΩ και κουτρουβαλάω, κουτρουβαλιέμαι ρήμα (κουτρουβάλησα, θα κουτρουβαλήσω)

☑ Όταν κουτρουβαλάς, χάνεις την ισορροπία σου και πέφτεις προς τα κάτω με το κεφάλι.

○ κατρακυλάω ◇ **Παίρνεις κουτρουβάλες.**

🎵 κου-τρου-βα-λώ

ΚΟΥΤΣΑΙΝΩ, κουτσαίνομαι ρήμα (κουτσάθηκα, θα κουτσαθώ) → κουτσός

ΚΟΥΤΣΟΣ, κουστή, κουτσό επίθετο (κουτσοί, κουτσές, κουτσά)

☑ Όταν κάποιος είναι κουτσός, δεν περπατάει καλά, γιατί πονάει το πόδι του ή γιατί είναι ανάπηρος. ◇ Η Αθηνά κουσαινει, γιατί πονάει το πόδι της. Είναι σαν να έχει κουσαθεί. Πηγαίνει κούτσα κούτσα, σαν κουστή. Το κουτσό είναι ένα παιχνίδι όπου, αφού σχεδιάσουμε με κιμωλία τετράγωνα στο έδαφος, σπρώχνουμε από το ένα τετράγωνο στο άλλο μία πέτρα πηδώντας στο ένα πόδι. 🎵 ΚΟΥ-ΤΣΟΣ

κουσουλιά [η] ουσιαστικό (κουσουλιές)
→ κουσουλώ

κουσουλώ και **κουσουλάω** ρήμα
(κουσουλήσα, θα κουσουλήσω)
☑ Στο μπαλκόνι της κυρίας Μαργαρίτας έρχονται συνέχεια περιστέρια και κουσουλάνε.
◇ Δε σταματά να καθαρίζει τις κουσουλιές τους.
🎵 ΚΟΥ-ΤΣΟΥ-ΛΩ

κούτσο [το] ουσιαστικό (κούτσορα)
☑ Τα κούτσορα είναι κομμάτια από τον κορμό ενός δέντρου που τα έχουμε αφήσει να ξεραθούν και τα καίμε στο τζάκι.
✓ Κούτσορο λέμε κοροϊδευτικά κάποιον, όταν δεν μπορεί να μάθει κάτι. ○ κουμπούρας 🎵 ΚΟΥ-ΤΣΟΥ-ΡΟ

κουφαίνω, **κουφαίνομαι** ρήμα (κούφανα, θα κουφάνω) → κουφός

κουφάλα -----κοχύλι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κουφάλα [η] ουσιαστικό (κουφάλες) → κούφιος

κουφέτο [το] ουσιαστικό (κουφέτα)

☑ Τα κουφέτα είναι καραμέλες από ζάχαρη και αμύγδαλο και τα τρώμε σε γάμους και βαφτίσια.

🎵 ΚΟΥ-ΦΕ-ΤΟ

κούφιος, κούφια, κούφιο επίθετο (κούφιοι, κούφιες, κούφια)

☑ Όταν κάτι είναι **κούφιο**, είναι άδειο στο εσωτερικό του. ✍ «Έσπασα ένα καρύδι αλλά ήταν κούφιο, δεν είχε τίποτε μέσα» είπε ο Ίγκλι.

◇ Η **κουφάλα** είναι ένα άνοιγμα που γίνεται με τον χρόνο στον κορμό ενός γέρικου δέντρου. Εκεί μέσα κρύβονται διάφορα μικρά ζώα όπως ο σκίουρος.

○ τρύπα 🎵 ΚΟΥ-ΦΙΟΣ

κουφός, κουφή, κουφό επίθετο (κουφοί, κουφές, κουφά)

☑ Όταν κάποιος είναι **κουφός**, δεν ακούει καθόλου.

◇ Έχει κουφαθεί. Ξεκουφάινω 🎵 ΚΟΥ-ΦΟΣ

κοφίνι [το] ουσιαστικό (κοφίνια)

☑ Το **κοφίνι** είναι ένα μεγάλο και βαθύ καλάθι όπου βάζουμε φρούτα ή άλλα τρόφιμα για να τα μεταφέρουμε. 🎵 ΚΟ-ΦΙ-ΝΙ

κοφτερός, κοφτερή, κοφτερό επίθετο (κοφτεροί, κοφτερές, κοφτερά) → κόβω

κοχύλι [το] ουσιαστικό (κοχύλια)

κόψιμο ----- κρατώ--

☑ Τα **κοχύλια** είναι μικρά όστρακα ζώων που ζουν στη θάλασσα. Τα βρίσκουμε ξεραμένα στην παραλία, γιατί τα έχει βγάλει εκεί το κύμα.

🎵 κο-χύ-λι 🖋 'η θάλασσα'

κόψιμο [το] ουσιαστικό (κοψίματα) → κόβω

κραγιόν [το] ουσιαστικό

☑ Το **κραγιόν** είναι ένα γυναικείο καλλυντικό. Με το **κραγιόν** βάφουν οι γυναίκες τα χείλια τους.

🎵 κρα-γιόν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κράνος [το] ουσιαστικό (κράνη)

☑ Όταν κάποιος οδηγεί μοτοσικλέτα ή ποδήλατο, πρέπει να φοράει **κράνος** στο κεφάλι. Αν πάθει ατύχημα, το **κράνος** θα προστατέψει το κεφάλι του από τα χτυπήματα. 🎵 κρά-νος

κρασί [το] ουσιαστικό (κρασιά)

☑ Το **κρασί** είναι ένα ποτό από σταφύλι και αλκοόλ. Αν κάποιος πει πολύ **κρασί**, ζαλίζεται και πονάει το κεφάλι του. 🎵 κρα-σί

κρατώ και **κρατάω**, **κρατιέμαι** ρήμα (κράτησα, θα κρατήσω)

☑ Όταν **κρατάς** κάτι, το έχεις στο χέρι σου και δεν πέφτει κάτω. ● αφήνω

✓ Το λεωφορείο σταμάτησε απότομα και οι επιβάτες κρατήθηκαν απ' όπου βρήκαν για να μην πέσουν. Ο κύριος Γιάννης **κράτησε** την Αθηνά από

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

το χεράκι της. ○ πιάνω
 ✓ Όταν η Αθηνά φεύγει για διακοπές, η Ελένη κρατάει τη Ροζαλία. ○ φυλάω
 ✓ Η καλοκαιρία κράτησε τρεις μέρες μόνο.
 Μετά από τρεις μέρες ο καιρός άλλαξε, χειροτέρευσε.
 ✓ Ο κύριος Μιχάλης προσπάθησε να κρατήσει τον σκύλο του από το λουρί αλλά αυτός του ξέφυγε κι άρχισε να τρέχει. ○ συγκρατώ 🎵 κρα-τώ

κράτος [το] ουσιαστικό (κράτη)
 ✓ Ένα κράτος είναι μία χώρα με την κυβέρνησή της. 🎵 κρά-τος

κραυγή [η] ουσιαστικό (κραυγές)
 ✓ Η κραυγή είναι η δυνατή φωνή που βγάζεις, όταν νιώσεις ξαφνικό πόνο, φόβο ή χαρά. 🎵 κραυ-γή

κρέας [το] ουσιαστικό (κρέατα)
 ✓ Το κρέας είναι η σάρκα των ζώων. Το κρέας το μαγειρεύουμε και το τρώμε. ◇ Το κρέας το αγοράζουμε στα κρεπωλεία από τον κρεοπώλη. 🎵 κρέ-ας

κρεβάτι [το] ουσιαστικό (κρεβάτια)
 ✓ Το κρεβάτι είναι το έπιπλο που χρησιμοποιούμε

Σε ποιον αφήνει η Αθηνά τη Ροζαλία όταν πηγαίνει διακοπές; Ψάξε στις λέξεις εμπιστεύομαι, κρατώ

- Η Ελλάδα ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Ξέρεις κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

κρεβατοκάμαρα ----- κρεμώ--

για να κοιμόμαστε.

✓ Η θεία του κυρίου Μιχάλη έπεσε στο κρεβάτι με σαράντα πυρετό. Αρρώστησε πολύ.

◇ Το κρεβάτι βρίσκεται στην κρεβατοκάμαρα, δηλαδή στο δωμάτιο όπου κοιμόμαστε. 🎵 κρε-βά-τι

Ο νάνος κρύφτηκε κάτω από το κρεβάτι.

κρεβατοκάμαρα [η] ουσιαστικό
(κρεβατοκάμαρες) → κρεβάτι

κρέμα [η] ουσιαστικό (κρέμες)

☑ Ο θείος Αλέκος προτιμάει να φτιάχνει τα μακαρόνια του στον φούρνο με τυρί και κρέμα γάλακτος. Η κρέμα γάλακτος είναι το πιο παχύ μέρος από το γάλα.

✓ Όταν η κυρία Μαργαρίτα θέλει να φτιάξει κρέμα βανίλια, ανακατεύει ζάχαρη, αυγά και βραστό γάλα με βανίλια.

✓ Όταν ο ήλιος καίει, η Αθηνά δεν ξεχνάει να βάζει αντηλιακή κρέμα. 🎵 κρέ-μα

κρεμάλα [η] ουσιαστικό (κρεμάλες) → κρεμώ

κρεμάστρα [η] ουσιαστικό (κρεμάστρες)
→ κρεμώ

κρεμώ και κρεμάω, κρεμιέμαι και κρέμομαι ρήμα
(κρέμασα, θα κρεμάσω)

☑ Όταν κρεμάς κάτι από κάπου, το στερεώνεις από το πιο ψηλό του μέρος. ✎ Η Αθηνά κρέμασε το παλτό της στη ντουλάπα αλλά το μετάνιωσε.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κρεμμύδι ----- κρίκος

α

✓ «Το παλτό μου κρέμεται στην ντουλάπα. Μου το φέρνεις, σε παρακαλώ, Κώστα;» είπε η Αθηνά.

β

✓ Ο Νίκος τρελαίνεται να κρεμιέται από τα κλαδιά των δέντρων και να πηγαίνει με δύναμη μπρος πίσω. «Είναι πολύ επικίνδυνο!» του λέει πάντα η Ελένη.

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

◇ **Στις κρεμάστρες κρεμάμε ρούχα. Η κρεμάλα είναι παιχνίδι για παιδιά. Στα καουμπόικα έργα οι καλοί κρεμούν τους κακούς από την κρεμάλα.** 🎵 κρε-μώ
Η γιαγιά κρεμάει το ρούχο στην κρεμάστρα.

κρεμμύδι [το] ουσιαστικό (κρεμμύδια)

☑ Το κρεμμύδι έχει έντονη και λίγο καυτερή γεύση. Το βάζουμε στις σαλάτες ωμό ή το μαγειρεύουμε. Όταν το καθαρίζουμε, τσούζουν τα μάτια μας.

🎵 κρεμ-μύ-δι

κρεοπωλείο [το] ουσιαστικό (κρεοπωλεία)

→ κρέας

κρεοπώλης [ο] ουσιαστικό (κρεοπώλες) → κρέας

κρέπα [η] ουσιαστικό (κρέπες)

☑ Η κρέπα είναι μία πολύ λεπτή πίτα που γίνεται από ζύμη με αυγά, γάλα και λίγο αλεύρι. Την τηγανίζουμε και τη γεμίζουμε με κάτι γλυκό ή αλμυρό. Την τυλίγουμε σε ρολό ή στα τέσσερα.

🎵 κρέ-πα

κρίκος [ο] ουσιαστικό (κρίκοι)

- Πώς αλλιώς λέμε τον κρεοπώλη; Το κρεοπωλείο;

κροκόδειλος----- κρύβω--

☑ Ο κρίκος είναι στρογγυλός σαν δαχτυλίδι. Οι αλυσίδες είναι φτιαγμένες από πολλούς κρίκους.

🎵 κρί-κος

κροκόδειλος [ο] ουσιαστικό (κροκόδειλοι)

☑ Ο κροκόδειλος είναι ένα πολύ μεγάλο ερπετό που μοιάζει με τεράστια σαύρα αλλά έχει μεγάλα σαγόνια και πολλά και μυτερά δόντια. Ζει σε ποτάμια και λίμνες σε πολύ ζεστές και υγρές χώρες.

🎵 κρο-κό-δει-λος ✍ 'τα ζώα'

κρόκος [ο] ουσιαστικό (κρόκοι)

☑ Ο κρόκος του αυγού είναι το εσωτερικό κίτρινο μέρος του. 🎵 κρό-κος

κρότος [ο] ουσιαστικό (κρότοι)

☑ Ο κρότος είναι ένας δυνατός σύντομος θόρυβος σαν πυροβολισμός. ✍ Το μωρό της θείας

Κατερίνας τρόμαξε από τους κρότους των φωτοβολίδων το Πάσχα κι άρχισε να κλαίει.

○ βρόντος ✦ **χειροκροτώ** 🎵 κρό-τος

κρουασάν [το] ουσιαστικό

☑ Το κρουασάν είναι ένα γλυκό από σφολιάτα σε σχήμα μισοφέγγαρου. 🎵 κρου-α-σάν

- Ξένη λέξη. Δεν αλλάζει ούτε στον ενικό ούτε στον πληθυντικό αριθμό.

κρύβω, κρύβομαι ρήμα (έκρυψα, θα κρύψω)

☑ Όταν κρύβεις κάτι, το βάζεις σ' ένα μέρος που κανείς άλλος δε θα σκεφτεί να ψάξει για να το βρει.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κρυολόγημα ----- κρύος

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι

✓ «Γιατί μου έκρυψες πως είσαι άρρωστος, Κώστα;» ρώτησε η κυρία Μαργαρίτα. Γιατί το κράτησες μυστικό;

✓ Όταν κρύβεις κάτι, το σκεπάζεις για να μη το δουν οι άλλοι ή μπαίνεις μπροστά του για να μη φαίνεται. ✎ Τα σύννεφα έκρυψαν τον ήλιο. Τι θα γινόταν με την εκδρομή; ● φανερώνω, δείχνω

◇ Το κρυφτό είναι ένα παιχνίδι. Αυτός που τα φυλάει, ψάχνει να βρει πού κρύφτηκαν οι άλλοι. Η κρυψώνα είναι το μέρος που κρύβουμε κάτι. κρυφός 🎵 κρύ-βω

κ

κρυολόγημα [το] ουσιαστικό (κρυολογήματα)
→ κρυολογώ

λ

μ

κρυολογώ ρήμα (κρυολόγησα, θα κρυολογήσω)

☑ Όταν κρυολογείς, φτερνίζεσαι και τρέχει η μύτη σου. ✎ «Κρυολογήσαμε όλοι στην εκδρομή, γιατί γίναμε μούσκεμα από τη βροχή» είπε ο Ίγκλι.

◇ Πάθαμε όλοι κρυολόγημα. κρύο, κρυώνω
🎵 κρυ-ο-λο-γώ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

κρύος, κρύα, κρύο επίθετο (κρύοι, κρύες, κρύα)

☑ Όταν κάτι είναι κρύο, έχει πολύ χαμηλή θερμοκρασία. ✎ «Η θάλασσα είναι πολύ κρύα, πάγωσαν τα πόδια μου» φώναξε η Αθηνά. «Κάνει πολύ κρύο. Κρύωσα. Τι κρύο είναι αυτό!»

○ παγωμένος, ψυχρός ● ζεστός, θερμός, καυτός

◇ Η Αθηνά άρπαξε ένα κρύωμα κι όλο φτερνίζεται.

○ κρυολόγημα Είναι πολύ κρυωμένη. κρύο

● ζέστη κρυώνω ● ζεσταίνω, ζεσταίνομαι 🎵 κρύ-ος

κρύσταλλο -----κρυώνω--

κρύσταλλο [το] ουσιαστικό (κρύσταλλα)

☑ Το κρύσταλλο είναι ένα πολύ καθαρό και λαμπερό γυαλί που το αγοράζουμε ακριβά και που βγάζει πολύ ευχάριστο ήχο, όταν το χτυπάμε ελαφρά με κάτι σκληρό. ✍ Η γιαγιά έδειξε τα ποτήρια από κρύσταλλο στην Αθηνά και της υποσχέθηκε να της τα δώσει, όταν μεγαλώσει.

✓ Η θάλασσα ήταν κρύσταλλο σήμερα. Λαμπερή, καθαρή, ήρεμη και κρύα. 🎵 κρύ-σταλ-λο

κρυφός, κρυφή, κρυφό επίθετο (κρυφοί, κρυφές, κρυφά)

☑ Όταν κάτι είναι κρυφό, δε φαίνεται και κανείς δεν ξέρει πως υπάρχει. ✍ Ό,τι κάνει ο κύριος Μιχάλης το κρατάει κρυφό. ○ μυστικός ● φανερός

◇ Καρφώνει κάτι κρυφά, δε θέλει να το μάθουν οι γείτονες. ● φανερά κρύβω 🎵 κρυ-φός

κρυφτό [το] ουσιαστικό → κρύβω

κρυψώνα [η] ουσιαστικό (κρυψώνες) → κρύβω

κρύωμα [το] ουσιαστικό (κρυώματα) → κρύος

κρυώνω ρήμα (κρύωσα, θα κρυώσω) → κρύος

- Είμαι το αντίθετο του ζεστός. Τι είμαι;

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κτήμα [το] ουσιαστικό (κτήματα)

☑ Το κτήμα είναι ένα κομμάτι γης που ανήκει σε κάποιον και που αν θέλει, μπορεί να το καλλιεργήσει. 🎵 κτή-μα

κτηνίατρος [ο], [η] ουσιαστικό (κτηνίατροι)

→ κτήνος

κτήνος [το] ουσιαστικό (κτήνη)

☑ Παλιότερα τα μεγάλα ζώα τα έλεγαν κτήνη. Σήμερα λέμε ότι κάποιος είναι κτήνος για να δείξουμε πως συμπεριφέρεται πάρα πολύ άσχημα, σαν ζώο. ◇ Ο κτηνίατρος είναι ο γιατρός που φροντίζει τα ζώα. Ο κτηνοτρόφος έχει ζώα που τα τρέφει για το γάλα και το κρέας τους. 🎵 κτή-νος

κτηνοτρόφος [ο], [η] ουσιαστικό (κτηνοτρόφοι)

→ κτήνος

κτίζω ρήμα (έκτισα, θα κτίσω) → χτίζω

κτίριο [το] ουσιαστικό (κτίρια)

☑ Τα σπίτια, τα σχολεία, οι εκκλησίες και το δημαρχείο είναι κτίρια. Είναι μεγάλες κατασκευές που τις έχουμε χτίσει με τσιμέντο κι άλλα υλικά
✍ Το γραφείο του κυρίου Γιάννη βρίσκεται σ' ένα μεγάλο κτίριο με πολλούς ορόφους. 🎵 κτί-ρι-ο

κυβέρνηση [η] ουσιαστικό (κυβερνήσεις)

→ κυβερνώ

κυβερνήτης [ο] ουσιαστικό (κυβερνήτες)

→ κυβερνώ

κυβερνώ και **κυβερνάω** ρήμα (κυβέρνησα, θα κυβερνήσω)

☑ Όταν κάποιος κυβερνάει μία χώρα, είναι υπεύθυνος γι' αυτήν, είναι ο αρχηγός της.

✓ Όταν κάποιος κυβερνάει ένα καράβι ή ένα αεροπλάνο, το οδηγεί εκεί που πρέπει να πάει.

◇ Όλοι μαζί οι άνθρωποι που κυβερνούν μία χώρα λέγονται **κυβέρνηση**. Ο **κυβερνήτης** ενός πλοίου είναι ο **καπετάνιος** του. 🎵 κυ-βερ-νώ

κύβος [ο] ουσιαστικό (κύβοι)

☑ Ο κύβος είναι ένα στερεό σώμα με έξι ίσες τετράγωνες πλευρές. Το ζάρι είναι ένας κύβος.

🖋 Ο κύριος Γιάννης πίνει τον καφέ του με δύο κύβους ζάχαρης. 🎵 κύ-βος 🖋 'τα σχήματα'

κυδώνι [το] ουσιαστικό (κυδώνια)

☑ Το κυδώνι είναι ένα στρογγυλό χνουδωτό φρούτο με σκούρο κίτρινο χρώμα. Η γεύση του δεν είναι ούτε γλυκιά ούτε πικρή, αλλά ξινούτσικη.

🖋 Ο κύριος Μιχάλης τρώει το κυδώνι ψητό με ζάχαρη και κανέλα. ◇ Το δέντρο που κάνει τα κυδώνια είναι η **κυδωνιά**. 🎵 κυ-δών-ι

κύκλος [ο] ουσιαστικό (κύκλοι)

☑ Ο κύκλος είναι ένα στρογγυλό σχήμα που μοιάζει με δαχτυλίδι ή με ρόδα. 🖋 Ο Ίγκλι έφτιαξε έναν

κύκλο με το μολύβι του. 🎵 κύ-κλος 🖋 'τα σχήματα'

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--- κυκλοφορία ----- κυλικείο

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κυκλοφορία [η] ουσιαστικό (κυκλοφορίες)

→ κυκλοφορώ

κυκλοφορώ ρήμα (κυκλοφόρησα, θα κυκλοφορήσω)

☑ Όταν ένα αυτοκίνητο κυκλοφορεί, κινείται στους δρόμους.

✓ Όταν κυκλοφορείς στην πόλη ή στο χωριό, βγαίνεις έξω και περπατάς.

✓ Όταν το αίμα κυκλοφορεί στις φλέβες, κυλάει σ' αυτές. **◇ Ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας μάς λέει πώς πρέπει να κυκλοφορούν στους δρόμους οι άνθρωποι και τ' αυτοκίνητα.** 🎵 κυ-κλο-φο-ρώ

Δες κώδικας

κύκνος [ο] ουσιαστικό (κύκνοι)

☑ Ο κύκνος είναι ένα λευκό όμορφο πουλί με ψηλό λαιμό που ζει στις λίμνες. ✍ Ο θεός Τάκης

διηγήθηκε στην Αθηνά το παραμύθι με το ασχημόπαπο που έγινε κύκνος. 🎵 κύ-κνος

κυλιέμαι ρήμα (κυλίστηκα, θα κυλιστώ)

☑ Όταν κυλιέσαι στα χώματα, έχεις ξαπλώσει κάτω και γυρνάς από τη μία και από την άλλη πλευρά.

✍ Ο Κώστας και η Αθηνά κυλίστηκαν στην άμμο και γύρισαν στο σπίτι γεμάτοι χώματα.

◇ **κυλώ** 🎵 κυ-λιέ-μαι

κυλικείο [το] ουσιαστικό (κυλικεία)

☑ Στο κυλικείο μπορείς ν' αγοράσεις κάτι να φας ή

Μέσα μου μπορείς να βρεις τη λέξη φορώ. Τι κάνω;

κύλινδρος----- κυνηγητό--

να πειεις. Κυλικεία υπάρχουν στο σχολείο, στον σταθμό ή στο μέρος που δουλεύουμε. 🎵 κυ-λι-κεί-ο

κύλινδρος [ο] ουσιαστικό (κύλινδροι)

☑ Το κουτί της πορτοκαλάδας είναι ένας κύλινδρος, έχει το σχήμα του κυλίνδρου. 🎵 κύ-λιν-δρος
✍ 'τα σχήματα'

κυλώ και **κυλάω** ρήμα (κύλησα, θα κυλήσω)

☑ Όταν ένα πράγμα **κυλάει** σε μία επιφάνεια, κινείται συνέχεια προς τα μπροστά και γύρω από τον εαυτό του. ✍ Το δαχτυλίδι της Αλίκης κύλησε στο πάτωμα. Αμέσως έτρεξε ο Κώστας να το σηκώσει.

✓ Η Αθηνά ήταν τόσο λυπημένη, που από τα μάτια της κυλούσαν δάκρυα. Έτρεχαν δάκρυα.

✓ Η μέρα κύλησε ήσυχα. Πέρασε χωρίς φασαρίες.

◇ **κυλιέμαι, κυλιόμενες σκάλες** 🎵 κυ-λώ

κύμα [το] ουσιαστικό (κύματα)

☑ Όταν φυσάει αέρας, η θάλασσα έχει κύματα. Το κύμα είναι η μάζα του νερού που ανεβοκατεβαίνει.

✓ Όταν έρχεται ένα κύμα κακοκαιρίας, ο καιρός χαλάει για λίγο. ◇ Όταν η σημαία **κυματίζει** από τον αέρα, **κουνιέται** όπως η θάλασσα που κάνει κύματα. Τα **κυματιστά** μαλλιά δεν είναι ίσια αλλά μοιάζουν με κύματα. 🎵 κύ-μα ✍ 'ο καιρός'

κυματίζω ρήμα (κυμάτισα, θα κυματίσω) → κύμα

κυνηγητό [το] ουσιαστικό (κυνηγητά) → κυνηγώ

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--- **κυνήγι** ----- **κυπελλούχος**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

κυνήγι [το] ουσιαστικό (κυνήγια) → κυνηγώ

κυνηγός [ο], [η] ουσιαστικό (κυνηγοί) → κυνηγώ

κυνηγώ και **κυνηγάω** ρήμα (κυνήγησα, θα κυνηγήσω)

☑ Όταν κυνηγάς κάποιον, τρέχεις από πίσω του για να τον πιάσεις.

✓ Όταν κάποιος κυνηγάει, η δουλειά του ή το χόμπι του είναι να σκοτώνει άγρια ζώα.

◇ Στο **κυνηγητό** τα παιδιά κυνηγούν το ένα το άλλο.

Ένας **κυνηγός** κυνηγάει ζώα, πηγαίνει δηλαδή για **κυνήγι**. 🎵 κυ-νη-γώ

κυπαρίσσι [το] ουσιαστικό (κυπαρίσσια)

☑ Το κυπαρίσσι είναι ένα ψηλό δέντρο με ίσιο κορμό και πλούσια πράσινα φύλλα.

✓ Όταν κάποιος είναι πολύ ψηλός, λέμε πως είναι σαν **κυπαρίσσι**. 🎵 κυ-πα-ρίσ-σι

κύπελλο [το] ουσιαστικό (κύπελλα)

☑ Το κύπελλο είναι ένα χαμηλό και φαρδύ δοχείο με χερούλι για να πίνεις γάλα, καφέ ή τσάι.

○ κούπα

✓ Κύπελλο λέμε και το βραβείο που παίρνει ο νικητής σ' έναν διαγωνισμό. ◇ **Κυπελλούχος** είναι η ομάδα που παίρνει το κύπελλο.

🎵 κύ-πελ-λο **Δες βραβείο**

κυπελλούχος [ο], [η] ουσιαστικό (κυπελλούχοι) → κύπελλο

κυριεύω ρήμα (κυρίευσα, θα κυριεύσω)

→ κύριος

κύριος, κύρια, κύριο επίθετο (κύριοι, κύριες, κύρια)

☑ Όταν κάτι είναι κύριο, είναι μεγαλύτερο ή πιο σημαντικό σε σχέση με άλλα. ✍ Το κύριο πρόβλημα του κυρίου Δημήτρη ήταν να βρεθεί ο διαρρήκτης του μαγαζιού του. ○ σημαντικός, βασικός

✓ Κύρια λέγονται τα ονόματα των ανθρώπων και των τόπων. ✍ Το όνομα «Μαργαρίτα» είναι ένα κύριο όνομα. ◇ Της Αθηνάς της αρέσει κυρίως η ζωγραφική, δηλαδή η ζωγραφική της αρέσει περισσότερο από οτιδήποτε άλλο. 🎵 κύ-ρι-ος

κύριος [ο], **κυρία** [η] ουσιαστικό (κύριοι, κυρίες)

☑ Σήμερα ήρθαν στο σπίτι ο κύριος Δημήτρης και μία κυρία από το διπλανό μαγαζί.

✓ Κυρία λέμε τη δασκάλα μας στο σχολείο και κύριο τον δάσκαλό μας.

✓ Ο κύριος ενός σπιτιού είναι ο ιδιοκτήτης του.

◇ Όταν ο στρατός κυριεύει μία πόλη, πολεμάει και την κάνει δική του, την κατακτά. 🎵 κύ-ρι-ος

κυρτός, κυρτή, κυρτό επίθετο (κυρτοί, κυρτές, κυρτά)

☑ Όταν κάτι είναι κυρτό, κάνει μία καμπύλη προς τα έξω. Κυρτό λέμε και κάτι που μοιάζει με

Ποια άλλα κύρια ονόματα ξέρεις;

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

--- **κύτταρο** ----- **κωδικός**

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

καμπούρα. Η θεία του κυρίου Μιχάλη έχει κυρτή μύτη. ● κοίλος κυρ-τός

κύτταρο [το] ουσιαστικό (κύτταρα) Το κύτταρο είναι το μικρότερο μέρος του σώματος όλων των ζωντανών οργανισμών. κýt-τα-ρο

κυψέλη [η] ουσιαστικό (κυψέλες)

Κυψέλη λέμε το μέρος όπου μένουν οι μέλισσες και φτιάχνουν το μέλι τους.

✓ Κυψέλη λέμε και όλες τις μέλισσες που μένουν στο ίδιο μέρος. κυ-ψέ-λη

κώδικας [ο] ουσιαστικό (κώδικες)

Ο κώδικας είναι μία ομάδα από σύμβολα ή γράμματα που τα χρησιμοποιούμε για να στέλνουμε μηνύματα. Τα σήματα Μορς είναι ένας κώδικας επικοινωνίας. Ο ταχυδρομικός κώδικας είναι

έναν αριθμός, διαφορετικός για κάθε πόλη που τον γράφεις στη διεύθυνσή σου. Γράφεται και Τ.Κ. Ο κώδικας οδικής κυκλοφορίας είναι κανόνες για τους πεζούς και τους οδηγούς. Γράφεται και Κ.Ο.Κ.

 κώ-δι-κας **Δες κυκλοφορία**

κωδικός [ο] ουσιαστικό (κωδικοί)

Ο κωδικός είναι ένας αριθμός πριν από ένα

- Ποιος είναι ο δικός σου ταχυδρομικός κώδικας;

.....

- Ποιος είναι ο κωδικός τηλεφώνου της περιοχής που μένεις; .....

κώλος-----κωπηλάτης--

τηλεφωνικό νούμερο, διαφορετικός για κάθε πόλη ή χωριό. 🎵 κω-δι-κός

κώλος [ο] ουσιαστικό (κώλοι)

☑️ Ο κώλος είναι το πίσω μέρος του σώματος κάτω από τη μέση σου. Συνήθως χρησιμοποιούμε τη λέξη αυτή όταν μιλάμε με τους φίλους μας και όχι όταν γράφουμε. ○ ποπός, πισινός ◇ Όταν κάνεις κωλοτούμπα, έχεις τα χέρια στο πάτωμα και τα πόδια ψηλά και γυρνάς από την άλλη μεριά.

🎵 κώ-λος

κωμωδία [η] ουσιαστικό (κωμωδίες)

☑️ Η κωμωδία είναι μία ταινία ή ένα σίριαλ που σε κάνει να γελάς. ● τραγωδία ◇ Ένας κωμικός ηθοποιός παίζει σε κωμωδίες. 🎵 κω-μω-δί-α

κώνος [ο] ουσιαστικό (κώνοι)

☑️ Ο κώνος είναι ένα στερεό σχήμα. Το χωνάκι του παγωτού και το καπέλο της μάγισσας είναι κώνοι. 🎵 κώ-νος ✍️ 'τα σχήματα'

κωπηλάτης [ο], κωπηλάτρια [η] ουσιαστικό (κωπηλάτες, κωπηλάτριες)

☑️ Ο κωπηλάτης είναι ένας αθλητής που κουνάει τα κουπιά σε μία βάρκα, δηλαδή κωπηλατεί. ◇ Κωπηλασία είναι το άθλημα που κάνει ο κωπηλάτης, όταν κωπηλατεί. κουπί 🎵 κω-πη-λά-της
- Λέμε και η κωπηλάτισσα.

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του Νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946, 108, Α).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού / ΙΤΥΕ -ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Ἐπειδὴ καὶ ἡ γῆ οὖν διχρῆσθη
μοιάζει νὰ εἶναι,
καὶ μὴ εἴη θάνατος πεδῶν
ἀγὰ σέα φεμάτα.

Κόσμος ζῆλον

ὈΥΚΑΧΗΜΟΝΕΙ
ὈΥΖΗΤΕΙΤΚΕΧΥΤΗΣ

ο.ωττωκαρδιαμ
υπτωκαρδιαμ

ΠΥΧΗΝΤ: ΠΥΧΗΝΤ

ΠΥΧΗΝΤ: ΠΥΧΗΝΤ

Τ
Ο
Δ

ΒΙΑΡ

Ε
+

Βαφ

— U — — UU — — UU — UU —
— UU —

